

4-6 Mayıs 2018

GAP

ULUSLARARASI
Sosyal Bilimler
KONGRESİ
ŞANLIURFA

GAP

**I.ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
ÖZET KİTABI**

Editörler

**Doç. Dr. Sevcan YILDIZ
Dr. Engin DERMAN**

İKSAD YAYINEVİ – 2018
ISBN 978-605-9885-92-8

KONGRE ÖZET KİTABI

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

4-6 Mayıs, 2018

Şanlıurfa

Editörler

Doç. Dr. Sevcan YILDIZ
Dr. Engin DERMAN

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2014/31220)
TÜRKİYE

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.
Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

Iksad Publications - 2018©

Yayın Tarihi: 15.05.2018

ISBN – 978-605-9885-92-8

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİHİ VE YERİ

4-6 Mayıs 2018 – ŞANLIURFA

DÜZENLEYEN KURUM

İKSAD- İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Derneği

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Mustafa Latif EMEK

GENEL KOORDİNATÖR

Kaldygul ADILBEKOVA

KOORDİNATÖR

Rahmat ULLAH

KONGRE DİLLERİ

Türkçe, İngilizce, Arapça, Rusça

FOTOĞRAF GALERİSİ

...ZİRVE'DE ÇEKİLEN TÜM RESİMLERE İKSAD KONGRE TOPLULUĞU FACEBOOK GRUBUNDAN ULAŞABİLİRSİNİZ.

ULUSLARARASI HAKEMLİ

BİLİM VE DANIŞMA
KURULU

ULUSLARARASI GAP ZİRVESİ

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

DR. ABDULHAMİT ŞUAYB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KİSTAUBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULHALİM AYDIN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİKALIK KUNİMJAN	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDİGAPPAR MAVLYANOV	KYRGYZSTAN NATIONAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ABDULLAH KIRAN	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ADEM ÜZÜMCÜ	KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
DR. ADNAN OKTAY	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. ADİL AKINCI	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET BOZYİĞİT	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET GÜNDÜZ	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. AKIN YİĞİN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMED SALİH ABDULVEHHAB	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET İHSAN KAYA	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KAYAĞLU	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET BERKİZ TURP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ADNAN KİRMİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET KULAŞ	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMED LİD	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET SOLMAZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET MAZLUM	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. AHMET ULUSOY	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. AİOMİ KITAGAVA	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKİRA HIBIKI	TOHOKU ÜNİVERSİTESİ
DR. AKMARAL S. SYRGAKBAYEVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ EROL	EGE ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİ RIZA GÜL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALİA R. MASALİMOVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALLA A. TIMOFEVA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ALMA T. AKAJANOVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AMANBAY MOLDİBAEV	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ANATOLİY LOGİNOV	UKRAYNA ŞEVÇENKO LUGAN MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ARMAĞAN KONAK	MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU ÖZMERDİVANLI	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ARZU TUNCER	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. ASLI GÜLER	ORDU ÜNİVERSİTESİ
DR. A.S. KIDIRŞAYEV	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ATIF MUHAMMED EL EKRET	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ATILA DOĞAN	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. ATİLLA YÜCEL	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. AYLA KAŞOĞLU	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYSLU B. SARSEKENOVA	ORLEU MİLLİ KALKINMA ENSTİTÜSÜ
DR. AYŞE ATAY	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. AYTEN ER	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. AYŞE YANARDAĞ	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. BAHİT KULBAEVA	S.BAYBEŞEV AKTOBE ÜNİVERSİTESİ
DR. BAKİT OSPANOVA	H.AHMET YESEVİ ULUSLARARASI KAZAK-TÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. BARIŞ AYTEKİN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ

DR. BARIŞ YILDIZ	GÜMÜŞHANEÜNİVERSİTESİ
DR. BAZARHAN İMANGALİYEVA	K.ZHUBANOV AKTOBE DEVLET BÖLGE ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKİR BULUÇ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BEKZHAN B. MEYRBAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BELGİN AYDINTAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BERRİN GÜZEL	ADNAN MENDERESÜNİVERSİTESİ
DR. BENGÜ HIRLAK	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. B.K.ZAYADAN	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. BİROL YILDIRIM	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. BİRTEEN EMRE	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. BİZENA BİJO	TİRAN TARIM ÜNİVERSİTESİ
DR. BOTAGUL TURGUNBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CANAN GAMZE BAL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. CANER KARAVİT	MİMAR SİNANÜNİVERSİTESİ
DR. CEMAL İNCE	GAZİOSMANPAŞAÜNİVERSİTESİ
DR. CEMİL ÖRGEV	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. CEYLAN GAZİ UÇKUN	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CHOLPON TOKTOSUNOVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CİHAN SEÇİLMİŞ	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. CYNTHIA CORREA	SAO PAULO ÜNİVERSİTESİ
DR. COŞKUN ERDAĞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. D.K.TÖLEGENOVA	MAKHAMBET U. BATI KAZAKİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. DİNARAKHAN TURSUNALİEVA	RASULBEKOV KIRGIZ EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. DURSUN KÖSE	MEHMET AKİF ERSOYÜNİVERSİTESİ
DR. DZHAKİPBİK A. ALTAEV	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EBRU GÜHER	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. EDA DİNERİ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. EDİZ GÜRİPEK	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ELBEYİ PELİT	AFYONKOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. ELENA BELİK VENİAMİNOVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. EMİN ARSLAN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN ÇAKIR	ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
DR. ENGİN KANBUR	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. ERDİNÇ ŞAHİNÖZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ERKAN ALSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. EŞREF SAVAŞ BAŞCI	HİTİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FATİH TÜRKMEN	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA FEHİME AYDIN	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. FATMA ÖZTÜRK DAĞABAKAN	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. FETHİ DEMİR	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
FERAY KABALCIOĞLU	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. FİLİZ METE	BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
DR. FUJİMAKİ HARUYUKI	TOTTORİ UNİVERSİTY
DR. FUNDA BUGAN	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. F. ZİŞAN KARA	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GEORGE RUDIC	MONTREAL PEDAGOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. G.I. ERNAZAROVA	AL – FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GİZEM AKBULUT	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. GÖKHAN KERSE	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. GÖNÜL ERDEM NAS	BARTIN ÜNİVERSİTESİ

DR. GULMİRA ABDİRASULOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. GHULAM DASTGEER	PAKİSTAN AIR ÜNİVERSİTY
DR. GULŞAT ŞUGAYEVA	DOSMUKHAMEDOV ATYRAU DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. GUZEL SADYKOVA	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLAY KARAMAN	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLCAN AVŞİN GÜNEŞ	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. GÜLSÜN ERİGÜÇ	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER ARSLAN KALAY	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. HACER MUTLU DANACI	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. HACI YUNUS TAŞ	YALOVA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN COŞKUN	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. HASAN TUTAR	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. HARUN DEMİRKAYA	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN CANDAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. HAKAN EVİN	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALE ALAN	BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL AKMEŞE	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HALİL KAZANASMAZ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HANİFİ MURAT MUTLU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE KADIOĞLU ATEŞ	İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
DR. HATİCE NUR GERMİR	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. HAYRİYE IŞIK	NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. HEDİYE ŞİRİN AK	ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
DR. HİMMET KARADAL	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. HİKMETULLAH ERTAŞ	NİĞDE ÖMER HALİDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. HİROSHİ NAKAHARA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. H.KÂMİL BİÇİCİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN ÇETİN	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. HİKMET DİNÇ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN KOTAMAN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN ERİŞ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. HÜSEYİN YAŞAR	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM BOZACI	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM KILIÇ	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKERİ	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. İBRAHİM TÜRKOĞLU	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLKE BEZEN TOZKOPARAN	FIRAT ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS AKHİSAR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. İLYAS ERPAY	SİİRT ÜNİVERSİTESİ
DR. İRFAN KALAYCI	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
DR. İSA ÇELİK	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL ŞAH HAREM	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. İSAEVNA URKİMBAEVA	ABILAY HAN ULUSLARARASI İLİŞKİLER ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜMÜŞ	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL GÜNEŞ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMAİL SEKİ	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
DR. İSMET ŞAHİN	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
DR. K.A.TLEUBERGENOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KADRİ KURAM	BARTIN ÜNİVERSİTESİ
DR. KALEMKAS KALIBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ

DR. KARLIGASH BAYTANASOVA	AL – FARABI KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KELES NURMAŞULI JAYLIBAY	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KEMAL EROL	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. KENJEHAN MEDEUBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. KENAN İLARSLAN	AFYON KOCATEPEÜNİVERSİTESİ
DR. KENES JUSUPOV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. KULAŞ MAMİROVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. LATKİN A. PAVLOVIC	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MALİK YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHABBAT OSPANBAEVA	TARAZ DEVLET PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAHA HAMDAN ALANAZİ	RİYAD KRAL ABDÜLAZİZ TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
DR. MAHBUB UL ALAM	BANGLADESH İSLAMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA ESİMBOLOVA	KAZAKİSTAN NARKHOZ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAİRA MURZAHMEDOVA	AL – FARABI KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MERİNA B. VLADIMIROVNA	VLADİVOSTOK DEVLET EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MAVLYANOV ABDİGAPPAR	KIRGIZİSTAN ELARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. MASAYA SAITO	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AKSARAYLI	DOKUZ EYLÜLÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET ALİ TÜRKMENÖĞLU	MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET AVCI	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET BURHANETTİN COŞKUN	OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET DİKKAYA	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET EMİN USTA	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHTAP GÜL ALTAŞ	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SAİT ŞAHİNALP	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET SALİH MERCAN	BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET OKUR	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET RECEP TAŞ	YÜZÜNCÜ YILÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET TUNÇER	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MEHMET YÜCENURŞEN	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MELTEM KESKİN KÖYLÜ	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. MENEKŞE KILIÇARSLAN	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
DR. MERT KARTAL	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN ATEŞ	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
DR. METİN KOPAR	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MİNE ERSEVİNÇ	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
DR. MİRAÇ EREN	ONDOKUZ MAYISÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMED ASIF YOLDAŞ	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
DR. MUHAMMAD ISMAEEL RAMAY	BAHRİA UNİVERSİTY
DR. MUHSİN HALİS	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT BAHADIR	ERZURUM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT DİLMAÇ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT KARAHAN	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MURAT YILMAZ	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MURATHAN KEHA	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSA ÖZATA	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA AKMAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAKIR	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ÇAĞLAYANDERELİ	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA KARAAĞAÇLI	GAZİ ÜNİVERSİTESİ

DR. MUSTAFA METE	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA ŞİT	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA TALAS	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
DR. MUSTAFA SEVER	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. MUTLU ÖZGEN	T.C. BAŞBAKANLIK VAKIFLAR GENEMÜDÜRLÜĞÜ
DR. NADEJDA HAN	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. NECATİ DEMİR	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. N. GAMZE ILICAK	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
DR. NİHAN BİRİNCİOĞLU	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. NAZİFE AKAN	TOROS ÜNİVERSİTESİ
DR. NOBUAKİ TAKEDA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. NİLGÜN PAKSOY	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. N.N. KERMANOVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAN AKŞİT AŞIK	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
DR. NURHAN PAPATYA	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
DR. NURETTİN BELTEKİN	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
DR. NURAY PAMUK ÖZTÜRK	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
DR. NURİ KAVAK	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. OKTAY AKTÜRK	AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. OSMAN KUBİLAY GÜL	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
DR. OZAN DENİZ YALÇINKAYA	DİCLE ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER ÇAKIN	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR.ÖMER OKAN FETTAHLIOĞLU	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖZLEM GÜZEL	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER METİN	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ÖMER UĞUR	GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
DR. RAHMİ YÜCEL	ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
DR. RÖVŞEN MEMMEDOV	SUMGAYIT DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. RAMAZAN KHALIFE	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. RUSTEM KOZBAGAROV	M. TINIŞBAYEV KAZAK ARAÇ VE İLETİŞİM AKADEMİSİ
DR. RÜŞTÜ YAYAR	GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
DR. RYO YAMADA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. SABİNA ABİD	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
DR. SADETTİN PAKSOY	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
DR. SUSIN HASENEYN EL-HUDHUDİ	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. SALİH YEŞİL	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
DR. SARASH KONYRBAEVA	KAZAK DEVLET KIZLAR PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEDAT CERECİ	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN AVŞAROĞLU	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
DR. SELAHATTİN KAYNAK	19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DR. SELÇUK BURAK HAŞILOĞU	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. SELİN SERT SÜTÇÜ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERKAN ÇALIŞKAN	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SEVCAN YILDIZ	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SİBEL BAYRAM	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
DR. SİBEL MEHTER AYKIN	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
DR. SİNAN GERÇEK	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
DR. SHİGEKO KAMISHIMA	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. SUAT KOLUKIRIK	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
SUZAN HAVLIOĞLU	HARRAN ÜNİVERSİTESİ

DR. ŞABAN ÇETİN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. SERAP KILIÇ ALTUN	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAFAK KAYPAK	MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞARA MAJITAYEVA	E.A. BUKETOV KARAGANDA DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞAYAN ULUSAN	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞEFİK ÖZDEMİR	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. ŞİRİN ŞENGEL	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. TAKAŞI HASUNI	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. T. M. ABDULFETTAH MUHAMMED	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. TANSU HİLMİ HANÇER	MARMARA ÜNİVERSİTESİ
DR. TSENDİN BATTULGA	MOĞOLİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ
DR. T.O. ABİSEVA	KAZAKH STATE WOMEN'S TEACHER TRAINING UNIVERSITY
DR. TUGHRAL YAMIN	PAKİSTAN NATIONAL UNIVERSITY OF SCIENCE
DR. TÜLAY ORTABAĞ	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
DR. TÜRKMEN TAŞER AKBAŞ	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. UĞUR KURTARAN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
DR. ULBOSIN KIYAKBAEVA	ABAY KAZAK MİLLİ PEDAGOJİ ÜNİVERSİTESİ
DR. USAM FARUK İMAM	EL EZHER ÜNİVERSİTESİ
DR. ÜMMÜGÜLSÜM CANDEĞER	T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VELİ URHAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. VECİHİ SÖNMEZ	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. VERA ABRAMENKOVA	RUSYA AİLE VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ
DR. VEYSEL BOZKURT	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSEL ÇAKMAK	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
DR. VEYSİ GÜNAL	HARRAN ÜNİVERSİTESİ
DR. VLADEMİR VISLIVİY	UKRAYNA MİLLİ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
DR. WAKAKO SADAHIRO	SAPPARO CITY ÜNİVERSİTESİ
DR. WALİ RAHMAN	SARHAD UNIVERSITY OF SCIENCE & INFORMATION
DR. YANG ZİTONG	WUHAN ÜNİVERSİTESİ
DR. YASEMİN ERTEK MORKOÇ	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN ÇAKIREL	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
DR. YASİN DÖNMEZ	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
DR. YASSER ALİ MUHAMMED ALİ	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. YAVUZ SELİM DÜĞER	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
DR. YOSHIO KANAZAKI	TOHOKU UNIVERSITY
DR. YUNUS EMRE TANSU	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
DR. YÜCEL GELİŞLİ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEHRA HAJRULAI-MUSLIU	CYRIL METHODIUS ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEKAI ÖZTÜRK	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
DR. ZEKERİYA NAS	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
DR. ZİA UR REHMAN	A/P NATIONAL DEFENCE UNIVERSITY
DR. ZEYNEP KARAÇOR	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
DR. ZUHAL ÖNEZ ÇETİN	UŞAK ÜNİVERSİTESİ
DR. ZÜBEYİR BAĞCI	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
DR. ZÜLEYHA YILMAZ	ORDU ÜNİVERSİTESİ

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

4 MAYIS 2018

Saat: 09:00 – 12:30

HARRAN SALONU

Oturum Başkanı: PROF. DR. BEYHAN ASMA

Yazar isimleri	Bildiri Adı
ARŞ. GÖR. GAMZE KUTLU ARŞ. GÖR. SİNEM MUT	TÜRKİYE'DE DOĞUŞTA BEKLENEN YAŞAM SÜRESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ZAMAN SERİSİ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ
ARŞ. GÖR. SİNEM MUT DOÇ. DR. YASEMİN AKBULUT	TÜRKİYE'DE ENTEGRE SAĞLIK KAMPÜSLERİNE İLİŞKİN GAZETE HABERLERİNİN ANALİZİ
PROF. DR. BEYHAN ASMA	DOĞU VE BATI EDEBİYATLARINDA TARİHİ RONANCILIK VE YAZIM
ARŞ. GÖR. NUR KULAKOĞLU DİLEK DR. ÖĞR. ÜYESİ SEBAHATTİN EMRE DİLEK	TURİZM VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE'DEN GENÇTUR ÖRNEĞİ
ÖĞR. GÖR. GÜLTEN ACAR ÖĞR. GÖR. HACI MEHMET ACAR	FLÖRT ŞİDDETİ BAĞLAMINDA DİJİTAL ŞİDDETİ ANLAMAK
ÖĞR. GÖR. HACI MEHMET ACAR ÖĞR. GÖR. GÜLTEN ACAR	GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BAĞLAMINDA ŞANLIURFA'DA GÜNLÜK YAYIN YAPAN GAZETELER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
DOÇ. DR. HÜDAVERDİ BİRCAN ÖĞR. GÖR. GÜLAY DEMİR FADİME GÜVENDİ	SEÇMELİ DERS SEÇİMİNİN DEMATEL-PROMETHEE YÖNTEMLERİ İLE BELİRLENMESİ
DOÇ. DR. HÜDAVERDİ BİRCAN ÖĞR. GÖR. GÜLAY DEMİR FADİME GÜVENDİ	ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE İKİNCİ DİL SEÇİMİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN TÜRKAL	TÜRKİYE'DE 2017 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ VE 2018 YILI BEKLENTİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN ÇİFTÇİ	HALKLA İLİŞKİLER MESLEĞİNDE KADIN OLMAK
DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN ÇİFTÇİ	TÜKETİCİNİN KORUNMASI KANUNUNUN SOSYAL MEDYA HESAPLARI ARACILIĞIYLA YAPILAN ALIŞVERİŞLERE UYGULANMASI
AYŞE YAVUZ ARŞ. GÖR. FATİH DURUR PROF. DR. ÖMER RIFKI ÖNDER	SAĞLIK KURUMLARINDA AKREDİTASYON VE JCI STANDARTLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ
ARŞ. GÖR. AYŞENUR COŞKUN DOÇ. DR. SEMRA ARSLAN SELÇUK	SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ÇEVRE İÇİN YAVAŞ KENT YAKLAŞIMI: HALFETİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
ARŞ. GÖR. GÜNEŞ MUTLU AVINÇ DOÇ. DR. SEMRA ARSLAN SELÇUK	ISIL DÜZENLEME ÖZELLİĞİNE SAHİP YAPI KABUĞU TASARIMLARI İÇİN BİYOMİMETİK ÇÖZÜMLER

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm husularda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

4 MAYIS 2018

Saat: 12:30 – 15:00

HARRAN SALONU

Oturum Başkanı: DR. HASAN ÇİFTÇİ

Yazar isimleri	Bildiri Adı
ARŞ. GÖR. HAFİZE BÜŞRA SABUR DOÇ. DR. SEMRA ARSLAN SELÇUK	MİMARİ TEKTONİĞİN EVRİMİ: DİJİTAL TEKTONİKLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
BERNA MUN DOÇ. DR. SEMRA ARSLAN SELÇUK	MİMARLIKTA YAPARAK ÖĞRENMENİN ÖNEMİ: BİR ARAŞTIRMA ORTAMI OLARAK ÖĞRENCİLERİN ÜRETTİĞİ GEÇİCİ STRÜKTÜRLER
HİLAL KAYA DOÇ. DR. SEMRA ARSLAN SELÇUK	BİYOFİLİK TASARIM VE İYİLEŞTİREN MİMARLIK
YÜKSEK L. ÖĞR. MASOUD MATINPOUR DOÇ. DR. SEMRA ARSLAN SELÇUK	İSLAMİ GEOMETRİK DESENLERİN ORİGAMİK POTANSİYELLERİ: ALTİGENLER ÜZERİNDE BİR DENEME
DR. ÖĞR. ÜYESİ ESİN BENHÜR AKTÜRK DR. ÖĞR. ÜYESİ MENEKŞE VAROL KILIÇARSLAN	YALIN YÖNETİM MODELİ LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA
DR. ÖĞR. ÜYESİ RANA ÖZYURT KAPTANOĞLU DR. ÖĞR. ÜYESİ ESİN BENHÜR AKTÜRK	LİDERLİK YÖNELİMLERİ VE YÖNETİCİLERİN LİDERLİK DAVRANIŞ BİÇİMLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ RANA ÖZYURT KAPTANOĞLU DR. ÖĞR. ÜYESİ MENEKŞE VAROL KILIÇARSLAN	BANKACILIKTA İNOVASYONUN ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
ÖĞR. GÖR. SERAP ATEŞ	ETKİN KAMU HİZMETİ İÇİN YÖNETSEL HESAP VEREBİLİRLİK VE ŞEFFAFLIK: 5018 SAYILI KANUN BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME
ÖĞR. GÖR. SERAP ATEŞ	KAMUDA HİZMET KALİTESİNİN YENİ KAMU YÖNETİMİ İŞİĞİNDE YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: "MÜŞTERİ ODAKLI" YÖNETİM
DOÇ. DR. PELİN AVŞAR KARABAŞ YÜKSEK L. ÖĞR. MEHMET YAŞAR TAŞÇI	SANATTA TEMSİLİN YALINLIK VE SADELİK KRİTİKLERİ
DOÇ. DR. PELİN AVŞAR KARABAŞ YÜKSEK L. ÖĞR. MEHMET YAŞAR TAŞÇI	TÜRK RESİM SANATI'NDA ÖZE DÖNÜŞÜN ÖZGÜN İFADELERİ
DOKTORA ÖĞR. ESRA YAPRAK	1980-1990 YILLARI TÜRKİYE'DE MEDYA SAHİPLİĞİ
YÜKSEK L. ÖĞR. HARUN BOZOĞLU PROF. DR. AYŞEGÜL BAYKAN	NİETZCHE FELSEFESİNİN POLİTİK ETKİLERİNİ İNCELEYEN PERSPEKTİFLER
YÜKSEK L. ÖĞR. NURDANE AKYÜZ	AHMEDİ'NİN MANZUM HİKAYELERİ
DOKTORA ÖĞR. ADİL YILMAYAN	SOSYAL BİR PROBLEM OLARAK GENÇLER ARASINDA NARKOTİK MADDE KULLANIMI (VAN İLİ ÖRNEĞİ)

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm husularda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

4 MAYIS 2018

Saat: 15:30 – 18:00

HARRAN SALONU

Oturum Başkanı: DR. FAHRİ ÖZTEKE

Yazar isimleri	Bildiri Adı
DR. GÖKHAN BAK DR. OSMAN VEDÜD EŞİDİR	YENİ MEDYADA REKLAM STRATEJİLERİ
DR. OSMAN VEDÜD EŞİDİR DR. GÖKHAN BAK	TÜRKİYE SPOR TARİHİNDE YAŞANAN EN ŞİDDETLİ OLAYIN CUMHURİYET GAZETESİ'NDE YANSIMALARI
DOÇ. DR. AHMET KAYA ÖĞR. GÖR. AHAT TEZCAN ARŞ. GÖR. DR. RAGIP TERZİ DR. AHMET GÖÇEN	GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE (GEM) GÖREV YAPAN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR
DOÇ. DR. AHMET KAYA ÖĞR. GÖR. AHAT TEZCAN ARŞ. GÖR. DR. RAGIP TERZİ DR. AHMET GÖÇEN	GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE (GEM) GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR
DR. ÖĞR. ÜYESİ FAHRİ ÖZTEKE	GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE AÇILMIŞ HALKEVLERİNİN SOSYOKÜLTÜREL YAPIYA ETKİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ FAHRİ ÖZTEKE	İSABEL FRY VE TÜRK ÇAĞDAŞLAŞMASINDAKİ YERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ YUSUF AYDOĞDU DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM GÜRBÜZ	BEHÇET NECATİGİL'İN <i>DÖNME DOLAP</i> ŞİİRİNİ YORUMSAYICI (HERMENEUTİK) AÇIDAN BİR OKUMA DENEMESİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ YUSUF AYDOĞDU DR. ÖĞR. ÜYESİ ADEM GÜRBÜZ	HALİT ZİYA UŞAKLIGİL'İN ÖYKÜLERİNDE KADIN KİMLİĞİNE DAİR BAZI DİKKATLER
AYŞE SONEKİNCİ DOÇ. DR. ABUZER AKGÜN	ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE EĞİTİMİNDE MATERYALLERİN ÖNEMİ
ÖĞRT. HATİCE GÜLMEZ GÜNGÖRMEZ DOÇ. DR. ABUZER AKGÜN	SÜREÇ ODAKLI REHBERLİ SORGULAYICI ÖĞRENME ORTAMINA DAHİL EDİLEN BİLİMİN DOĞASI YÖNTEMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ
DOÇ. DR. ABUZER AKGÜN ÖĞRT. HATİCE GÜLMEZ GÜNGÖRMEZ	SÜREÇ ODAKLI REHBERLİ SORGULAYICI ÖĞRENME ORTAMINA DAHİL EDİLEN BİLİMİN DOĞASI YÖNTEMİ'NİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm husularda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

6 MAYIS 2018
Saat: 09:00 – 12:30
HARRAN SALONU
Oturum Başkanı:

Yazar isimleri	Bildiri Adı
ARŞ. GÖR. DR. MERYEM BERRİN BULUT PROF. DR. MURAT YILDIZ	TANRI'YA BAĞLANMA SÜRECİNDE ANNE-BABAYLA KURULAN BAĞLANMA BİÇİMİNİN ÖNEMİ
ARŞ. GÖR. DR. MERYEM BERRİN BULUT PROF. DR. MURAT YILDIZ	BEŞ FAKTÖR MODELİ'NE GÖRE KİŞİLİĞİN ÇOK BOYUTLU ÖLÇÜLMESİ: TÜRKÇEYE UYARLAMA, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI
DR. ÇİĞDEM KAVAK ÇEKEN	OSMANLI DEVLETİ'NDE KADINLARIN TOPRAK İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIĞI HUKUKİ SORUNLAR VE DİVAN-I HÜMAYUN' A BAŞVURULARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET DAĞ ÖĞR. GÖR. FATMA KIZILKAYA	TÜRKİYE'DE DIŞ BORÇLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: FOURIER YAKLAŞIMI İLE BİR UYGULAMA
ÖĞR. GÖR. FATMA KIZILKAYA DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET DAĞ	TÜRKİYE'DE VERGİ GELİRLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: DÖNEMSEL BİR ANALİZ
OKUTMAN ŞEMSEDDİN BAYRAM	DİVAN ŞİİRİNDE KÜÇÜREK ÖYKÜ FORMLARI VE NEDİM DİVANI'NDA KÜÇÜREK ÖYKÜ ÖRNEKLERİ
PROF. DR. AHMET BÜYÜKŞALVARCI ÖĞR. GÖR. MEHMET EREN	HATAY TURİZMİNİN GÜÇLÜ, ZAYIF YÖNLERİ İLE FIRSAT VE TEHDİTLERİNE İLİŞKİN TURİZM İŞLETME YÖNETİCİLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİ

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm husularda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

6 MAYIS 2018
Saat: 12:30 – 15:00
HARRAN SALONU
Oturum Başkanı: DOÇ. DR. ÜMRAN TÜRKYILMAZ

Yazar isimleri	Bildiri Adı
ARŞ. GÖR. TUĞBA GÜCENMEZ	ESNEK ÇALIŞMA VE İŞSİZLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İSTİHDAM POLİTİKALARINA YANSIMASI
DOÇ. DR. ATINÇ OLCAY YÜKSEK L. ÖĞR. GÜRAY KARACIL	TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN YÜKSEKÖĞRENİM YAŞAM DOYUMLARININ BELİRLENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ
DOÇ. DR. NECMİ GÖKYER DR. ÖĞR. ÜYESİ DİDEM KARAKAYA CİRİT	İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ
DOÇ. DR. NECMİ GÖKYER	ORTAOKUL YÖNETİCİLERİNİN DAĞITILMIŞ LİDERLİK

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

ÖĞRET. GÜLDEN YILMAZ	DÜZEYLERİ
DR. ÖĞR. GÖR. ÖZLEM ŞAHİN	DERVİŞ ŞEVKET'İN "HAKİKAT KERVANI GEÇTİ GİDİYOR" NEFESİNDEN HAREKETLE KAMİL İNSANIN SEYR Ü SÜLÛK DEFTERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH TAŞTEKİN	AVRUPA POLİTİKASININ BÖLGE POLİTİKASI VE BÖLGESEL ÖZERKLİK ŞARTI TASLAĞI
DR. ÖĞR. ÜYESİ CEM KORAY OLGUN	SANATTA TEMSİL KRİZİ: GERÇEKLİĞİN KAYBOLUŞU
DR. ÖĞR. ÜYESİ CEM KORAY OLGUN	KÜLTÜREL ÜRETİMİN EMEĞİ: YARATICI EMEK
YÜKSEK L. ÖĞR. YUSUF FIRAT	YENİ SOSYAL HAREKETLER BAĞLAMINDA TERÖR HAREKETİ
ÖĞR. GÖR. HAKAN ÇETİNER ÖĞR. GÖR. FULYA ALGÜL	ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYON AKTİVİTE EĞİLİMLERİ VE BU AKTİVİTELERE KATILIMI ETKİLEYEN UNSURLAR: HARRAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ
YÜKSEK L. ÖĞR. MELİKE ERBÜKÜCÜ	URFALI ŞAİR ABDİ'NİN HAKİKİ GAZELLERİ'NİN İNCELENMESİ VE "GECELERDE" REDİFLİ GAZELİNİN ŞERHİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ BEKİR KOCADAŞ	BİR SAPMA DAVRANIŞ OLARAK ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLER
PROF. DR. MUSTAFA TALAS	ELEKTRONİK İLETİŞİM DEVRİMİNİN TOPLUMSAL SONUÇLARI
DR. ÖĞR. ÜYESİ BEKİR KOCADAŞ	İNTİHARLARIN SEBEPLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME
YÜKSEK L. ÖĞR. KAMBER TEKİN LAFÇI	GENÇLİĞİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER
YÜKSEK L. ÖĞR. HİKMETULLAH KILIÇ	YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN AÇISINDAN ÇEVRE HAREKETLERİ
YÜKSEK L. ÖĞR. SONGÜL YEŞİLTEPE	SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ BAĞLAMINDAN YENİ DİNİ HAREKETLER
YÜKSEK L. ÖĞR. DERYA ENGİNYURT	SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN FEMİNİZM

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm husularda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

6 MAYIS 2018

Saat: 15:30 – 18:00

HARRAN SALONU

Oturum Başkanı: PROF. DR. AYLAKAŞOĞLU

Yazar isimleri	Bildiri Adı
DR. ÖĞR. ÜYESİ E. MELİHA KURTDAŞ	GELENEKSELLİKTE MODERNLİĞE GEÇİŞ SÜRECİNDE DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI
DR. ÖĞR. ÜYESİ E. MELİHA KURTDAŞ	ÜNİVERSİTELERİN BİREYSEL VE TOPLUMSAL İŞLEVLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ FEYZA NAZİK ARŞ. GÖR. FARUK DIŞLI DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHTAP SÖNMEZ	DİJİTAL ÜRÜN KULLANMA DURUMU VE KULLANIM ÖZELLİKLERİ: LİSE ÖĞRENCİLERİNİN TERCİHLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ M. ÇAĞLAR KURTDAŞ	KENTLERİN BEDEN VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ M. ÇAĞLAR KURTDAŞ	MODERN TIP – ALTERNATİF TIP KARŞITLIĞINA İLİŞKİN SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME

1. ULUSLARARASI GAP SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ PROGRAMI

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET NURİ KARDAŞ ÖĞRET. İLAYDA İL	ÖĞRENCİLERİN DİNLEME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİNİN BAŞARIYA ETKİSİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET NURİ KARDAŞ ÖĞRET. İLAYDA İL	AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE KONUŞMA KAYGILARINA ETKİSİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ NEŞİDE YILDIRIM	EROL GÜNGÖR'E GÖRE BATI KARŞISINDA İSLAM DÜNYASI VE ORTADOĞU ÜLKELERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ NEŞİDE YILDIRIM	SATİR'İN AİLE TERAPİSİ MODELİNDE KULLANDIĞI KAVRAMLAR
DR. ÖĞR. ÜYESİ KAZIM YILDIRIM	FARABİ'NİN FELSEFESİNDE BİLGİ ANLAYIŞI VE ETKİLERİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ KAZIM YILDIRIM	PROF. DR. NİHAT KEKLİK VE TÜRK İSLAM FELSEFESİNİN KURULUŞU
PROF. DR. ATABEY KILIÇ	MECMÛ'A TASNİFİNE KATKI : ŞEHİR MECMÛ'ALARI VEYA TEZKİRE BENZERİ MECMÛ'ALAR VE BU KALEMDEN OLMAK ÜZERE KAYSERİLİ BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂĞİB GÜVEN BEY MECMÛ'ALARI
PROF. DR. ATABEY KILIÇ	KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA ŞERH GELENEĞİNE DÂİR NOTLAR
PROF. DR. AYLAKAŞOĞLU	18. YÜZYIL RUSYASINDA KÜLTÜREL YAPI
PROF. DR. AYLAKAŞOĞLU	CENGİZ AYTAMATOV'UN <i>GÜN OLUR ASRA BEDEL</i> ROMANINDA KÜLTÜREL BELLEK
ÖĞR. GÖR. MUSTAFA ALKAN	DİVÂNINDAN HAREKETLE YUNUS EMRE'DE MELÂMİLİK DÜŞÜNCESİ
ÖĞR. GÖR. MUSTAFA ALKAN	MANZUM SÖZLÜKLERDE ÇOCUKLARA VERİLEN NASİHATLER VE İDEAL ÇOCUK TİPİ
DOÇ. DR. MUSTAFA ÜNVERDİ	TEKLİFİN ŞARTLARI VE "FETRET EHLİ"
DOÇ. DR. MUSTAFA ÜNVERDİ	"İMAN VE İNANÇ AYIRIMININ İMKANI"
DOÇ. DR. VEYSİ ÜNVERDİ	

- Her bir sunum için 10 dk.'lık süre ayrılmıştır. Bu sebeple sunumlarınızda temel kitabi bilgiler ve tanımları açıklamaktan kaçınarak yaptığınız çalışmanın özüne değininiz.
- Sunum sıralaması, soru cevap ve oturumla ilgili tüm husularda Kongre Tüzel Kişiliği'ni temsilen Oturum Başkanları yetkilidir.

ÖNSÖZ

Değerli bilim insanları,

4-6 Mayıs tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlediğimiz Uluslararası Hakemli GAP Zirvesi kapsamında 8 farklı bilimsel eksenli kongreyi başarıyla gerçekleştirmiş olmanın gururunu yaşıyoruz.

Binlerce yıllık geçmişi ile dünyanın en eski yerleşim merkezi olan ve peygamberler şehri olarak da anılan Şanlıurfa tarih boyunca tıptan, felsefeye kadar bir çok alanda ilklere öncülük yapan önemli bir medeniyet merkezi olmuştur. Çok sayıda millet, kültür, din ve siyasi oluşuma beşiklik yapan ve Antik Kültürünün temsilcileri Sabiiler, Hristiyanlar ve Müslümanlar bölgede tarih boyunca büyük bir uyum içerisinde birlikte yaşamışlardır. Dünyanın bilinen ilk üniversitesi de yine binlerce yıl önce Harran'da kurulmuştur.

Ekonomiden sağlık bilimlerine, tarihten teknik bilimlere kadar hemen her alanda 688 eser başvurusunun alındığı ve tüm eserlerin hakemlerimizce titizlikle değerlendirilerek 379 çalışmanın kabul edildiği GAP ZİRVESİ 632 akademisyene ev sahipliği yapmıştır.

Akademik çalışmalarıyla kongrelarimize ve bilim dünyasına katkıda bulunan birbirinden değerli katılımcılarımıza, zirvemizin hazırlık aşamasından itibaren desteğini her aşamada hissettiğimiz zirve başkanımız Sayın Prof. Dr. Mustafa TALAS beyefendiye, düzenleme kurulu üyelerimiz sayın Dr. Hüseyin ERİŞ ve Dr. Hasan ÇİFTÇİ beyefendilere, Öğr. Gör. Sayın Fıray KABALCIOĞLU BÜÇAK hanımefendiye; Başta Doç. Dr. Ümran TÜRKÜLMAN ve Doç. Sevean YILDIZ hanımefendiler olmak üzere katılımcılarımızın eşsiz eserlerini bizlerle buluşturan bilim ve danışma kurulu üyelerimize, koordinatörlerimize, teşrifleriyle bizleri onurlandıran davetli akademisyenlerimize ve emeği geçen herkese çok teşekkür eder, bu eşsiz eserin bilim dünyasına hayırlı olmasını dilerim.

Mustafa Latif EMER
Düzenleme Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	i
FOTOĞRAFLAR	ii
BİLİM KURULU	iii
PROGRAM	iv
ÖNSÖZ	v

ÖZETLER

Gamze KUTLU & Sinem MUT <i>TÜRKİYE'DE DOĞUŞTA BEKLENEN YAŞAM SÜRESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ZAMAN SERİSİ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ</i>	1
Sinem MUT & Yasemin AKBULUT <i>TÜRKİYE'DE ENTEGRE SAĞLIK KAMPÜSLERİNE İLİŞKİN GAZETE HABERLERİNİN ANALİZİ</i>	2
Beyhan ASMA <i>DOĞU VE BATI EDEBİYATLARINDA TARİHİ RONANCILIK VE YAZIM</i>	3
Nur KULAKOĞLU DİLEK & Sebahattin Emre DİLEK <i>TURİZM VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE'DEN GENÇTUR ÖRNEĞİ</i>	4
Gülten ACAR & Hacı Mehmet ACAR <i>FLÖRT ŞİDDETİ BAĞLAMINDA DİJİTAL ŞİDDETİ ANLAMAK</i>	5
Hacı Mehmet ACAR & Gülten ACAR <i>GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BAĞLAMINDA ŞANLIURFA'DA GÜNLÜK YAYIN YAPAN GAZETELER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME</i>	6
Hüdaverdi BİRCAN & Gülay DEMİR & Fadime GÜVENDİ <i>SEÇMELİ DERS SEÇİMİNİN DEMATEL-PROMETHEE YÖNTEMLERİ İLE BELİRLENMESİ</i>	7
Hüdaverdi BİRCAN & Gülay DEMİR & Fadime GÜVENDİ <i>ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE İKİNCİ DİL SEÇİMİ</i>	8
Hasan TÜRKAL <i>TÜRKİYE'DE 2017 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ VE 2018 YILI BEKLENTİLERİ</i>	9
Hasan ÇİFTÇİ <i>HALKLA İLİŞKİLER MESLEĞİNDE KADIN OLMAK</i>	10
Hasan ÇİFTÇİ <i>TÜKETİCİNİN KORUNMASI KANUNUNUN SOSYAL MEDYA HESAPLARI ARACILIĞIYLA YAPILAN ALIŞVERİŞLERE UYGULANMASI</i>	11
Ayşe YAVUZ & Fatih DURUR & Ömer Rifki ÖNDER <i>SAĞLIK KURUMLARINDA AKREDİTASYON VE JCI STANDARTLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	12
Ayşenur COŞKUN & Semra ARSLAN SELÇUK <i>SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ÇEVRE İÇİN YAVAŞ KENT YAKLAŞIMI: HALFETİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME</i>	13
Güneş MUTLU AVİNÇ & Semra ARSLAN SELÇUK <i>ISIL DÜZENLEME ÖZELLİĞİNE SAHİP YAPI KABUĞU TASARIMLARI İÇİN BİYOMİMETİK ÇÖZÜMLER</i>	14

Hafize Büşra SABUR & Semra ARSLAN SELÇUK <i>MİMARİ TEKTONİĞİN EVRİMİ: DİJİTAL TEKTONİKLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME</i>	15
Berna MUN & Semra ARSLAN SELÇUK <i>MİMARLIKTA YAPARAK ÖĞRENMENİN ÖNEMİ: BİR ARAŞTIRMA ORTAMI OLARAK ÖĞRENCİLERİN ÜRETTİĞİ GEÇİCİ STRÜKTÜRLER</i>	16
Hilal KAYA & Semra ARSLAN SELÇUK <i>BİYOFİLİK TASARIM VE İYİLEŞTİREN MİMARLIK</i>	17
Masoud MATINPOUR & Semra ARSLAN SELÇUK <i>İSLAMİ GEOMETRİK DESENLERİN ORİGAMİK POTANSİYELLERİ: ALTİGENLER ÜZERİNDE BİR DENEME</i>	18
Esin BENHÜR AKTÜRK & Menekşe VAROL KILIÇARSLAN <i>YALIN YÖNETİM MODELİ LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA</i>	19
Rana ÖZYURT KAPTANOĞLU & Esin BENHÜR AKTÜRK <i>LİDERLİK YÖNELİMLERİ VE YÖNETİCİLERİN LİDERLİK DAVRANIŞ BİÇİMLERİ</i>	20
Rana ÖZYURT KAPTANOĞLU & Menekşe VAROL KILIÇARSLAN <i>BANKACILIKTA İNOVASYONUN ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA</i>	21
Serap ATEŞ <i>ETKİN KAMU HİZMETİ İÇİN YÖNETSEL HESAP VEREBİLİRLİK VE ŞEFFAFLIK: 5018 SAYILI KANUN BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME</i>	22
Serap ATEŞ <i>KAMUDA HİZMET KALİTESİNİN YENİ KAMU YÖNETİMİ İŞİĞİNDA YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: "MÜŞTERİ ODAKLI" YÖNETİM</i>	23
Pelin AVŞAR KARABAŞ & Mehmet Yaşar TAŞÇI <i>TÜRK RESİM SANATI'NDA ÖZE DÖNÜŞÜN ÖZGÜN İFADELERİ</i>	24
Pelin AVŞAR KARABAŞ & Mehmet Yaşar TAŞÇI <i>SANATTA TEMSİLİN YALINLIK VE SADELİK KRİTİKLERİ</i>	25
Esra YAPRAK <i>1980-1990 YILLARI TÜRKİYE'DE MEDYA SAHİPLİĞİ</i>	26
Harun BOZOĞLU & Ayşegül BAYKAN <i>NİETZCHE FELSEFESİNİN POLİTİK ETKİLERİNİ İNCELEYEN PERSPEKTİFLER</i>	27
Nurdane AKYÜZ <i>AHMEDİ'NİN MANZUM HİKAYELERİ</i>	28
Adil YILMAYAN <i>SOSYAL BİR PROBLEM OLARAK GENÇLER ARASINDA NARKOTİK MADDE KULLANIMI (VAN İLİ ÖRNEĞİ)</i>	29
Gökhan BAK & Osman Vedüd EŞİDİR <i>YENİ MEDYADA REKLAM STRATEJİLERİ</i>	30
Osman Vedüd EŞİDİR & Gökhan BAK <i>TÜRKİYE SPOR TARİHİNDE YAŞANAN EN ŞİDDETLİ OLAYIN CUMHURİYET GAZETESİ'NDEYANSIMALARI</i>	31
Ahmet KAYA & Ahat TEZCAN & Ragıp TERZİ & Ahmet GÖÇEN <i>GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE (GEM) GÖREV YAPAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR</i>	32
Ahmet KAYA & Ahat TEZCAN & Ragıp TERZİ & Ahmet GÖÇEN <i>GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE (GEM) GÖREV YAPAN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR</i>	33

Fahri ÖZTEKE	
İSABEL FRY VE TÜRK ÇAĞDAŞLAŞMASINDAKİ YERİ	34
Fahri ÖZTEKE	
GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE AÇILMIŞ HALKEVLERİNİN SOSYOKÜLTÜREL YAPIYA ETKİLERİ	35
Yusuf AYDOĞDU & Adem GÜRBÜZ	
BEHÇET NECATİGİL'İN DÖNME DOLAP ŞİİRİNİ YORUMSAYICI (HERMENEUTİK) AÇIDAN BİR OKUMA DENEMESİ	36
Yusuf AYDOĞDU & Adem GÜRBÜZ	
HALİT ZİYA UŞAKLIGİL'İN ÖYKÜLERİNDE KADIN KİMLİĞİNE DAİR BAZI DİKKATLER	37
Ayşe SONEKİNCİ & Abuzer AKGÜN	
ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE EĞİTİMİNDE MATERYALLERİN ÖNEMİ	38
Hatice GÜLMEZ GÜNGÖRMEZ & Abuzer AKGÜN	
SÜREÇ ODAKLI REHBERLİ SORGULAYICI ÖĞRENME ORTAMINA DAHİL EDİLEN BİLİMİN DOĞASI YÖNTEMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	39
Abuzer AKGÜN & Hatice GÜLMEZ GÜNGÖRMEZ	
SÜREÇ ODAKLI REHBERLİ SORGULAYICI ÖĞRENME ORTAMINA DAHİL EDİLEN BİLİMİN DOĞASI YÖNTEMİ'NİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ	40
Meryem Berrin BULUT & Murat YILDIZ	
TANRI'YA BAĞLANMA SÜRECİNDE ANNE-BABAYLA KURULAN BAĞLANMA BİÇİMİNİN ÖNEMİ	41
Meryem Berrin BULUT & Murat YILDIZ	
BEŞ FAKTÖR MODELİNE GÖRE KİŞİLİĞİN ÇOK BOYUTLU ÖLÇÜLMESİ: TÜRKÇEYE UYARLAMA, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	42
Çiğdem KAVAK ÇEKEN	
OSMANLI DEVLETİ'NDE KADINLARIN TOPRAK İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIĞI HUKUKİ SORUNLAR VE DİVAN-I HÜMAYUN' A BAŞVURULARI	43
Mehmet DAĞ & Fatma KIZILKAYA	
TÜRKİYE'DE DIŞ BORÇLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: FOURIER YAKLAŞIMI İLE BİR UYGULAMA	44
Fatma KIZILKAYA & Mehmet DAĞ	
TÜRKİYE'DE VERGİ GELİRLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: DÖNEMSEL BİR ANALİZ	45
Şemseddin BAYRAM	
DİVAN ŞİİRİNDE KÜÇÜREK ÖYKÜ FORMLARI VE NEDİM DİVANI'NDA KÜÇÜREK ÖYKÜ ÖRNEKLERİ	46
Ahmet BÜYÜKŞALVARCI & Mehmet EREN	
HATAY TURİZMİNİN GÜÇLÜ, ZAYIF YÖNLERİ İLE FIRSAT VE TEHDİTLERİNE İLİŞKİN TURİZM İŞLETME YÖNETİCİLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİ	47
Ümran TÜRKYILMAZ	
MARGUERITE DURAS'NIN TARQUINIA'NIN KÜÇÜK ATLARI'NDA İNSANIN ANLAM ARAYIŞI ÜZERİNE BİR ÇÖZÜMLEME	48
Ümran TÜRKYILMAZ	

<i>MAURICE BLANCHOT'NUN SONSUZ YİNELEME - SONRADAN ADLI YAPITINDA İNSANLIK DURUMU</i>	
Tuğba GÜCENMEZ	
<i>ESNEK ÇALIŞMA VE İŞSİZLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İSTİHDAM POLİTİKALARINA YANSIMASI</i>	50
Atıncı OLCAY & Güray KARACIL	
<i>TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN YÜKSEKÖĞRENİM YAŞAM DOYUMLARININ BELİRLENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ</i>	51
Necmi GÖKYER & Didem KARAKAYA CİRİT	
<i>İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ</i>	52
Necmi GÖKYER & Gülden YILMAZ	
<i>ORTAOKUL YÖNETİCİLERİNİN DAĞITILMIŞ LİDERLİK DÜZEYLERİ</i>	53
Özlem ŞAHİN	
<i>DERVİŞ ŞEVKET'İN "HAKİKAT KERVANI GEÇTİ GİDİYOR" NEFESİNDEN HAREKETLE KAMİL İNSANIN SEYR Ü SÜLÛK DEFTERİ</i>	54
Abdullah TAŞTEKİN	
<i>AVRUPA POLİTİKASININ BÖLGE POLİTİKASI VE BÖLGESEL ÖZERKLİK ŞARTI TASLAĞI</i>	55
Cem Koray OLGUN	
<i>SANATTA TEMSİL KRİZİ: GERÇEKLİĞİN KAYBOLUŞU</i>	56
Cem Koray OLGUN	
<i>KÜLTÜREL ÜRETİMİN EMEĞİ:YARATICI EMEK</i>	57
Yusuf FIRAT	
<i>YENİ SOSYAL HAREKETLER BAĞLAMINDA TERÖR HAREKETİ</i>	58
Hakan ÇETİNER & Fulya ALGÜL	
<i>ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL AKTİVİTE EĞİLİMLERİ VE BU AKTİVİTELERE KATILIMI ETKİLEYEN UNSURLAR: HARRAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ</i>	59
Melike ERBÜKÜCÜ	
<i>URFALI ŞAİR ABDİ'NİN HAKİKİ GAZELLERİ'NİN İNCELENMESİ VE "GECELERDE" REDİFLİ GAZELİNİN ŞERHİ</i>	60
Bekir KOCADAŞ	
<i>BİR SAPMA DAVRANIŞ OLARAK ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLER</i>	61
Bekir KOCADAŞ	
<i>İNTİHARLARINSEBEPLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: ADIYAMAN ÖRNEKLEMİ</i>	62
Mustafa TALAS	
<i>ELEKTRONİK İLETİŞİM DEVRİMİNİN TOPLUMSAL SONUÇLARI</i>	63
Kamber Tekin LAFÇI	
<i>GENÇLİĞİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER</i>	64
Hikmetullah KILIÇ	
<i>YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN AÇISINDAN ÇEVRE HAREKETLERİ</i>	65
Songül YEŞİLTEPE	
<i>SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ BAĞLAMINDAN YENİ DİNİ HAREKETLER</i>	66
Derya ENGİNYURT	
<i>SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN FEMİNİZM</i>	67
E. Meliha KURTDAS	
<i>GELENEKSELLİKTEN MODERNLİĞE GEÇİŞ SÜRECİNDE DEĞİŞEN</i>	68

EGİTİM ANLAYIŞI	
E. Meliha KURTDAS	
ÜNİVERSİTELERİN BİREYSEL VE TOPLUMSAL İŞLEVLERİ	69
Feyza NAZİK & Faruk DİŞLİ & Mehtap SÖNMEZ	
DİĞİTAL ÜRÜN KULLANMA DURUMU VE KULLANIM ÖZELLİKLERİ: LİSE ÖĞRENCİLERİNİN TERCİHLERİ	70
M. Çağlar KURTDAS	
KENTLERİN BEDEN VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	71
M. Çağlar KURTDAS	
MODERN TIP – ALTERNATİF TIP KARŞITLIĞINA İLİŞKİN SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME	72
Mehmet Nuri KARDAŞ & İlayda İL	
ÖĞRENCİLERİN DİNLEME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİNİN BAŞARIYA ETKİSİ	73
Mehmet Nuri KARDAŞ & İlayda İL	
AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE KONUŞMA KAYGILARINA ETKİSİ	74
Neşide YILDIRIM	
EROL GÜNGÖR'E GÖRE BATI KARŞISINDA İSLAM DÜNYASI VE ORTADOĞU ÜLKELERİ	75
Neşide YILDIRIM	
SATİR'İN AİLE TERAPİSİ MODELİNDE KULLANDIĞI KAVRAMLAR	76
Kazım YILDIRIM	
PROF. DR. NİHAT KEKLİK VE TÜRK İSLAM FELSEFESİNİN KURULUŞU	77
Kazım YILDIRIM	
FARABİ'NİN FELSEFESİNDE BİLGİ ANLAYIŞI VE ETKİLERİ	78
Atabey KILIÇ	
MECMÛ'A TASNİFİNE KATKI : ŞEHİR MECMÛ'ALARI VEYA TEZKİRE BENZERİ MECMÛ'ALAR VE BU KALEMDEN OLMAK ÜZERE KAYSERİLİ BAŞKÂTİB-ZÂDE RÂĞİB GÜVEN BEY MECMÛ'ALARI	79
Atabey KILIÇ	
KLÁSİK TÜRK EDEBİYATINDA ŞERH GELENEĞİNE DÂİR NOTLAR	80
Ayla KAŞOĞLU	
18. YÜZYIL RUSYASINDA KÜLTÜREL YAPI	81
Ayla KAŞOĞLU	
CENGİZ AYTMATOV'UN GÜN OLUR ASRA BEDEL ROMANINDA KÜLTÜREL BELLEK	82
Mustafa ALKAN	
MANZUM SÖZLÜKLERDE ÇOCUKLARA VERİLEN NASİHATLER VE İDEAL ÇOCUK TİPİ	83
Mustafa ALKAN	
DÎVÂNINDAN HAREKETLE YUNUS EMRE'DE MELÂMÎLİK DÜŞÜNCESİ	84
Mustafa ÜNVERDİ	
TEKLİFİN ŞARTLARI VE "FETRET EHLİ"	85
Mustafa ÜNVERDİ & Veysi ÜNVERDİ	
"İMAN VE İNANÇ AYIRIMININ İMKANI"	86
Adem DAĞ	
İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ ARASINDA NARSİZM DAVRANIŞLARININ CİNSİYET VE KARDEŞ SAYISI DEĞİŞKENİNE BAĞLI OLARAK İNCELENMESİ	87

**TÜRKİYE’DE DOĞUŞTA BEKLENEN YAŞAM SÜRESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN
ZAMAN SERİSİ ANALİZİ İLE İNCELENMESİ****Arş. Gör. Gamze KUTLU**

Ankara Üniversitesi, gkutlu@ankara.edu.tr

Arş. Gör. Sinem MUT

Ankara Üniversitesi, smut@ankara.edu.tr

ÖZET

Sağlık göstergeleri toplumun sağlık statüsüne ve ülkelerin gelişmişlik düzeyine ilişkin bilgi vermektedir. Bu kapsamda doğuşta beklenen yaşam süresi, araştırmalarda sıklıkla kullanılmaktadır. Uluslararası yapılan çalışmalarda gelirin, sigara ve alkol tüketimi alışkanlıklarının, kötü çevre koşullarının ve beslenmenin doğuşta beklenen yaşam süresi üzerinde etkisi olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmanın amacı, protein tüketiminin, alkol tüketiminin ve karbondioksit salımının doğuşta beklenen yaşam süresine etkisinin incelenmesidir.

Araştırma kapsamında kullanılandoğuşta beklenen yaşam süresi, protein tüketimi, alkol tüketimi ve karbondioksit emisyonu değişkenlerine ilişkin veriler OECD ve Dünya Bankası veri tabanından elde edilmiştir. Araştırmada Türkiye’nin belirlenen sağlık göstergelerine ait 1960–2016 yıllarını kapsayan 57 yıllık zaman serisi verisi kullanılmıştır. Buna göre belirlenen sağlık göstergelerinin doğuşta beklenen yaşam süresine etkisi En Küçük Kareler Yöntemi (OLS) ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde EViews 9.0 programı kullanılmıştır.

Analizler sonucundadoğuşta beklenen yaşam süresi ile protein tüketimi, alkol tüketimi değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu bağlamda alkol tüketiminde meydana gelecek bir birimlik azalış doğuşta beklenen yaşam süresini 0,10 artıracak; protein tüketiminde meydana gelecek bir birimlik artışın doğuşta beklenen yaşam süresini 0,21 artıracakı bulunmuştur.

Sağlık göstergesi olarak ilk ve yaygın olarak kullanılan, doğum ve ölüm göstergeleridir. Bu göstergeler daha çok toplumun sağlık durumunu ölçmek için kullanılmakta ve toplumun sağlığının genetik, çevre, yaşam tarzı ve sağlık hizmetleri gibi daha pek çok faktörden etkilendiğini bilinmektedir. Araştırma sonucunda da elde edilen bilgiler doğrultusunda doğuşta beklenen yaşam süresinin tüketim alışkanlıklarından etkilendiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Yönetimi, Sağlık Ekonomisi, Sağlık Göstergeleri

TÜRKİYE’DE ENTEGRE SAĞLIK KAMPÜSLERİNE İLİŞKİN GAZETE HABERLERİNİN ANALİZİ

Arş. Gör. Sinem MUT
Ankara Üniversitesi, smut@ankara.edu.tr

Doç. Dr. Yasemin AKBULUT
Ankara Üniversitesi, akbulut@health.ankara.edu.tr

ÖZET

Türkiye’de 2013 yılından itibaren kamu özel işbirliği modeli ile entegre sağlık kampüsü projeleri başlatılmıştır. Bu kapsamda 21 projenin sözleşmesinin imzalandığı, diğer projelerin hazırlık sürecinde olduğu, Yozgat, Mersin, Adana ve Isparta şehir hastanelerinin hizmet vermeye başladığı bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, Ankara’da yapılmaya devam eden Bilkent ve Etlik entegre sağlık kampüslerine ilişkin günlük gazetelerin resmi internet sayfalarında yayınlanmış haberlerin analiz edilmesi yoluyla, projelerle ilgili kamuoyunu bilgilendirilme düzeyini ortaya koymaktır.

Araştırmanın evrenini Türkiye’de günlük olarak düzenli yayın yapan ulusal gazeteler oluşturmaktadır. Gazetelerin günlük fiili satış ortalamaları Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü’nden elde edilmiştir. Buna göre, ulusal gazetelerden günlük fiili satış ortalaması en yüksek olup, internet arşivine ulaşılabilen Hürriyet, Sabah, Habertürk ve Milliyet gazetelerindeki haberler araştırma kapsamına alınmıştır. Haberlerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Gazeteler, 01.01.2013 ile 31.12.2017 tarihleri arasında belirlenen anahtar kelimeler ile taranmış, bulunan haberler seçim ölçütlerine göre kodlanmış, araştırmanın amaçlarına göre ana tema ve alt temalar oluşturulmuştur.

Araştırma sonucunda Milliyet (50), Hürriyet (36), Habertürk (28) ve Sabah (8) gazetelerinde toplam 122 habere ulaşılmıştır. Haberlerin analizi sonucunda “entegre sağlık kampüsleri” ana teması altında “kuruluş amacı”, “maliyetler”, “yatak sayısı”, “ulaşım”, “hizmet sunumu”, “fiziki altyapı”, “sağlık çalışanlarına etkisi”, “olumlu görüş ve ifadeler” ve “olumsuz görüş ve ifadeler” alt temaları oluşturulmuştur. Haberler incelendiğinde kampüslerin yapılmaya başladığı günden itibaren ulaşım probleminin yaşanabileceği tartışmalarının başladığı ve özellikle 2017 yılı içinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi arazisinden geçirilen yol ile ulaşım sorununun entegre sağlık kampüslerine ilişkin en çok konuşulan başlık olduğu görülmüştür. Aynı zamanda yayınlanan haberlerde sağlık kampüslerinin yatak sayısına ilişkin tutarlı bir bilginin olmadığı da dikkat çekmiştir.

Medyanın toplumun gündemini belirlediği ve herhangi bir konuda kamuoyunun olaya bakış açısını etkilediği bilinmektedir. Bu bağlamda medyada yer alan haberler ve bu haberlerde olayın sunulduğu biçimi önemlidir. Yapılan araştırma sonucunda, gazetelerde yer alan haberlerde sadece bugünün değil önümüzdeki en az 25 yıllık süreçte sağlık politikalarını etkileyecek entegre sağlık kampüslerine ilişkin haberlerin, gerek maliyetler gerekse de yatak sayıları gibi birçok konudakamuoyuna tutarlı bilgiler verilmediği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Politikası, Şehir Hastanesi, İçerik Analizi

DOĞU VE BATI EDEBİYATLARINDA TARİHİ RONANCILIK VE YAZIM

Prof. Dr. Beyhan ASMA

Erciyes Üniversitesi, asmabeyhan@yahoo.com

ÖZET

Bu araştırma yazısında insanlığın, bu küreselleşen faaliyetlerin karşısında yeniden bir yapılanma ve dönüşüm sürecine girmek için, yaşanan çağ çok iyi kritik ederek bu yeni düzende konumlanma çalışmaları yapması gerekli görülmektedir. Türkiye gibi üniter yapıya sahip ulus devletlerin, yaşamın çeşitli alanlarında dalgalar hâlinde yayılan ve sınırları belirsiz bir değişimi/dönüşümü vurgulayan küreselleşme olgusuna yönelik cevabı, kendi sistemleri içinde yapacakları makul değişim ve evrimlerle verebilmeleri mümkündür. Bu bağlamda, ulusal devletlerin bir biçimlendirme aracı olarak gördükleri eğitimin; işlemeyen, çağa hitap etmeyen yönlerini gözden geçirerek, çağdaş anlamda “bireysel bilgi ve beceri öğrenimi”ne dayalı bir vatandaş yetiştirme sistemini geliştirmelerinin gereği ortaya çıkmaktadır.

Ulus devlet anlayışını güçlendirici bilgi ve bilim dallarından biri olarak görüldüğü için devletlerin ulusal eğitim dizgisine alınan tarih eğitimi/öğretimi alanına da bu bağlamda yeniden eğilmek gerekecektir. Çünkü çağdaş eğitimciler; bilgi ve beceri temelli programlar geliştirirken, amaçlanan hedeflere sağlıklı ulaşılmasının ve öngörülen bilgi ve becerilerin kalıcı olmasının bireyin *ihtiyaçlarına göre* anlam kazanmasıyla mümkün olduğunun altını çizmişlerdir. Bunun için, tarih eğitiminin/öğretiminin, Türkiye’deki öğretim kademelerinin her bir aşamasında bariz olarak göze çarpan “sıkıcı”, “kuru bilgi yığını”, “yaşamla ilişkisi kopuk” olarak tanımlanabilecek durumundan çok, öğrenim konularının, bireylerin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesine doğru zorunlu bir değişim görülmektedir. Tarih gibi soyut olan ve sözel anlatıma dayanan bir doğu ve batı edebiyatlarının, gerekli öğretim materyalleri ile yeterince görselleştirilemediği, çocuğun aldığı bilgileri muhayyilesinde canlandırarak bugün ile ilişkilendiremediği durumlarda, ulaşılması amaçlanan ilgili hedefler sadece öğretim programlarının sayfalarında yazılı olarak kalmıştır. Bu sebepten, örgün tarih romanlarında gerek batı gerek doğu edebiyatlarında, uygun olan tüm öğretim araç ve gereçlerinden faydalanılması yanında, okul dışı tarih eğitime katkı sağlayıcı vasıtaları da dikkate almak gerekmiştir.

Okul dışı tarih romancılığında beklenen, örgün anlatım ve yazım yolu ile yoluyla verilmeye çalışılan tarih bilincinin oluşmasına katkı yapmasıdır. Bunu sağlaması muhtemel eğitim araçlarının bir grubu da şüphesiz tahkiyeli tarihsel eserlerdir ve hiç kuşkusuz tarihi romancılıktır. Bunlardan tarihsel romanların hem doğu hem de batı edebiyatlarında örgün eğitimde, özellikle ilköğretim düzeyinde tarih konularının öğretiminde bir yöntem olarak kullanılmasının, zihinsel alana ilişkin başarıyı yükseltici ve çocukluğa özgü soyut düşünceyi harekete geçirilebilecek bir etkiye sahip olduğu açıklanmıştır bu yaptığım araştırmada. Aynı şekilde, Türk efsane ve destanlarının tarihi eserlerdeki rolü, okuyucunun zihinsel, duyuşsal, sosyal ve ahlâkî gelişim evrelerine olan olumlu etkileri çerçevesinde tartışılmıştır. Bu yapmış olduğum araştırmada; buna benzer şekilde, Sosyal Bilgiler, edebiyat öğretiminde yazılı edebiyat ürünlerinin bilhassa tarihi edebiyat kollarından biri olan tarihi romancılıkta ders aracı olarak kullanılmasının, okuyucuların duyuşsal ve düşünsel alana yönelik kazanımlarında anlamlı bir etkiye sahip olduğu ortaya koyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Doğu Edebiyatı, Batı Edebiyatı, Tarihi Ronancılık, Yazım

TURİZM VE SOSYAL GİRİŞİMCİLİK: TÜRKİYE'DEN GENÇTUR ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Nur KULAKOĞLU DİLEK
Batman Üniversitesi, nurkulakoglu@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Sebahattin Emre DİLEK
Batman Üniversitesi, emre.dilek@batman.edu.tr

ÖZET

Turizm, ekonomik araçsallığının yanında giderek artan sosyal ve çevresel kaygılarla birlikte, toplumsal ve çevresel sorumluluk adına paylaşılan değerlerin de yaratıldığı sosyal bir olgudur. 'Kar amacı gütmeyen teşebbüs' terimi ile ilk kez kullanılan ve sonradan 'sosyal girişimcilik' olarak adlandırılan kavram, yalnızca ekonomik faydanın güdüldüğü girişimcilik faaliyetinden farklı olarak toplumsal bir değişim ve değer yaratmaya odaklanmaktadır. Diğer bir ifadeyle sosyal girişimcilik, sosyal bir etki yaratabilmek için toplumun belirli problemlerinin çözümüne yönelik yapılan çabaları ifade etmektedir. Alanyazında çoğunlukla olgusal olarak incelenen sosyal girişimcilik kavramının sınırlarının hala belirsiz olduğu söylenebilir.

Sosyal girişimci ve sosyal girişimcilik terimleri ilk olarak 1960'larda ve 1970'lerde sosyal değişim kuramı bağlamında ele alınmış olup, sonraki yıllarda artan toplumsal eşitsizliğe vurgu yapmak amacıyla farklı kuramlar temelinde de irdelenerek yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu pencereden bakıldığında; insana ve insan ilişkileri temelinde faaliyet gösteren ve sosyal sermayenin yaratılmasında önemli rol oynayan turizm sektörü ile sosyal fayda ve kar güdüsünü birleştiren sosyal girişimciliğin yakın ilişki içerisinde olduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, sosyal girişimcilik kavramını turizm sektörü açısından tanımlayarak, sosyal girişimciliğin turizmin doğasını nasıl değiştirebileceğini ortaya koymaktır. Araştırmada öncelikle sosyal girişim, sosyal girişimcilik ve turizm ilişkisi kavramsal çerçeve içerisinde incelenmiştir. Daha sonra konuya ilişkin Türkiye'den gençlik turizminde ilk ve öncü bir sosyal girişimcilik örneği olan GENÇTUR örnek olay bağlamında incelenerek, turizm sektörünün gelişimine katkısı ortaya konulmuştur. Çalışmanın çıkış noktası, amaçlarından biri de toplumsal değer yaratmak olan turizm sektörünün, sosyal girişimciliğe yeterli alanı ayırmamış olmasıdır. Başka bir ifadeyle turizmin, yarattığı ekonomik değer yanında sosyal değer yaratma konusunda eksik kaldığının düşünülmesidir.

Çalışmaya örnek teşkil eden GENÇTUR ile ilgili bilgiler resmi web sayfasından elde edilmiştir. GENÇTUR bir gençlik kuruluşu olarak, kurulduğu 1979 yılından beri öğrenci ve gençlerin bireysel ve sosyo-kültürel gelişimlerine katkı sağlayacak her türlü etkinliğe katılabilmeleri için olanak sağlayan, ticari ve hukuki problemlerin çözümüne destek gibi konularda sosyal fayda yaratılmasını amaçlayan sosyal bir girişimdir. GENÇTUR, sosyal girişimcilik kavramı henüz Türkiye'de çok duyulmamışken kurulması ve ardından gelen birçok sosyal girişimciye örnek olması açısından oldukça önemlidir. Ancak GENÇTUR' un yerelde farklı devlet kurumlarıyla yoğun bir işbirliği olsa da, genel yönetim kurumlarıyla olan işbirliği beklenen düzeyde değildir. Özellikle Avrupa'da sosyal girişimcilere olan devlet desteğinin Türkiye'de yetersiz kalması söz konusu girişimlerin artmasına engel teşkil etmekte ve bu süreçte devletin aktif olarak rol alması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Sosyal Girişimcilik, Gençtur

FLÖRT ŞİDDETİ BAĞLAMINDA DİJİTAL ŞİDDETİ ANLAMAK

Öğr. Gör. Gülten ACAR

Mersin Üniversitesi, gultenacar@mersin.edu.tr

Öğr. Gör. Hacı Mehmet ACAR

Mersin Üniversitesi, mehmetacar@mersin.edu.tr

ÖZET

Flört şiddeti özellikle gençlerin ikili ilişkilerinde karşımıza çıkan ve çoğu zaman geç fark edilen bir olgudur. Şiddet türleri arasında fiziksel, cinsel, ekonomik, duygusal şiddet ve dijital şiddet sayılmaktadır. Fiziksel ve cinsel şiddet dışındaki şiddet türlerinin toplumda görünürlüğü ve fark edilirliliği oldukça azdır. Teknolojik gelişmelerin etkisiyle kullandığımız araçlar ve internet kullanımının yaygınlaşması pek çok yeniliği beraberinde getirmekle birlikte ikili ilişkilerde denetleme, özgürlüğün kısıtlanması gibi kavramların hayatımıza girmesine de neden olmuştur.

Bu çalışmanın amacı şiddet türlerinden biri olan dijital şiddet kavramının toplumda ve özellikle gençler arasında farkındalığının artırılması ve bu farkındalığın oluşturulmasına katkı sağlayacağı düşünülen “dijital şiddet nedir?” konusunda afiş örneklerinin hazırlanmasıdır. Çalışmanın kavramsal bölümünde tarama yöntemi kullanılacak, uygulama aşamasında ise görsel iletişim öğelerinden yararlanarak vegrifik tasarım programları kullanılarak toplumu ve özellikle gençleri dijital şiddetin ne olduğu hakkında bilgilendirecek afiş örnekleri hazırlanacaktır.

İkili ilişki içerisinde farkına varılmayan ve şiddet olarak algılanmayan bu kavram çoğu zaman sevgi ve kıskançlık duygularının altına gizlenmektedir. Özellikle genç yaşlarda ayırdına varılamayan bu durum zamanla kişileri mutsuz eden sorunları beraberinde getirmektedir. Dijital şiddete uğrayan kişi farkında olarak ya da farkına varmadan özel hayatına müdahale edilmesine izin vermektedir. Kadın erkek ilişkilerinde kıskançlık temel duygulardan biridir ve sevgiden beslendiği konusunda yaygın bir inanış vardır. Kıskançlık duygusu, teknolojik bazı gelişmelerle birlikte dijital şiddet kavramını da beraberinde getirmiş ve duygusal temelli olduğu için fiziksel boyuta taşınmadığı sürece farkına varılmayan bu şiddet türü oluşmaya başlamıştır.

Dijital şiddet; herhangi bir teknolojik araç kullanılarak bireyi kısıtlamak ya da rahatsız etmek olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram irdelendiğinde, telefon ya da bilgisayarınızın karıştırılması, görüşmeleriniz ya da mesajlarınız ile ilgili hesap sorulması ya da kısıtlama getirilmesi, sosyal medya hesaplarınızın şifrelerinin istenmesi, gidilen yer ve yapılan etkinliklerin sürekli takibi, arkadaşlarınızın denetlenmesi, sosyal medya araçları kullanılarak yer bildirimini yapılmasının istenmesi gibi davranışlar dijital şiddet olarak anılmaktadır. Bu çalışmada dijital şiddet türünün hangi davranışları kapsadığı konusunda bilgiler verilecek ve görsel iletişim araçlarından afiş tasarımı kullanılarak güvenli ve eşit ilişkiler kurummasına katkı sağlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Dijital Şiddet, Flört şiddeti

GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI BAĞLAMINDA ŞANLIURFA'DA GÜNLÜK YAYIN YAPAN GAZETELER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öğr. Gör. Hacı Mehmet ACAR
Mersin Üniversitesi, mehmetacar@mersin.edu.tr

Öğr. Gör. Gülten ACAR
Mersin Üniversitesi, gultenacar@mersin.edu.tr

ÖZET

Gazeteler, yayınlandığı ilk yıllardan günümüze kadar yaygın bir biçimde kullanılan kitle iletişim araçlarından biri olmuştur. Sosyal ve toplumsal hayattaki değişimler, matbaanın icadı ve teknolojik gelişmeler, ilk zamanlar taş ve maden tabletler üzerine yazılan haber metinlerinden günümüz internet ve mobil haberciliğine kadar farklı biçimlerde kendini göstermesini sağlamıştır. Fotoğrafın icadından sonra görsel iletişim çalışmalarının farklı bir boyut kazandığı söylenebilir. Haber içeriklerinde kullanılan dil, zaman içerisinde çeşitli görsel uygulamalarla daha anlaşılır, vurgulu ve dikkat çekici hale getirilmesi ile desteklenmiştir. Görsel iletişim çalışmaları da haberlerin içeriklerini yansıtmada kullanılan önemli iletişim yöntemlerinden biridir. Tasarımcılar, sayfa tasarımlarını daha etkili hale getirebilmek için renk, yazı karakteri, punto, denge, simetri, perspektif, hiyerarşi, boşluk vb. gibi kompozisyon ve tasarım ilkeleri unsurlarını kullanırlar. Haberlerin içerikleri ile uyumlu sunulması noktasında tasarım süreci önem arz eder. Bu araştırmada mizanpaj kavramının ne olduğu, nasıl yapılması gerektiği, nelere dikkat edilmesi gerektiği, görsel iletişim aracı olarak yeri ve önemi sorusuna Şanlıurfa'da yayın yapan gazeteler üzerinden bir değerlendirmeye yanıt aranmaktadır.

Araştırmanın amacı, gazete tasarımlarının haberlerin sunumu üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Bu nedenle araştırmada, Şanlıurfa'da günlük ve sürekli yayın yapan Damga, Gap Gündemi, Gazete İpekyol, Şanlıurfa, Şanlıurfa Olay, Urfa Değişim, Urfanatik ve Yeniurfagazeteleri incelenerek, gazetelerin tasarımları görsel iletişim tasarımı bağlamında değerlendirilmiştir. Bu araştırma kapsamında değerlendirilmesi yapılan gazete tasarımlarının olumlu ve olumsuz yanları belirlenmiştir. Bu bağlamda gazete tasarımlarının daha etkili ve doğru uygulanmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Araştırmada gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin yanı sıra göstergebilimsel çözümleme yönteminden de faydalanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda gazetelerde mizanpaj kavramının önemi saptanmıştır. Gazetelerde sayfa tasarımları yapılırken tasarım ilkelerinden faydalanılması gerektiğinin önemi ortaya çıkmıştır. Sayfa tasarımlarının haberlerin içeriklerini ve anlamlarını etkilediği gözlenmiştir. Sayfa tasarım sürecinde gazetelerin yayın politikalarının yanı sıra tasarımcıların estetik bakış açılarının da belirleyici olduğu gözlenmiştir. Son olarak gazetelerde sayfa tasarımları yapılırken görsel iletişim tasarımı bağlamında ele alınmasının ve tasarım ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmesinin daha doğru bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırmanın sonucunda Şanlıurfa'da günlük ve sürekli yayın yapan gazetelere bazı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Şanlıurfa, Görsel İletişim, Gazete, Tasarım, Mizanpaj

**SEÇMELİ DERS SEÇİMİNİN DEMATEL-PROMETHEE YÖNTEMLERİ İLE
BELİRLENMESİ****Doç. Dr. Hüdaverdi BİRCAN**

Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@cumhuriyet.edu.tr

Öğr. Gör. Gülay DEMİR

Cumhuriyet Üniversitesi, gulaydemir@cumhuriyet.edu.tr

Fadime GÜVENDİ

Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@gmail.com

ÖZET

Ders seçimi, öğrenim hayatında öğrencilerin karşılaştıkları ve karar vermeleri gereken en önemli problemdir. En uygun dersi seçerken de bu seçimi sağlayan en uygun kriterin bulunması gerekir. Bu çalışma ile hem güz hem de bahar döneminde okutulan seçmeli derslerin belli kriterler doğrultusunda öğrenciler için en uygun dersin seçimi ve bu seçimi etkileyen kriterin bulunması amaçlanmıştır. Çalışma, 2017-2018 öğretim yılının güz ve bahar dönemlerinde Cumhuriyet Üniversitesi Yıldızeli MYO Halkla İlişkiler ve Tanıtım programında öğrenim gören 32 kız ve 23 erkek olmak üzere toplam 55 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma ders içeriğinin ilgi çekici olması, ders geçmenin kolay olması, danışmanın yönlendirmesi, arkadaşların tavsiyesi, mesleki alana katkı sağlaması, dersi veren hocanın akademik kariyeri, derste öğrenilen bilgilerin sosyal yaşamda kullanılabilirliği kriterleri dikkate alınarak yapılmıştır.

Bu çalışmada seçmeli ders seçimi sürecindeki kriterlerin ağırlıkları ve birbirleri ile olan ilişkileri DEMATEL (DEcision MARKing Trial and Evaluation Laboratory) yöntemi uygulanarak kriterlerin öncelikleri belirlenmiştir. Sonra kriterlerin birbirleri arasındaki etkileşimleri etki diyagramında grafiksel olarak gösterilmiştir. Genel olarak ders geçmenin kolay olması ve derste öğrenilen bilgilerin sosyal yaşamda kullanılabilirliği kriterleri bütün kriterlerden etkilenmektedir. Arkadaşların tavsiyesi kriteri dersi veren hocanın akademik kariyeri kriteri hariç bütün kriterleri etkilemektedir. Yapılan ağırlıklandırma sonucuna göre arkadaşların tavsiyesi, ders geçmenin kolay olması, derste öğrenilen bilgilerin sosyal yaşamda kullanılabilirliği kriterleri ilk üçte yer almaktadır. Bu kriterlerin seçmeli ders seçimindeki öncelikleri kullanılarak en uygun seçmeli dersin seçimi PROMETHEE (Preference Ranking Organization METHod for Enrichment Evaluation) yöntemi ile değerlendirilmiştir. En uygun seçmeli dersin seçimi için kullanılan PROMETHEE yöntemi sonucuna göre güz döneminde Protokol Yönetimi seçmeli dersi, dersi veren hocanın akademik kariyeri kriterine göre seçilmiştir. Bahar döneminde ise Sunum Teknikleri seçmeli dersi, ders içeriğinin ilgi çekici olması ve arkadaşların tavsiyesi kriterlerine göre seçilmiştir. Daha sonra elde edilen sonuçlar GAIA (Geometrical Analysis for Inractive Aid) düzlemi kullanılarak elde edilen sonuçların grafiksel gösterimi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Seçmeli Ders, DEMATEL, Etki Diyagramı, PROMETHEE, GAIA

ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE İKİNCİ DİL SEÇİMİ**Doç. Dr. Hüdaverdi BİRCAN**

Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@cumhuriyet.edu.tr

Öğr. Gör. Gülay DEMİR

Cumhuriyet Üniversitesi, gulaydemir@cumhuriyet.edu.tr

Fadime GÜVENDİ

Cumhuriyet Üniversitesi, hbircan@gmail.com

ÖZET

Karar verme, belli bir sorunun çözümüne ulaşmak için olası alternatifler arasından seçim yapmaktır. Çok kriterli karar verme yöntemleri ise birtakım karar kriterleri açısından bir dizi alternatifin değerlendirilmesiyle ilgilidir ve olası muhtemel seçeneklerin seçiminde önerilmiştir. Çok kriterli karar verme teknikleri seçenekler arasında optimum olanları seçer. Bu yöntemler farklı alternatifleri olan karmaşık problemleri analiz etmek ve karar vericilere akıllı karar vermelerinde yardımcı olmak için geliştirilmiş yöntemlerdir.

Dil dünya üzerinde yaşayan her insan için çok değerlidir. Dil iletişimin ana kaynağıdır. Ana dil veya yabancı dil bir iletişim aracıdır. Ana dilini iyi bilen biri bir yabancı dili kolay öğrenir. Yapılan araştırmalara göre iki veya daha fazla dil konuşmak bilişsel süreç için büyük bir öneme sahiptir. Aynı zamanda birden fazla dil öğrenmek belirsiz ekonomik sürelerde ilave iş güvenliği ve kariyer yolunda ilerleme olanağı sağlar. Bu nedenle başta bilim çevrelerinde yabancı dil bilgisi günden güne önemli olmaktadır.

Bu çalışmada çok kriterli karar verme yöntemleri kullanılarak akademisyenlerin 2. dil seçimlerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışmada Cumhuriyet Üniversitesinde görev yapan 45 yardımcı doçente yüz yüze anket yöntemi uygulanarak karar matrisi oluşturulmuştur. Kriterler arasındaki ilişkinin belirlenmesi ve kriterlerin ağırlıklandırılmasında 1-9 ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada alternatif olarak yer alan dillerin seçimi için hem TOPSİS hem de VİKOR yöntemleri uygulanmıştır. Her bir yöntemden elde edilen bulgular aşama aşama tablolar halinde özetlenerek sonuçlar karşılaştırılmıştır. Her iki yöntemden elde edilen bulgular sonucunda akademisyenlerin ikinci dil olarak Fransızca dilini tercih ettikleri belirlenmiştir. 2. ve 3. sıradaki diller yöntemlerde farklılık göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok Kriterli Karar Verme, 2. Yabancı Dil, TOPSİS, VİKOR

TÜRKİYE'DE 2017 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ VE 2018 YILI BEKLENTİLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Hasan TÜRKAL
Harran Üniversitesi, hturkal@harran.edu.tr

ÖZET

Merkezî yönetim bütçe kanunu, “merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir ve gider tahminlerini gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanundur”. 2017 yılı merkezî yönetim bütçe giderleri 677,7; gelirleri 630,3; açığı 47,4; faiz hariç giderleri 621; faiz dışı fazla 9,3 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Cari transferler toplam giderlerin % 45’ini, personel giderleri % 24’ünü ve sermaye giderleri % 10’unu oluşturmuştur. Faiz hariç giderler, bir önceki yıla göre % 16 artmıştır.

Aynı yıl vergi gelirleri 2016 yılına kıyasla % 17 artmış ve toplam gelirin % 85’ini oluşturmuştur. Vergi gelirleri hariç bütçe geliri 94,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir. Toplam vergi gelirleri % 16,8; gelir vergisi tahsilâtı % 16,3; kurumlar vergisi tahsilâtı % 23,1 oranında artmıştır. Ekonominin hızlı büyümesi ve KGF destekli krediler, Kurumlar vergisi tahsilatındaki artışa neden olmuştur.

2017 yılında dâhilde alınan KDV tahsilâtı % 3, ithalattan alınan KDV tahsilâtı % 29,7; ÖTV tahsilâtı ise % 14,9 oranında artmıştır. İthalattan alınan KDV tahsilatındaki yüksek oranlı artış ithalat ve kur artışlarından kaynaklanmıştır. Bazı ürünlerde uygulanan ÖTV indirimine rağmen, tahsilatındaki hedefin % 1’i üzerindeki artış dikkat çekicidir. Dahilde alınan KDV tahsilatı ise hem çok düşük, hem de hedefin altında kalmıştır.

2017 yılında 2016 yılına göre % 58,3 oranında artan bütçe açığı hükümetin tasarruf tedbirlerine gitmesine ve vergi oranlarını artırmasına neden olmuştur.

2018 yılı bütçesi ekonomik büyümeyi, istihdamı ve vatandaşa hizmeti esas alarak; büyüme potansiyelini artırmayı, ekonomik istikrarı korumayı, cari açığı sürdürülebilir seviyede tutmayı ve yurtiçi tasarruflar ile yatırımları teşvik etmeyi hedefleyerek hazırlanmıştır. Sağlıklı ve sürekli kaynaklardan elde edilecek kamu gelirlerinin artırılması ve kamu giderlerinde kapsamlı bir tasarruf öngörülmektedir

2018 yılında genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 751,3; özel bütçeli idarelere 88,5; düzenleyici ve denetleyici kurumlara 4,6 milyar TL ödenek verilmiştir. Genel bütçenin 684,4; özel bütçeli idarelerin 89,5; düzenleyici ve denetleyici kurumların 4,7 milyar TL gelir sağlayacağı tahmin edilmiştir. Bütçedeki faiz giderlerinin payı azaltılmakta ve bütçe açığının GSMH’ya oranının -% 1,9 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Bu bağlamda, bu çalışmada, hedefleri ve sapmaları ile nedenleri itibariyle Türkiye’de uygulanan 2017 yılı Merkezî yönetim bütçe kanunu gerçekleştirmeleri ve 2018 yılı bütçesinden beklentiler tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Merkezî Yönetim Bütçesi, Bütçe Gerçekleşmeleri, Bütçe Beklentileri

HALKLA İLİŞKİLER MESLEĞİNDE KADIN OLMAK

Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇİFTÇİ

Harran Üniversitesi, hasanciftci@harran.edu.tr

ÖZET

İnsanlığın ilk varoluşundan itibaren erkeklerle birlikte kadınlar her yüzyılda, her koşulda değişik şekillerde ve alanlarda sosyal- ekonomik uğraşlara dahil olmuşlardır. Her ne kadar dünyadaki nüfusun yarısını kadınlar oluştursa da ekonomik yaşama katkıları erkeklere göre daha sınırlıdır. Türkiye’de cumhuriyet sonra başlayan değişim, dönüşüm ve yenilenme ile birlikte toplum içinde kadının rolü eskiye oranla artmış kadınlar geçmiş zamana göre iş dünyasına daha aktif şekilde katılmışlardır. Teknolojik gelişme ile birlikte sektör kişilerden faydalanma düzeyi üzerine planlar yaparken bireylerdeki durum da bu yaklaşıma yakındır. Tam da bu süreçte halkla ilişkiler kavramı bir zorunluluk olarak meydana çıkmıştır. Bir takım meleklerle eklenmeye çalışılsa da (sanat, felsefe) daha sonra bir meslek olmuştur. Türkiye’de 1980 sonrası kadınların halkla ilişkilerdeki rolü artmıştır. En fazla kadın nüfusunun Dünyada Amerika’da olduğu bilinmektedir.

Oransal olarak erkeklere göre halkla ilişkiler mesleğinde kadınların sayıca üstün olmaları dünyanın diğer ülkeleri için de geçerlidir. Bunlara İsveç, Hollanda, İngiltere, Almanya örnek gösterilebilir. Eski toplumlarda ortaya çıkan erkeklerin egemen oldukları işi yapmaları kadınların egemen oldukları kadın işlerini yapmaları günümüz toplumunda da devam etmektedir. Bu ayrım halkla ilişkiler mesleğinde açıkça göze çarpmaktadır. Üniversitelerde halkla ilişkiler bölümünü daha çok kadınların tercih etmesi en iyi örnektir. Her ne kadar demokrasinin temelinde cinsiyete dayalı eşitlik ilkesi mevcutken kadınların ayrımcılığı hala Sosyo-politik ve bilimsel tartışmanın tarihsel bir nesnesi olmuştur.

Çalışma alanında, feminist katkılar, kadın ve erkek arasındaki mevcut eşitsizliklerin üstesinden gelmek amacıyla örgütlerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin uygulanmasının önemine dikkat çekmektedir. Halkla ilişkiler hedef kitle ve çalışanlarla karşılıklı anlayışı kurma ve sürdürme iken halkla ilişkiler mesleğinde çalışan kadınlar maaş, terfi konusunda eşitsizlikten yakınmaktadır. Dünyada ve ülkemizde halkla ilişkiler mesleğinde kadının yeri halen incelenmeye üzerinde tartışılmaya değer bir konu olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Halkla İlişkiler, Halkla İlişkiler Mesleği ve Kadın, Meslek, Türkiye’de Halkla İlişkiler

**TÜKETİCİNİN KORUNMASI KANUNUNUN SOSYAL MEDYA HESAPLARI
ARACILIĞIYLA YAPILAN ALIŞVERİŞLERE UYGULANMASI****Dr. Öğr. Üyesi Hasan ÇİFTÇİ**

Harran Üniversitesi, hasanciftci@harran.edu.tr

ÖZET

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 'Tanımlar' başlıklı 3. Madde 1. Fıkra (I) bendinde, Tüketici işlemi: "Mal veya hizmet piyasalarında kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere ticari veya mesleki amaçlarla hareket eden veya onun adına ya da hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında kurulan, eser, taşıma, simsarlık, sigorta, vekâlet, bankacılık ve benzeri sözleşmeler de dâhil olmak üzere her türlü sözleşme ve hukuki işlem", olarak tanımlanmıştır. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 48. ve 84. Maddelerine dayanılarak hazırlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliğinin 'Tanımlar' başlıklı 4. Madde 1. Fıkra (e) bendinde, Mesafeli sözleşme ise: ürünün satıcısı veya sağlayıcısı ile tüketicinin eş zamanlı fiziksel varlığı olmadan, malın veya hizmetin uzaktan pazarlanmasına yönelik olarak oluşturulmuş bir sistem çerçevesinde, taraflar arasında sözleşmenin kurulduğu zamana kadar ve kurulduğu zaman da dahil olmak üzere uzaktan iletişim araçlarının kullanılması ile kurulan sözleşmeler, olarak tanımlanmıştır.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşıldığı gibi, bir alışverişin tüketici işlemi sayılarak 6502 sayılı Yasa'nın uygulama alanına girebilmesi için, taraflardan birinin tacir ve diğerinin ise tüketici olması gerekmektedir. Tacir, ticaret siciline kayıtlı, yasal izinlere haiz ve vergi mükellefi olan gerçek ve tüzel kişilerden ifade ettiği kuşkusuzdur. Sosyal medya hesaplarının tanıtım ve iletişim aracı olarak kullanıldığı alışverişlerde, karşı tarafın tacir olduğu bilinmemektedir. Bunun yanı sıra, sipariş edilen ürün genellikle tanıtım yapılan üründen çok farklı olmaktadır. Sipariş edilen ürünün bedeli taşıma şirketine kapıdan ödeme yöntemiyle ödenmektedir. Ürün ile birlikte sevk irsaliyesi veya fatura gönderilmediğinden, söz konusu ürünün taşınması da ticari nitelik kazanmamaktadır. Tüketici, sipariş edilen ürünü belirtilen özellikleri taşımadığı gerekçesiyle cayma hakkını kullanarak iade etmek istediğinde, taşıma şirketinin ürünü taşımayı kabul etmemesi ile karşılaşmaktadır.

Dolayısıyla, tüketicinin elinde mesafeli sözleşme ile ürün satın aldığına dair bir sözleşme ve ürüne ilişkin fatura bulunmadığından, satıcının tacir sıfatına sahip olduğu bilgisine erişmek imkansız hale gelmektedir. Satıcının sıfatından çok kim olduğu dahi öğrenilememektedir. Tüketici Hakem Heyeti Başkanlıklarına, elindeki sipariş ettiğinden alakasız gelen ürün ve sosyal medya hesabı ile başvuran tüketici ise, başvuru koşullarından biri olan şikayet edilen tarafı bilemediğinden/ibraz edemediğinden başvuramamaktadır. Kaldı ki, başvuru yaparsa dahi karşı tarafın tacir olduğu ispatlanamadığından, tacir ile tüketici arasındaki uyuşmazlıklarda görevli olan heyet, tüketici ile tüketici arasındaki uyuşmazlığı ilişkin görevsizlik kararı vermek mecburiyetindedir. Tüketicinin, sosyal medya ya da kendi deyimiyle internet üzerinden beğendiği ve sipariş ettiği ürün hakkında, toplumca kabul gören beğenilmezse 14 gün içinde cayma hakkını kullanarak iade ederim kanısı büyük bir hayal kırıklığı ve mağduriyet ile son bulabilmektedir.

Anahtar kelimeler: Tüketici Hakları, Sosyal Medya, Hakem Heyeti, İletişim

SAĞLIK KURUMLARINDA AKREDİTASYON VE JCI STANDARTLARINDAKİ DEĞİŞİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ**Ayşe YAVUZ**

Hacettepe Üniversitesi, aysesarpkaya2003@gmail.com

Arş. Gör. Fatih DURUR

Ankara Üniversitesi, durur@ankara.edu.tr

Prof. Dr. Ömer Rifki ÖNDER

Ankara Üniversitesi, o.rifki.onder@health.ankara.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; sağlık hizmetlerinde kalite belgelendirmede gönüllü bir kuruluş olan JointCommissionInternational'ın (JCI) 2002 yılından bugüne kadar hastaneler için hazırlanan standartlarının nasıl bir değişiklik gösterdiğinin ve bu bağlamda akredite olmuş kuruluşların bu standartlar doğrultusunda nelere dikkat etmesi gerektiğinin ortaya konulmasıdır.

Çalışma derleme türünde olup, standartlardaki değişim JCI tarafından 2002-2018 yılları arasında yayımlanan 6 farklı "Hastaneler İçin Akreditasyon Standartları" yayınlarından elde edilmiştir.

Çalışma sonucunda JCI'nin 2003 yılında yayımlanan 2. versiyonunda ilk versiyona göre standart başlıklarında sadeleştirme ve birleştirmeler yapıldığı ayrıca yeni standartların oluşturulduğu tespit edilmiştir. 2008 yılında yayımlanan 3. versiyonda belirlenen standartlara üç yeni başlık eklenmiş, hasta güvenliği, anestezi ve cerrahi bakım, ilaç kullanımı ve yönetimi başlıkları ön plana çıkmıştır. 2011 yılında yayımlanan 4.versiyonda tıp mesleği eğitimi ve insan katılımcı araştırma programları ile ilgili yeni standartlar getirilmiştir. 2014 yılında yayımlanan 5. versiyonda akreditasyon katılım gereklilikleri başlığı eklenmiştir. 2017 yılında yayımlanan 6. versiyondaise ana başlıklar aynı şekilde korunmuş bu başlıklar altında yer alan standartlara yeni maddeler eklenmiştir. JCI tarafından yayımlanan son üç standart kitabında liderlik, yönetim ve yönlendirme ile ilgili standartların sürekli kapsamının genişletildiği ve öneminin arttığı tespit edilmiştir.

Sağlık kurumlarında akreditasyonun, sağlık bakımının kalitesi ve sürekliliği sağlanması, hastalar ve çalışanlar ile ilgili risklerin azaltılmasıgibi konularda önemli katkıları bulunmaktadır. Uluslararası akreditasyona sahip olan ya da olmak isteyen sağlık kurumlarının bu alandaki değişimi sürekli olarak takip etmesi başarı oranını artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, Kalite, Sağlık Yönetimi

**SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR ÇEVRE İÇİN YAVAŞ KENT YAKLAŞIMI: HALFETİ ÜZERİNE
BİR DEĞERLENDİRME**

Arş. Gör. Ayşenur COŞKUN
Gazi Üniversitesi, aysenur.zr@gmail.com

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK
Gazi Üniversitesi, semraselcuk@gazi.edu.tr

ÖZET

Yavaş şehir (*cittaslow*) hareketi; 20.yy'ın son çeyreğinde modern ve hızlı yaşam biçiminin yerel yemek kültürlerini tehdit etmeye başlaması ile İtalya'nın Toscana bölgesinde başlatılan yavaş yemek (*slowfood*) hareketinin kente yansması olarak doğmuş ve gelişmiştir. Cittaslow temel olarak, küreselleşmenin bir sonucu olarak "yer" in kimliğinin ve taşıdığı potansiyellerin göz ardı edildiği, çevresel ve kültürel değerlerden kopuk, hızlı tüketime dayalı ve dolayısıyla tek tipleşen yaşam çevrelerinin, bütüncül bir sürdürülebilirlik düşüncesiyle gelişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Kısa sürede kabul görüp yaygınlaşan hareket, günümüzde 30 ülkede 241 yerleşmeyi kapsamakta ve bu sayı artarak devam etmektedir. Nüfusu 50.000'in altındaki kentlerin aday olabileceği organizasyon kapsamında kentler, bir yerel kalkınma modeli çerçevesinde;çevre, altyapı, kentsel dokunun kalitesi, yerel kültürün teşviki, turizm, misafirperverlik ve farkındalık gibi konuları kapsayan çok sayıda kriterle değerlendirilmektedir.

Söz konusu yaklaşımda süreç, yerel kalkınmanın sürdürülebilirliği bağlamında ve marka kent yaratma hedefiyle ilerlemektedir. Türkiye'de de 15 yerleşim bölgesi Cittaslow unvanını elde etmiştir. Bu çalışma kapsamında; yavaş şehir hareketinin ortaya çıkışı ve gelişimi Dünya'dan ve Türkiye'den seçilmiş yavaş şehir örnekleri ile açıklanarak değerlendirilmiştir. Örneklem çalışması olarak seçilen ve 2013 yılında yavaş şehir ilan edilen Halfeti'nin adaylığı sürecinde ve sonrasında yaşanan çevresel, ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel gelişmelerle sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi yapılmış ve Cittaslow unvanının kente olan katkıları irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Sürdürülebilirlik, Yerel Kalkınma, Marka Kent, Halfeti

**ISIL DÜZENLEME ÖZELLİĞİNE SAHİP YAPI KABUĞU TASARIMLARI İÇİN
BİYOMİMETİK ÇÖZÜMLER**

Arş. Gör. Güneş MUTLU AVINÇ
Muş Alparslan Üniversitesi, gunesavinc@gmail.com

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK
Gazi Üniversitesi, semraselcuk@gazi.edu.tr

ÖZET

Yapı kabuğu, enerji verimliliğinin ve iç mekan konfor koşullarının artırılmasında önemli bir yere sahiptir. Biyolojik deriler (*skin*), yüzey ve kabuklar dış ortama maruz kalan ve iç ortam koşullarını dengeleyen en önemli oluşumlardır. Doğadan pek çok biçimde olduğu gibi bu bağlamda da esinlenerek/öğrenerek/uyarlayarak dinamik, kinetik, duyarlı ve uyarlanabilir çözümler üretebilmek için doğa ile mimarlık arasında farklı diyaloglar geliştirilmektedir. Bunlardan biri olan biyomimetik yaklaşım ile binadaki cephe/kabuk/zarf için doğadaki yüzey/deri/kabuk oluşumları araştırılarak duyarlı, uyarlanabilir, ısı düzenleme özelliğine sahip tasarım ilkeleri elde edilmektedir.

Organizmaların biyolojik fonksiyonları yerine getirebilmesi için belirli sıcaklık aralıkları gereklidir. Örneğin bal arıları için kovanın termal yönetimi, koloninin devamı için hayati önem taşımaktadır. Kovan içerisindeki sıcaklığın düzenlenmesi amacıyla bal arıları ısıtma ve soğutma için çeşitli mekanizmalar geliştirmiştir. Aynı şekilde insan vücudu da özdenge (*homeostasis*) için iç ortam koşullarını düzenlemektedir. Vücut sıcaklığını ayarlayan bu merkez, beyinde hipotalamus içerisinde yer almakta olup bu merkez bir termostat gibi çalışarak sıcaklığı 37,1 °C'de tutmaktadır. Bu bağlamda vücut sıcaklığına bağlı olarak yaşanan ortam koşulları aşırı ısınmayı ve soğumayı en aza indirecek, gerekli olan gün ışığından maksimum derecede faydalanacak ve mevsimsel koşullara uygun olacak şekilde düzenlenmektedir.

Doğadaki her canlı bulunduğu ortam koşullarına bağlı olarak gerekli ısı düzenlemeyi gerçekleştirdiği durumda yaşamsal faaliyetlerine devam edebilmektedir. Bu bağlamda yapılan disiplinler arası çalışmalarla canlıların sergilemiş olduğu fizyolojik, davranışsal ve morfolojik oluşumlar araştırılmakta, ekolojik ve sürdürülebilir çözümler için verimli ısı düzenleme ilkeleri elde edilebilmektedir. Canlılarda gerçekleşen ısı düzenleme (*thermoregulation/ heatregulation*) prensiplerinin neler olduğu ve bu prensiplerin yapı kabuğuna nasıl aktarılacağı sorusu bu çalışmanın araştırma konusunu oluşturmaktadır. Bu bağlamda doğadaki ısı düzenleme prensiplerinin incelendiği bu bildiride söz konusu bilginin mimari tasarıma potansiyel katkısının ne olabileceği örnekler üzerinden tartışılmaktadır. Biyolojik organizmaların ısı düzenlemeleri nasıl gerçekleştirdiği ve bunun mimarlıktaki uygulamalara ne gibi yenilikler getirdiği literatürde yer alan vedeneysel olarak gerçekleştirilen dört öncül çalışma üzerinden tartışılmıştır: Stoma Tuğlası (*Stomabrick*), akıllı Duvar (*Smart Wall*), parametrik gölgeleme elemanı (*Parametric Shadingscreen*), ofis yapılarında termal enerji performansı: tuna balığı örneği (*The tuna case in an officebuilding*). Yeniden kullanım, geri dönüşüm, doğaya karşı değil onunla uyumlu hareket etmenin öneminin her geçen gün daha da anlaşıldığı bu yüzyılda, doğadaki ısı düzenlemelerin nasıl gerçekleştiği konusunun transkripsiyonu mimari tasarıma veri oluşturma potansiyeline sahiptir. Böylelikle yakın gelecekte doğaya adapte olabilen, ısı dengesini doğaya uyumlu bir şekilde gerçekleştirebilen, dışardan daha az enerjiye ihtiyaç duyan, enerjisini kontrol edebilen enerji etkin yapı kabukları üretmek mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Biyomimetik, Yapı kabuğu, Isıl Düzenleme

MİMARİ TEKTONİĞİN EVRİMİ: DİJİTAL TEKTONİKLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Hafize Büşra SABUR
Hitit Üniversitesi, hbusrabostanci@gmail.com

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK
Gazi Üniversitesi, semraselcuk@gazi.edu.tr

ÖZET

21. yüzyılda hızla gelişen ve yaygınlaşan sayısal tasarım ve üretim teknolojileri tüm tasarım alanlarında olduğu gibi mimari tasarım ve üretim alanlarında da yenilikçi ve devrimsel nitelikteki çalışmalara yön vermiştir. Özellikle bilgisayar destekli tasarım ve üretim (CAD ve CAM) teknolojileri ile tasarım ve yapım süreçleri için yeni bakış açıları geliştirilmiş ve son ürünün tasarımı yerine “sürecin tasarımı” odaklı bir yaklaşım benimsenmeye başlamıştır. İlk dönemlerde, karmaşık yapıların tasarımı ve üretimi için uçak tasarımı ve otomatik üretimde kullanılan CATIA programının mimari tasarımda kullanımının önü açılmış ve dosyadan fabrikaya (*file to fabrication*) olarak adlandırılan sayısal üretim teknolojilerinin tasarım ve yapım sürecine dahil edilmesi sağlanmıştır. Zamanla, mimarın artan ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeni yazılımlar geliştirilmiş ve yaygınlaşmış böylece CAD/CAM teknolojileri hesaplamalı mimarlık süreçlerinde tasarım ve üretimin önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Söz konusu teknolojilerle şekillenen bu tasarlama ve üretme biçimleri kendi tektoniğini yaratmaya başlamış ve “dijital tektonik” olarak adlandırılabilir yeni yapma biçimleri, mimarın malzeme ve strüktürle olan diyalogunu da yeniden biçimlendirmiştir. Bir başka ifade ile, yapı pratiğindeki geleneksel inşaat eylemi üretim, fabrikasyon ve montajla çok daha karmaşık biçimlerde yan yana gelirken, yeni malzemelerin tasarlanması ya da var olanların farklı biçimlerde kullanılması, *hibridleşmesi*, sonuçta yeni tektoniklerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

Bu bağlamda bu bildiriye tektonik kavramı, farklı kuramcıların görüşleri çerçevesinde irdelenmiş ve yüzyıllar içerisinde özellikle 4 farklı endüstri devrimi gibi mimarlık tarihindeki önemli dönüm noktaları gözetilerek bir sınıflandırma çalışması yapılmıştır. CAD/CAM kavramlarının mimariyle bütünleşmesi sonucu yapım/üretim tekniklerinin geldiği son nokta ve dijital tektonik kavramı son yıllarda uygulanmış öncül örnekler ışığında tartışılmıştır. Sonuç olarak hesaplamalı araçların/ortamlarının mimariye kullanımının yaygınlaşması ile mimarın yapı sanatını değiştirmek, geliştirmek ve tasarım ve yapımdaki mevcut sorunları çözmek için ileri otomasyon teknolojilerini nasıl kullanabilecekleri konusunda bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tektonik, Dijital Tektonik, Dijital Mimari, Hesaplamalı Teknolojiler

MİMARLIKTA YAPARAK ÖĞRENMENİN ÖNEMİ: BİR ARAŞTIRMA ORTAMI OLARAK ÖĞRENCİLERİN ÜRETTİĞİ GEÇİCİ STRÜKTÜRLER**Berna MUN**

Gazi Üniversitesi, bernamunn@gmail.com

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK

Gazi Üniversitesi, semraselcuk@gazi.edu.tr

ÖZET

Tüm tasarım disiplinlerinde olduğu gibi, mimari tasarım eğitimi yaklaşımları da birçok düşünce ve tasarım kavramını bütünleştirir. Mimarlık eğitiminde, öğrenme etkinliği eylem olarak yaparak öğrenme üzerine kuruludur. Mimari tasarım stüdyoları; öğrencilerin yeni teorileri, fikirleri, materyalleri ve yapıları deneyimledikleri bir ortamdır. Birlikte öğrenme, birlikte çalışma ve birbirlerinin tasarım süreçlerini takip etme olanakları vardır. Günümüzde, sayısal tasarım ve üretim yöntemleri öğretme ve öğrenmenin etkili birer araç ve ortamı haline gelmektedir. Öğrenciler yaptıkları parametrik tasarımlarla çok sayıda alternatif içinde eniyelenmiş olanı kolaylıkla seçebilmekte ve yine sayısal araçlar yardımıyla ürettikleri prototipler ile tasarımı temsil edebilmektedirler. Mimarinin doğasında olan deneysel yaklaşım bugün sayısal teknolojilerle desteklenerek mimari tasarım ve üretim süreçlerini etkilemeye ve dönüştürmeye başlamıştır. Bu evrim ile bir mimari tasarımın temel unsurları olan malzeme, form ve strüktür kavramları yeniden yorumlanabilmektedir. Mimaride deneysel alanlar arasında yer alan geçici strüktürler, ölçeklerinden ötürü bu yenilikleri yansıtan en başarılı örneklerdir. Geçici strüktürler/pavyonlar, salt fiziksel birer mimari pratik inşa etmelerinin ötesinde, alternatifin inşasını mümkün kılmaktadırlar. Dahası, kalıcı olmayan bir deneyim durumunu; yeni bir malzeme denemesi, farklı bir kurgu, denenmemiş bir form ve strüktürü kullanıcıya aktarmaya çalışmaktadırlar. Tasarım süreci zaten deneyselliği de kapsayan, yeni düşünme ve üretme biçimlerinin ortaya konduğu, farklı bakış açılarından konunun ele alındığı bir süreçtir. Pavyonlar, işte bu deneyselliği yaşamının ve yansıtanın yanında ölçekler arası bir köprü görevi üstlenen tasarımlardır. Yeni bir mimari formun büyük çapta uygulanabilirliğine yaklaşmak adına tasarlanan ideal prototiplerdir. Dolayısıyla mimarlık eğitiminde “yaparak öğrenme” yönteminin en iyi şekilde uygulanabildiği ve sonuç alındığı tasarlama alanlarından birisi, öğrenciler tarafından üretilen bu geçici strüktürlerdir.

Bu bağlamda çalışmanın örneklem bölümünde; mimarlık eğitiminde öğrencilerin kuram ve uygulama arasında bir bağ kurmalarına yardımcı olmak üzere uygulanan öğretim yöntemlerinden biri olan “yaparak öğrenme” yöntemiyle öğrenciler tarafından son yıllarda üretilen 7 uygulama örneğine yer verilmiştir. Çalışmanın sonucunda sayısal teknolojilerle bütünleştirilen yaparak öğrenme yaklaşımlarının -pavyonlar özelinde- mimarlık eğitiminde nasıl bir araştırma ve öğrenme alanı olabileceği sorgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaparak Öğrenme, Mimari Tasarım Eğitimi, Sayısal Tasarım ve Üretim, Geçici Strüktürler

BİYOFİLİK TASARIM VE İYİLEŞTİREN MİMARLIK

Hilal KAYA

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, hilaltaspinar87@gmail.com

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK
Gazi Üniversitesi, semraselcuk@gazi.edu.tr

ÖZET

Son yıllarda yapılan çalışmalar, doğal unsurlar barındıran mekânların insanların fizyolojileri üzerinde olumlu etkiler sağladığını bu ortamlarda yaşayan, tedavi gören ve çalışan insanlarda pozitif duyguların geliştiğini, iyileşmelerin hızlandığını, üretkenliklerinin arttığını göstermektedir. Özellikle psikoloji alanında elde edilen bulgular doğanın stresi azaltmada önemli bir yardımcı olduğunu doğrulamaktadır. Nüfusun kırsal alandan kent merkezlerine doğru kaymasıyla, insanların doğa ile ilişkilerinin azalmakta olduğu bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda doğadan kopuk ve betonlaşmış yapıları çevrelerden oluşan kentlerin yeniden doğayla bağlantı kurmasını sağlamak amacıyla çeşitli tasarım yaklaşımları tartışılmakta ve geliştirilmektedir. Bu yaklaşımlardan biri olan “biyofilik tasarım”, kentsel alanda insan ve doğa arasındaki ilişkiyi yeniden kuracak/sağlamlaştıracak tasarım prensipleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

Biyofili kavramı insanın doğadaki canlılara karşı doğuştan gelen duygusal yakınlığı olarak tanımlanmaktadır. Bu hipotez insanın diğer tüm yaşam sistemlerine içgüdüsel olarak bağlı olduğunu iddia etmektedir. İnsana dair pek çok bilim alanında sorgulanabilecek bu kavram mimarlık alanında da farklı platformlarda tartışılmaktadır. Mimarlıkta biyofilik tasarım yapıları çevrelerde insan-doğa etkileşiminin ve doğanın yararlı etkilerinin sürdürülmesine olanak veren tasarım olarak ifade edilir. Doğal aydınlatma, doğal havalandırma, manzara vb. gibi biyofilik unsurların kullanıldığı binalar, kullanıcılarını doğaya yakınlaştırmakla kalmayıp, bina kabuğu içindeki ısı, ışık, havalandırma performansını artırarak kullanıcı dostu mekanlar sunmaktadır.

Bu bildiride biyofilik tasarımın günümüzde sağlık yapıları mimarisindeki uygulama alanları sorgulanmıştır. Çalışmada, “biyofilik tasarım yaklaşımı ile tasarlanan mekânların iyileştiriciliği artmaktadır” şeklinde kurgulanan hipotezi sonuçlandırmak için öncelikle kavramsal bir alt yapı oluşturulmuş ve geçmişten günümüze biyofilik tasarım unsurları örnekler ışığında ele alınmıştır. Daha sonra Uluslararası Yaşayan Gelecek Enstitüsü’nün (ILFI) bünyesinde bulunan Biyofilik Tasarım Girişimi tarafından oluşturulan ve tasarımı süresince biyofilik tasarım ilkelerinden yararlandığı ifade edilen örnek çalışmaların bulunduğu veri bankasından seçilen sağlıklı yapıları projeleride değerlendirilmiştir. Seçilen projeler, bu tasarım yaklaşımının mimarlık alanında nasıl yaygınlaşarak kullanılabileceğinin anlaşılabilmesi açısından değerli bulunmuştur. Günümüzün bilgi birikimi ve teknolojisi ile gerçekleştirilen bu projelerin, konunun kuramsal ve uygulamaya yönelik özelliklerini, içinde bulunduğumuz yüzyılınyapılaşma sorunlarına karşı çözüm üreten iyi uygulamalar olarak geleceğin kentlerine şekil vereceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyofili, Biyofilik Mimarlık, İyileştiren Mekanlar

İSLAMİ GEOMETRİK DESENLERİN ORİGAMİK POTANSİYELLERİ: ALTİGENLER ÜZERİNDE BİR DENEME**Masoud MATINPOUR**

Gazi Üniversitesi, masoud.matinpour@gazi.edu.tr

Doç. Dr. Semra ARSLAN SELÇUK

Gazi Üniversitesi, semraselcuk@gazi.edu.tr

ÖZET

İslam sanatının etkisiyle, İslam coğrafyasındaki mimari bezemelerde genellikle geometrik örüntüler kullanılmıştır. Yüzyıllar önce yapılmış bu örüntülerin yapılış yöntemi bilinmemekle birlikte birbiriyle benzeşen ve birbirlerinin devamı niteliği taşıyan örüntüler bulunmaktadır. Bu örüntülerle elde edilen sonuç ürünler her ne kadar çok birbirinden farklı ve karmaşık görünse de özünde benzer nitelikler taşımaktadır. Temelinde dairelerden oluşan bu örüntüler ister tek merkezli veya çok merkezli olarak bir yüzeyde bir ağ oluşturmaktalar. Geometrik desenler oluşturmak için temel araçlar kalem, pusula ve cetveldir ve desenler genellikle bu araçların yardımıyla genel tasarımı geliştirmek için tek bir ünitenin çoğaltılması ve tekrarı üzerine kurulmuştur. En yaygın modeller; bir dairenin altı, sekiz ve beşe bölünmesinden oluşan modellerdir, 9'lu, 11'li, 12'li, 24'lü yıldızlar da bulunmaktadır. Kural tabanlı bir tasarım yöntemi olan biçim gramerleri geleneksel ve çağdaş pek çok tasarımlardaki geometrik dili ve örüntüleri anlamak/analiz ya da temsil etmek için sıklıkla kullanılan bir yöntemdir. Biçim grameri ile örüntülerin geometrik kompozisyonlarına dair bir kural dizisi oluşturmak ve oluşan biçim kurallarıyla çok sayıda tasarım alternatifi türetmek olanaklıdır ve bu alanda yapılmış pek çok çalışma bulunmaktadır.

Bu çalışmada İslami geometrik örüntülerin gramer kurallarının irdelenmesi yoluyla elde edilen kompozisyonların "origami" sanatının yapma biçimleri kullanılarak 3 boyutlu form üretme potansiyelleri araştırılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda çalışmanın ilk aşamasında geometrik örüntülerin özellikle İslami geometrik örüntülerden olan çokgenlerin gelişimi araştırılarak bunların oluşturulma biçimleri incelenmiş ve sıklıkla kullanılmakta olan "yıldız örüntülerine" odaklanılarak yeni kompozisyonlar denenmiştir. Daha sonraki aşamada bu kompozisyonların origamik yöntemlerle üçüncü boyuta nasıl taşınabileceği araştırılmış ve örnek maketler üzerinden bir tartışma geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslami Geometrik Desenler, Origami, Biçim Grameri, Üretken Formlar

YALIN YÖNETİM MODELİ LOJİSTİK SEKTÖRÜNDE BİR UYGULAMA

Dr. Öğr. Üyesi Esin BENHÜR AKTÜRK
İstanbul Aydın Üniversitesi, esinakturk@aydin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Menekşe VAROL KILIÇARSLAN
İstanbul Aydın Üniversitesi, meneksekilicarslan@aydin.edu.tr

ÖZET

Çalışma yönetim modellerinin içerisinde başarılı olarak kabul görmüş olan Yalın Yönetim Model'ini ele almaktadır. Yönetim kavramının açıklanması ile başlamış olan çalışmada yalın yönetim modeli ve kullanılan yalın yöntemler ile ilgili literatür araştırma yapılmıştır. Yönetim yönetici ve lider kavramlarına yer verilmiş, yalın yönetimde gerekli liderlik özellikleri ele alınmıştır. Endüstriyel anlamda yalınlaşma sürecini uygulayan ve uyarlayan firma örnekleri literatürde araştırılmış ve örnek uygulamalara yer verilmiştir.

Uygulama kısmında X kargo firmasında iş süreçlerinin yalınlaştırma süreci yapılmıştır. Kargo işletmesinin araç filosunda çalışan araçların takibine yönelik olan sistemin yalınlaştırılmasında uygulama sonunda sürecin zaman israfına önemli oranda iyileşme sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yalın, Yalın Üretim, Lojistik, Yalın Yönetim

LİDERLİK YÖNELİMLERİ VE YÖNETİCİLERİN LİDERLİK DAVRANIŞ BİÇİMLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Rana ÖZYURT KAPTANOĞLU
İstanbul Beykoz Üniversitesi, ranaozyurt77@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Esin BENHÜR AKTÜRK
İstanbul Aydın Üniversitesi, esinakturk@aydin.edu.tr

ÖZET

Literatürde liderlik üzerine yapılmış çalışmaların geneli liderlerin kişilik özelliklerine değil davranış ve özellikle çalışanlar üzerindeki etkilerine yoğunlaşmış durumdadır. Çalışmaların çoğu göreve yönelik ve insana yönelik liderlik başlıklarında ikiye ayrılmış durumdadır. Toplamda ise liderlik davranışı, kişileri belli bir amacın çevresinde toplayabilmek ve bahsi geçen amaç doğrultusunda motive edebilme gibi yetenekleri içinde barındırmaktadır.

Pek çok örgüt teknolojik gelişim ve iletişimin de hızla ilerlemesine paralel şekilde hareket ederek, olumsuz durumlardan etkilenmemek amaçlı bir yönetim sistemi oluşturma arzusundadır. Bu bağlamda yöneticiler çalışanlarını motive etmek durumundadır ve bunun için liderlik vasıflarını taşıma eğilimine girmektedir.

Çalışmada klasik anlamda yöneticilerin ve liderlerin genel davranış şekilleri incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Günümüz işletmelerinde liderlik eğilimi gösteren yöneticiler ile birebir görüşme yaparak çalışanlar üzerindeki etkileri yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Yönetici, Durumsallık Teorisi, Liderlik Yaklaşımları, Liderlik Yönelimleri

BANKACILIKTA İNOVASYONUN ETKİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Öğr. Üyesi Rana ÖZYURT KAPTANOĞLU
İstanbul Beykoz Üniversitesi, ranaozyurt77@gmail.com

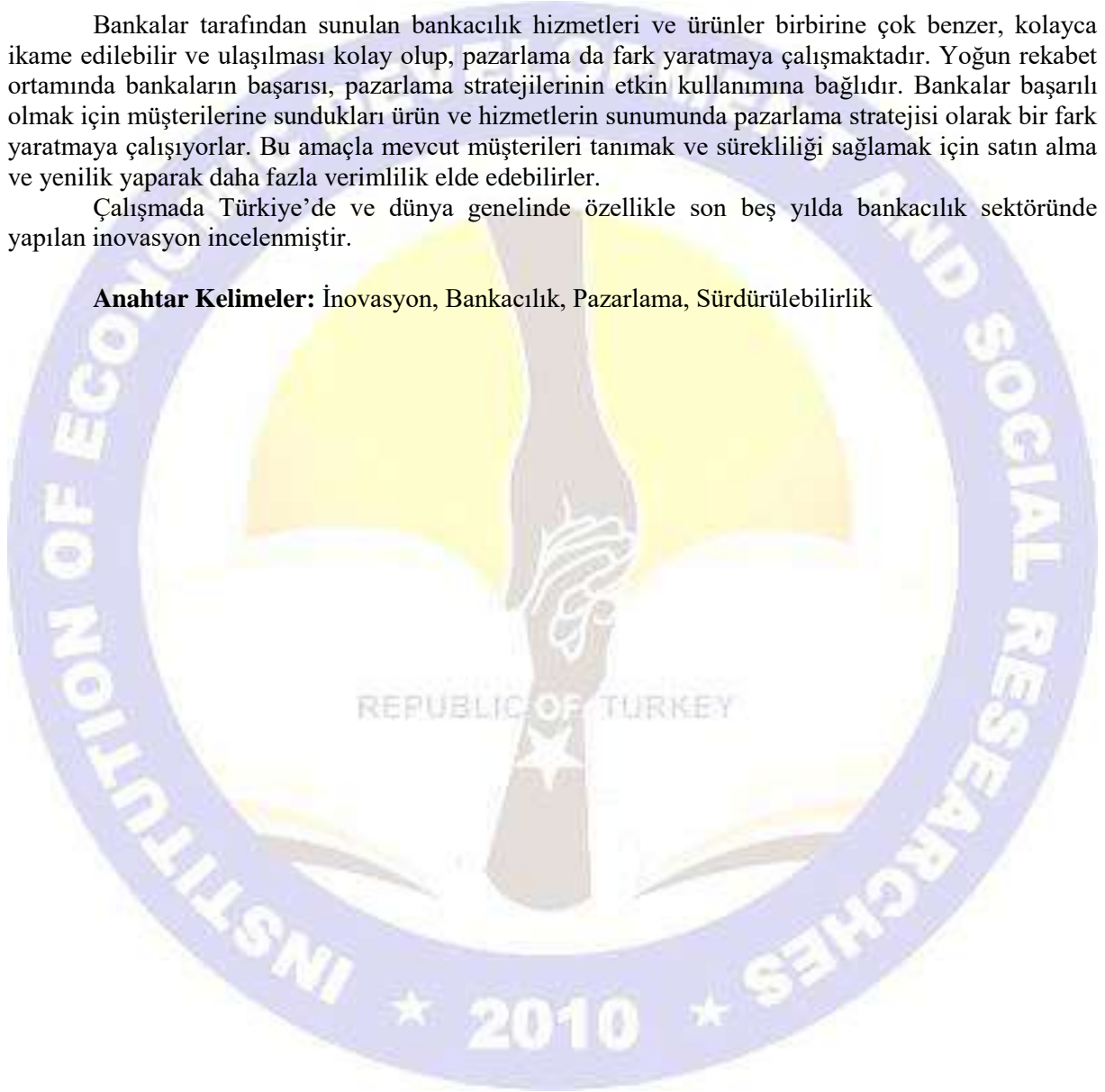
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe VAROL KILIÇARSLAN
İstanbul Aydın Üniversitesi, meneksekilicarslan@aydin.edu.tr

ÖZET

Bankalar tarafından sunulan bankacılık hizmetleri ve ürünler birbirine çok benzer, kolayca ikame edilebilir ve ulaşılması kolay olup, pazarlama da fark yaratmaya çalışmaktadır. Yoğun rekabet ortamında bankaların başarısı, pazarlama stratejilerinin etkin kullanımına bağlıdır. Bankalar başarılı olmak için müşterilerine sundukları ürün ve hizmetlerin sunumunda pazarlama stratejisi olarak bir fark yaratmaya çalışıyorlar. Bu amaçla mevcut müşterileri tanımak ve sürekliliği sağlamak için satın alma ve yenilik yaparak daha fazla verimlilik elde edebilirler.

Çalışmada Türkiye’de ve dünya genelinde özellikle son beş yılda bankacılık sektöründe yapılan inovasyon incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Bankacılık, Pazarlama, Sürdürülebilirlik

ETKİN KAMU HİZMETİ İÇİN YÖNETSEL HESAP VEREBİLİRLİK VE ŞEFFAFLIK: 5018 SAYILI KANUN BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME**Öğr. Gör. Serap ATEŞ**

Harran Üniversitesi, serapates60@hotmail.com

ÖZET

Teknolojideki ve bilişim dünyasındaki gelişmeler, bireylerin eğitim seviyesindeki artışı da destekleyerek, vatandaş algı ve tercihlerinde dönüşüm yaratmıştır. Kuşkusuz klasik anlayışın yetersizliklerini hedef alan ve yönetsel reform arayışlarının bir sonucu olan yeni kamu yönetimi anlayışı, (YKY) vatandaş (müşteri) tercih ve algıları değişiminin yaratmış olduğu bir başka ve anlamlı bir sonuçtur.

Kamu yönetimi alanında meydana gelen bu köklü reform hareketi elbette ki kamusal mal ve hizmetlerin niteliğini de aynı derecede etkilemiştir. Kamu mal ve hizmetlerinin etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yerine getirilmesi ve bu anlamda kullanılan kaynakların ne yönde ve nasıl kullanıldığına dair “şeffaf” ve “hesap verebilirlik” bir bakış açısı söz konusu olmuştur.

Bu yeni oluşum, yıllarca yönetsel uygulamalara yön vermiş ve geçerliliğini korumuş olan geleneksel bakış açısının çoğu ilkelerini ve doğrularını yerinden etmiştir. Tam anlamıyla piyasa sisteminin rekabetçi koşullarını kamusal mal ve hizmetlerin üretiminde belirleyici ve yön verici faktör kabul etmiştir. Bu durumun doğal sonucu olarak vatandaşın taleplerinin, beklentilerinin artması kamusal mal ve hizmet sunumunda müşteri (vatandaş) odaklı bir yaklaşımı beraberinde getirmiştir.

Yeni kamu yönetimi bakış açısının temel ilke ve hedeflerinden olan “şeffaflık” ve “hesap verebilirlik” kamusal mal ve hizmetlerin niteliğini belirleyen ve yeni bakış açısının konsantr olduğu önemli kavramlardır. Ülkemizde 2003 yılında kabul edilen 5018 sayılı kamu mali yönetimi ve kontrol kanunu içeriği itibariyle yönetim, denetim, iç kontrol ve mali alanlarda bir çok yeni düzenlemeyi içermektedir.

Bu bildirinin amacı ilk olarak “kamu hizmeti” kavramını ve kapsamını ortaya koyduktan sonra, etkin hizmet anlayışı ve amacı doğrultusunda 5018 sayılı kanunda “şeffaflık” ve “hesap verebilirlik” ilkelerinin düzenlenmiş olduğu başlıklarda içerik analizi yapmaktır. Söz konusu düzenlemelerle yönetsel anlamda öngörülen değişikliklerin analizi yapılarak “şeffaf” ve “hesap verebilir” ilkelerinin kamu hizmetleri açısından etkileri ele alınacaktır.

Anahtar Kavramlar: Kamu Hizmeti, Hesap Verebilirlik, Şeffaflık, 5018 Sayılı Kanun

KAMUDA HİZMET KALİTESİNİN YENİ KAMU YÖNETİMİ İŞİĞİNDA YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ: “MÜŞTERİ ODAKLI” YÖNETİM**Öğr. Gör. Serap ATEŞ**

Harran Üniversitesi, serapates60@hotmail.com

ÖZET

Wilson, Taylor ve Weber'in kuramlarını oluşturduğu geleneksel kamu yönetimi anlayışı yirminci yüzyılın sonlarına doğru bir çok açıdan eleştirilere hedef olmuş ve yönetimin yeniden inşasının rasyonalitesine zemin hazırlamıştır. Eleştiri nedenlerinden ilki klasik anlayışın yaşanan ekonomik ve mali sorunların sebebi olarak hedef gösterilmesidir. Geleneksel anlayışın yetersiz olduğuna gerekçe olarak gösterilen diğer hususlar ise; refah devleti anlayışının son bulması, yeni sağın yükselişi ve ekonomik teorideki yaşanan değişikliklerle birlikte, özel sektörde söz konusu gelişmeler, küreselleşme ve kapitalist sisteme entegre olma çabalarıdır. Nihai neden ise -aynı zamanda bu çalışmanın da sorunsalını teşkil eden nokta-, vatandaş bilinç ve algısındaki dönüşümlerdir. Geleneksel yaklaşımlarda, yönetimle ilgili olarak uzun süre olumsuz bir algı hakim olmuştur. Bu duruma neden olarak hizmet sunulan bireylere karşı duyarsız ve ilgisiz kalma ya da vatandaşın memnuniyetinin hedeflenmemiş olması gösterilmiştir.

Yaşanan tüm bu gelişmeler ışığında yönetsel reform kaçınılmaz olmuş, mevcut sorunların imdadına “Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı” yetişmiştir. Piyasa odaklı olan ve piyasa temelli yaklaşımları benimsemiş olan bu reform dalgası kamu yönetimini bir çok açıdan yeniliğe ve değişime zorlamıştır. Piyasa temelli değerlerin bu yeni anlayışa egemen kılınması çabası “Yeni Kamu İşletmeciliği” (YKİ) kavramını da trend yapmış ve bu kavram literatürdeki yerini almıştır.

Günümüzde bireylerin eğitim seviyelerinin yükselmesi onları bir çok konuda sorgulayabilen ve hizmet sağlayıcıları hesap vermeye zorlayan bir sistemi beraberinde getirmiştir. Yeni kamu yönetimi anlayışının temel değerlerinden olan, verimlilik, etkinlik ve tutumluluk kamu hizmetlerinin konsantre olduğu üç hayati olgudur. Yaşanan reformla birlikte kamusal mal ve hizmetlerin; kalitenin yükseltilmesi, etkinlik ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda daha hızlı, ucuz ve amaca uygun ve en önemlisi vatandaş memnuniyetini önemsenerek yerine getirilmesi hedeflenmektedir.

Bu bildiri ile amaçlanan, yeni kamu yönetimi anlayışının temel ilke ve değerleri ortaya konduktan sonra, yaşanan yönetsel reformun kamu hizmetlerine yansımaları değerlendirilecektir. Tüm bunların ışığında vatandaş odaklı yönetim anlayışından müşteri odaklı yönetim anlayışına geçiş ile, bireyin hizmet sağlayıcılar karşısında ne gibi hak ve yükümlülükler sahip olduğu ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kavramlar: Yeni Kamu Yönetimi, Kamu Hizmeti, Hesap Verebilirlik, Vatandaş, Müşteri

TÜRK RESİM SANATI'NDA ÖZE DÖNÜŞÜN ÖZGÜN İFADELERİ

Doç. Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ
Hitit Üniversitesi, pelinavsarkarabas@hitit.edu.tr

Mehmet Yaşar TAŞCI
Dumlupınar Üniversitesi, mehmetyasart@hotmail.com

ÖZET

Türk Resim Sanatı'nın gelişim evrelerine bakıldığında çeşitli dönemlerde, çeşitli sanatçılar tarafından kurulan derneklerin; etkili oldukları süreçler içerisinde oldukça önemli roller üstlendikleri ve hem içerik, hem ortaya koyulan düşünceler, hem de bu düşünceler altında yatan özgün ifadeler ile sanatsal yapının alışıla gelmiş biçimini ve yönünü değişime uğrattıkları fark edilmektedir. Bu değişimi yaratan en önemli dernekler arasında, Cumhuriyet'in ilanından sonra gündeme gelen; ilk grup hareketi olarak tarihe geçen Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği'nin resim ve heykel sanatını toplum kültürüne yerleştirme çabalarının ardından, sanatçıların özgün bir kimlik kazanması düşüncesini ön plana çıkaran D Grubu'nun ve kendi özümüze, kendi toprağımıza, kendi doğal yaşantımıza dönüp eğilerek toplumsal gerçekçiliği yansıtmayı amaç edinen Yeniler Grubu'nun, Türk Resim Sanatı'nın yükselişe geçmesine oldukça büyük bir ivme kazandırdığı bilinmektedir. Bunların yanı sıra; 1938 ile 1944 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi tarafından düzenlenen sanatsal ve kültürel etkinlikler programının bir parçası olarak planlanan "Yurt Gezileri ve Sergileri" ise Anadolu'nun birçok farklı noktasının, görevlendirildikleri yörenin yerel ve folklorik öğelerini ön plana çıkararak yansıtmayı hedefleyen sanatçılar tarafından eserlerde yorumlanması, sanatta ulusal değerlerin ortaya koyulması, öze dönüş ve özgün ifadelerin farkındalık yaratılarak gündeme getirilmesi gibi yönlerden önemli roller taşımaktadır.

Dönemin genel tavrına ve sanatsal ürünlere bakıldığında, Türk Resim Sanatı'nda bu yönleriyle öne çıkan sanatçılar; Nurullah Berk, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Nuri İyem, Ferruh Başağa, Mustafa Esirkuş, Turgut Atalay, Turgut Zaim, Selim Turan, Agop Arad, Avni Arbaş, Mümtaz Yener, Fethi Karakaş, Haşmet Akal, Birim Bozok, Cihat Burak, Eren Eyüboğlu, Hasan Kavruk, Mehmet Pesen, Metin Eloğlu, Mustafa Esirkuş, Nedim Günsur, İbrahim Balaban ve Nühket Aksoy olarak sıralanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Resim Sanatı, Türk Resmi, Toplumsal Gerçekçilik

SANATTA TEMSİLİN YALINLIK VE SADELİK KRİTİKLERİ

Doç. Dr. Pelin AVŞAR KARABAŞ

Hitit Üniversitesi, pelinavsarkarabas@hitit.edu.tr

Mehmet Yaşar TAŞCI

Dumlupınar Üniversitesi, mehmetyasart@hotmail.com

ÖZET

Rus sanatçı Kazimir Maleviç'in, 1915 yılında beyaz bir zemin üzerine siyah bir kare yerleştirerek ortaya koyduğu; resmin belli nesnelere gösterip betimleme ya da temsil etme gibi uğraşlarına son veren ve sanatı temsil olgusunun hem ideolojik, hem de işlevsel tüm yanlarından soyutlayan yaklaşım ile bir kırılma noktasına ulaşan sanat eseri tanımlaması, salt olarak kendiliğinden anlam bulan, hatta "sıfır biçim" olarak nitelenen alışılmadık bir temsil biçiminin çıkış noktası konumundadır. Süprematizm olarak tanımlanan bu ifade biçimi, ilerleyen yıllarda oldukça ön plana çıkan ve günümüze kadar güncelliğini yitirmeksizin; sanat eserlerinden reklam araçlarına, yapılardan giyim tarzlarına, endüstriyel ürünlerden müziklere kadar birçok kişi tarafından hayatın akla gelen her alanında tercih edilen bir anlayış olan Mimalizm düşüncesinin özündeki sadelik anlayışının temellerini atmıştır. Özellikle 1960-1970 yılları arasında Amerika'da etkili olan ve sanatsal biçimin aşırı sadeciliğini savunan sanat anlayışı; eserde genellikle birkaç sınırlı rengin ya da nesnenin kullanıldığı ve yalın bir geometrik tasarıma sahip olmanın yanı sıra öz niteliklerin ilk plana alındığı olabildiğince az türde görseelliği vurgulamayı amaç edinmiş ve aşırı tüketimi reddeden kritik bir referansa sahiptir.

Minimalizm'in başlıca temsilcileri; Frank Stella, Donald Judd, Dan Flavin, Carl Andre, Sol Lewitt, Richard Serra ve Robert Morris olarak sıralanmaktadır. Bu sanatçıların her biri, 'üç-boyutlu nesnelere' kurgulamakla ilgilenmiş, resim ya da heykel gibi alışılmış ifade biçimlerinin ötesinde Donald Judd tarafından "spesifik nesne" olarak da isimlendirilen sıra dışı bir sanatsal anlatım arayışı doğrultusunda eserler üretmişlerdir. Endüstriyel nesnelere olabildiğince faydalanılan bu akımda, eserlerin yerleştirildiği mekan ise önemli unsurlardan birisidir. Süreç Sanatı, Arazi Sanatı, Performans Sanatı ve Enstalasyon gibi kavramsal sanat ifadelerinden bir kısmının ortaya çıkmasına da etki eden Minimalizm, "ABC Sanatı", "Retçi Sanat", "Soğuk Sanat", "Dizisel Sanat" ya da "Temel Strüktürler" gibi isimlerle de anılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Minimalizm, Sanatta Temsil, Sanatta Sadelik, Sanatta Yalınlık

1980-1990 YILLARI TÜRKİYE'DE MEDYA SAHİPLİĞİ

Esra YAPRAK

İstanbul Üniversitesi, esrasekman@gmail.com

ÖZET

1980 - 1990 arasında geçen yıllarda Türkiye'de yaşanan ekonomik, siyasi ve sosyal anlamdaki gelişmeler birçok köklü değişikliğe neden olmuştur. 12 Eylül 1980 askeri darbesi, 24 Ocak Kararları ve bu kararlarla birlikte ekonomik alanda serbest piyasa ekonomisine geçiş Türkiye'de tüm alanlarda değişim ve dönüşümler yaşatmıştır. Siyasi ve ekonomik alanda yaşanan değişimler basın alanına da yansımış ve gazete kâğıt fiyatlarındaki artışla birlikte basın kurumlarının sahiplik yapılarından başlayarak üretim, içerik ve çalışma koşullarına kadar birçok şeyi değiştirmiştir.

Bu çalışmada 1980-1990 yılları arasında Türkiye'de yaşanan değişim ve dönüşümün medya üzerindeki etkisi medya sahipliğinde yaşanan değişimler bağlamında incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 12 Eylül, Askeri Darbe, Medya Sahipliği, 24 Ocak Kararları

NIETZCHE FELSEFESİNİN POLİTİK ETKİLERİNİ İNCELEYEN PERSPEKTİFLER

Harun BOZOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi, hbozoglu_476@hotmail.com

Prof. Dr. Ayşegül BAYKAN

Yıldız Teknik Üniversitesi, abaykan2002@yahoo.com

ÖZET

Nietzsche sadece kendi döneminde değil günümüzde dahi sürekli eserlerine başvuru alan, kendisinden ilham alındığı kadar kendisine sert eleştiriler de getirilen bir figür. Bu tartışmalı figürün eserleri felsefe, siyaset teorisi, etik, estetik ve daha birçok alanda yoğun tartışmaların ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Yaklaşık olarak 1950'lerin sonuna kadar birçok olumsuz etiketle birlikte anılan bu figür, 1960'larla birlikte nispeten bu olumsuz algının aurasından sıyrılıp yeni ve pozitif bir etiketlenme sürecine dahil olmuştur. Nietzsche'ye bu pozitif etiketi kazandıranlar anglo-sakson bilim dünyasında Walter Kaufmann gibi kişilerin yoğun ve bireysel çabalarıyla mümkün hale gelse de genel olarak 20.yy kıta felsefesinde hüküm sürmeye başlayan düşünürler vasıtasıyla gerçekleşmiştir. 1980'lerle birlikte Nietzsche artık postmodernizm diye adlandırdığımız sosyo-kültürel bir hareketin kurucu babası unvanını kazanmıştır. Bu bildiriye, üç ana sorunsalı vurgulamak istiyorum. Birincisi, Nietzsche'yi politik, apolitik ve/veya anti politik kategorilerinden hangisinde konumlandırmak mümkün? Nietzsche'nin kendini 'son antipolitik alman' olarak nitelemesini doğrudan kabul mü edeceğiz yoksa bu 'antipolitikliğin' doğasını Nietzsche'nin kendi felsefi düşüncesinden yola çıkıp anlamlandırmaya mı çalışacağız? İkincisi, günümüzde Nietzsche dediğimizde aslında kimin Nietzsche'sinden bahsediyoruz? Örneğin, Alfred Baeumler'in Nietzsche'siyle Michel Foucault, Hannah Arendt ve Sarah Kofman'ın Nietzsche'si aynı kişi midir? Üçüncüsü, Nietzsche'nin politize edilip Nasyonal Sosyalizmle anılır olmasındaki temel dinamiklerin neler olduğuna değinmek gerekiyor. Nasyonal Sosyalizmle anılır olmakta sadece Nietzsche'nin kendi felsefesinin doğası mı etkiliydi yoksa felsefesindeki müphemlikle beraber dönemin farklı dinamikleri de buna yol açtı mı?

Anahtar Kelimeler: Postmodernizm, Nietzsche, Siyaset, Nasyonal Sosyalizm

AHMEDİ’NİN MANZUM HİKAYELERİ

Nurdane AKYÜZ

Gazi Üniversitesi, nurdanekurt27@gmail.com

ÖZET

“Ahmedi’nin Manzum Hikâyeleri (İnceleme-Çeviriyazı-Tıpkıbasım-Dizin)” adlı yüksek lisans tez çalışmasını, 15. Yy. Divan Edebiyatı ilk şairlerinden Ahmedî tarafından kaleme alınmış 06 Mil Yz A 2630/4 ve 06 Mil Yz A 8765 nolu yazmaların incelenmesi, tıpkıbasım ve çeviri yazımlarının yapılması oluşturmaktadır. “Manzûm Hikâyeler” başlığını taşıyan her iki eser harekeli nesih hat ile yazılmış olup mesnevi nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Eserde “hikâye” terimi geçmesi sebebiyle tezin başlığında “hikâye” ifadesi kullanılmıştır. Ahmedî’ye ait manzum hikâyeleri içeren iki eser birleştirilerek tek eser şeklinde bu tezimde incelemekteyim. Birinci eserde 9 hikâye, ikinci eserde 3 hikâye anlatılmaktadır. Eserdeki hikâyelerin konusu kısaca aşağıda sıralanmıştır:

- Putra tapan iki kardeşin hikâyesi
- İftira ile recm edilen bir kadının hikâyesi
- İmam-ı Azam’ın babasının haramdan sakınmasıyla ilgili bir hikâye
- İbrahim Edhem’in haram hassasiyetini anlatan bir hikâye
- Behlül adında bir kefen soyucunun tevbesini anlatan bir hikâye
- Hasta bir padişah ve ona derman olması istenen bir çocuğun hikâyesi
- Hız. Musa ile Tur’a giderken karşılaştığı çıplak bir adamın hikâyesi
- Hız.Fatıma ile cennetlik bir kadının hikâyesi
- Hız.Musa’nın bir hikâyesi
- Rızıkla ilgili bir hikâye
- Tama’ etmenin kötülüğüyle ilgili bir hikâye
- Hız. İsa ile bir kadının hikâyesi

Anahtar Kelimeler: Ahmedî, Eski Anadolu Türkçesi, Manzum Hikaye, Divan Edebiyatı

SOSYAL BİR PROBLEM OLARAK GENÇLER ARASINDA NARKOTİK MADDE KULLANIMI (VAN İLİ ÖRNEĞİ)**Adil YILMAYAN**

Bakü Devlet Üniversitesi, adilyilmayan@gmail.com

ÖZET

Uyuşturucu maddelerin kullanımının başlangıcı çok eski olup insanlık tarihiyle beraber başlamıştır. Halkların sosyal yapıları, kültürleri ile narkotik/madde kullanımı arasında bir bağ vardır. Muhtelif toplumlarda değişik keyif verici ve uyuşturucu maddelerle ilgili olarak alt kültürler oluşmuştur. Bütün dünyada, bilhassa gelişmiş ülkelerde narkotik/madde kullanım ve bağımlılığı mühim bir halk sağlığı problemi olma noktasına gelmiştir. ABD’de her 10 kişiden 1’i herhangi bir narkotik/madde kullanmaktadır (23 milyon kişi).

Sadece Türkiye değil, dünya, uzun zamandan beri büyük bir felaketle yüz yüzedir, bu da narkotik madde kullanımı tehlikesidir. Narkotik madde itiyadı, bulaşıcı bir hastalık şeklinde tüm dünyayı sarmaktadır. Zorlaşan ve değişen hayat şartları; işsizlik, rekabet vb. şartlar, insanların uyum sağlama rezervlerini zorlamakta ve bir çeşit realiteden kaçmakla birlikte alkol ve narkotik gibi maddelerin abartılı ve ihtiraslı kullanımını yani psikolojik ve fiziki bağımlılığı gündeme getirmektedir. Bireyler problemlerle mücadele ederek başa çıkma yolunu denemek yerine onları erteleme, onlardan geçici olarak kaçmayı yeğlemektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de narkotik madde kullanım sorunu bir gençlik problemi olarak tanımlanmaktadır. Bundandır ki, ergenlik çağı narkotik madde kullanımı için risk taşıyan bir çağdır. Bu çağdaki kişi, çevresel faktörler, içinde bulunulan ortam, aile ve arkadaş özellikleri ile gencin vakit geçirdiği sosyal mekânlar narkotik madde kullanımını belirleyebilecek faktörler arasında yer almaktadır. Narkotik madde kullanım problemi, kişide sadece fizyolojik problemler oluşturmamakta, aynı zamanda ciddi sosyal ve psikolojik problemlere de sebep olmaktadır. Neticede ortaya çıkan problemler sadece kişiye yansımamakta, yakın çevresinden başlayıp tüm topluma, çeşitli ekonomik ve adli problemler şeklinde birçok yansımaları olmaktadır. Bu durum da toplumun temel taşı olan aileyi yıpratmakta ve toplumda güvensiz ve bağımlı kişiler ortaya çıkartmaktadır.

Bu çalışmanın amacı bir sağlık problemi olmanın yanı sıra önemli bir sosyal problem olan narkotik maddelerin Van ilindeki gençler arasında kullanım düzeyini ortaya koymaktır. Çalışma evreni bütün Van ilidir. Örnekleme ise Van ili Merkez ilçelerinde bulunan 25 lisede eğitim gören 10 ve 12. sınıflardır. Çalışma kesitsel araştırma metodu ile yapılmıştır. Çalışmada;

Yaşam boyu tüm lise öğrencilerinde en az bir kere madde kullanımına göre madde kullanım oran ve dağılımları

Lise öğrencilerinde madde kullanım oranlarının sınıflara göre dağılımı

Madde kullanan lise öğrencilerinde belirlenen sosyal problem davranışların oran ve dağılımları ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmanın sonunda ailelere, öğretmenlere, gençlere ve konu ile ilgili kurum ve kuruluşlara çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Narkotik Madde Kullanımı, Gençler, Van İli

YENİ MEDYADA REKLAM STRATEJİLERİ

Dr. Gökhan BAK

Milli Savunma Bakanlığı, gokhanbak2010@hotmail.com

Dr. Osman Vedüd EŞİDİR

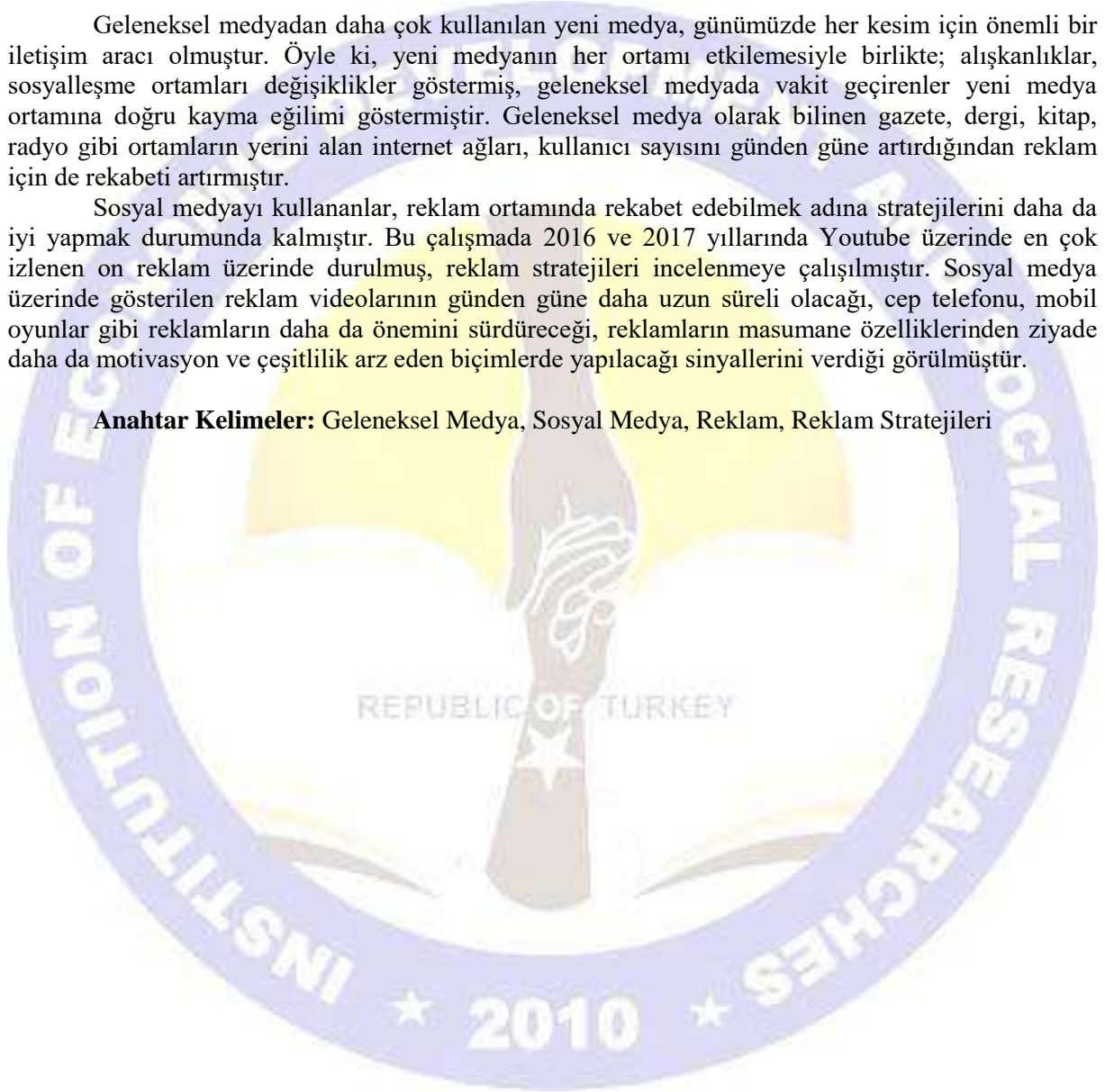
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, oesidir@yahoo.com

ÖZET

Geleneksel medyadan daha çok kullanılan yeni medya, günümüzde her kesim için önemli bir iletişim aracı olmuştur. Öyle ki, yeni medyanın her ortamı etkilemesiyle birlikte; alışkanlıklar, sosyalleşme ortamları değişiklikler göstermiş, geleneksel medyada vakit geçirenler yeni medya ortamına doğru kayma eğilimi göstermiştir. Geleneksel medya olarak bilinen gazete, dergi, kitap, radyo gibi ortamların yerini alan internet ağları, kullanıcı sayısını günden güne artırdığından reklam için de rekabeti artırmıştır.

Sosyal medyayı kullananlar, reklam ortamında rekabet edebilmek adına stratejilerini daha da iyi yapmak durumunda kalmıştır. Bu çalışmada 2016 ve 2017 yıllarında Youtube üzerinde en çok izlenen on reklam üzerinde durulmuş, reklam stratejileri incelenmeye çalışılmıştır. Sosyal medya üzerinde gösterilen reklam videolarının günden güne daha uzun süreli olacağı, cep telefonu, mobil oyunlar gibi reklamların daha da önemini sürdüreceği, reklamların masumane özelliklerinden ziyade daha da motivasyon ve çeşitlilik arz eden biçimlerde yapılacağı sinyallerini verdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Medya, Sosyal Medya, Reklam, Reklam Stratejileri

**TÜRKİYE SPOR TARİHİNDE YAŞANAN EN ŞİDDETLİ OLAYIN CUMHURİYET
GAZETESİ'NDEYANSIMALARI****Dr. Osman Vedüd EŞİDİR**

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, oesidir@yahoo.com

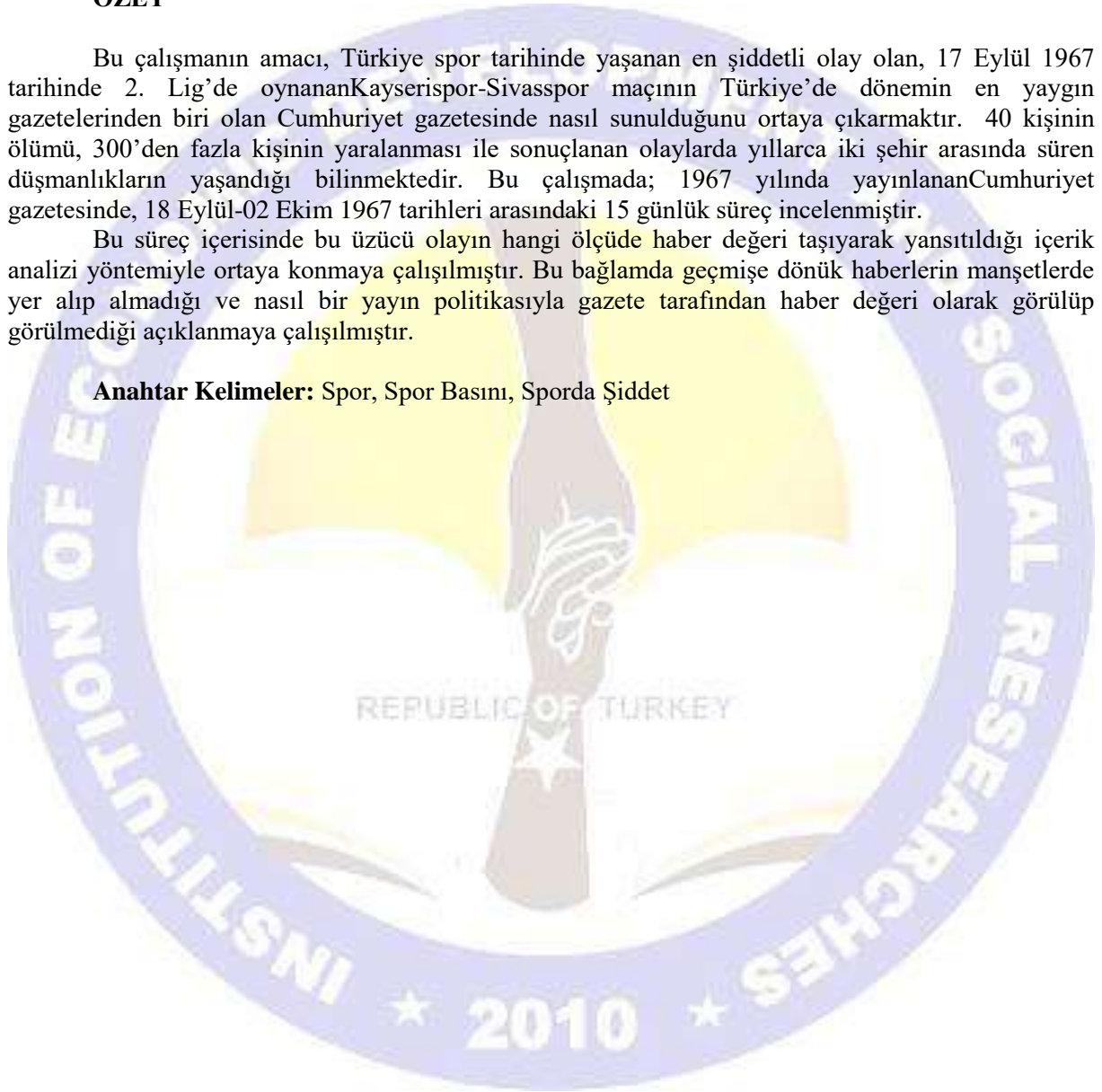
Dr. Gökhan BAK

Milli Savunma Bakanlığı, gokhanbak2010@hotmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye spor tarihinde yaşanan en şiddetli olay olan, 17 Eylül 1967 tarihinde 2. Lig'de oynanan Kayserispor-Sivasspor maçının Türkiye'de dönemin en yaygın gazetelerinden biri olan Cumhuriyet gazetesinde nasıl sunulduğunu ortaya çıkarmaktır. 40 kişinin ölümü, 300'den fazla kişinin yaralanması ile sonuçlanan olaylarda yıllarca iki şehir arasında süren düşmanlıkların yaşandığı bilinmektedir. Bu çalışmada; 1967 yılında yayınlanan Cumhuriyet gazetesinde, 18 Eylül-02 Ekim 1967 tarihleri arasındaki 15 günlük süreç incelenmiştir.

Bu süreç içerisinde bu üzücü olayın hangi ölçüde haber değeri taşıyarak yansıtıldığı içerik analizi yöntemiyle ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda geçmişe dönük haberlerin manşetlerde yer alıp almadığı ve nasıl bir yayın politikasıyla gazete tarafından haber değeri olarak görülüp görülmediği açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor Basını, Sporda Şiddet

**GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE (GEM) GÖREV YAPAN SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR****Doç. Dr. Ahmet KAYA**

Harran Üniversitesi, akaya574@hotmail.com

Öğr. Gör. Ahat TEZCAN

Harran Üniversitesi, ahattezcan@harran.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Ragıp TERZİ

Harran Üniversitesi, terziragip@gmail.com

Dr. Ahmet GÖÇEN

MEB Şanlıurfa İl MEM-Öğretmen, ahmetgocen35@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; GEM'lerde çalışan Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişim ihtiyaçlarına, eğitim-öğretim süreçlerinde karşılaştıkları zorluklara, çalışma koşullarına ve bu bağlamda GEM'lerdeki eğitim-öğretim süreçlerinde karşılaşılan zorluklara ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Şanlıurfa il ve ilçe merkezlerindeki GEM'lerde görev yapan 43 Sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma verileri odak grup görüşmeleri yoluyla toplanmış ve içerik analizi ile çözümlenecektir.

Odak grup görüşmelerinde katılımcılara mesleki gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim-öğretim süreçlerinde Suriyeli öğretmenlerle iş birliği, özlük hakları ve bunlardan memnuniyet düzeyleri, müfredatın ve ders materyallerinin uygunluğu, Suriyeli öğrencilerin sosyalleşme süreci, Suriyeli öğrencilerin aileleriyle iş birliği konularında sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılacak ve sorulara verilen yanıtlar temalar halinde açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geçici Eğitim Merkezi (GEM), Sınıf Öğretmeni, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)

**GEÇİCİ EĞİTİM MERKEZLERİNDE (GEM) GÖREV YAPAN TÜRKÇE
ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR****Doç. Dr. Ahmet KAYA**

Harran Üniversitesi, akaya574@hotmail.com

Öğr. Gör. Ahat TEZCAN

Harran Üniversitesi, ahattezcan@harran.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Ragıp TERZİ

Harran Üniversitesi, terziragip@gmail.com

Dr. Ahmet GÖÇEN

MEB Şanlıurfa İl MEM-Öğretmen, ahmetgocen35@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; GEM'lerde çalışan Türkçe öğretmenlerinin mesleki gelişim ihtiyaçlarına, eğitim-öğretim süreçlerinde karşılaştıkları zorluklara, çalışma koşullarına ve bu bağlamda GEM'lerdeki eğitim-öğretim süreçlerinde karşılaşılan zorluklara ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları, Şanlıurfa il ve ilçe merkezlerindeki GEM'lerde görev yapan 8 Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır.

Araştırma verileri odak grup görüşmeleri yoluyla toplanmış ve içerik analizi ile çözümlenecektir. Odak grup görüşmelerinde katılımcılara mesleki gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim-öğretim süreçlerinde Suriyeli öğretmenlerle iş birliği, özlük hakları ve bunlardan memnuniyet düzeyleri, müfredatın ve ders materyallerinin uygunluğu, Suriyeli öğrencilerin sosyalleşme süreci, Suriyeli öğrencilerin aileleriyle iş birliği konularında sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yapılacak ve sorulara verilen yanıtlar temalar halinde açıklanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Geçici Eğitim Merkezi (GEM), Türkçe Öğretmeni, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ)

İSABEL FRY VE TÜRK ÇAĞDAŞLAŞMASINDAKİ YERİ

Dr. Öğr. Üyesi Fahri ÖZTEKE
Batman Üniversitesi, fozteke26@gmail.com

ÖZET

Yaşantısının büyük kısmını çocuk eğitimine adanmış olan İngiliz Pedagog İsaabel Fry(1869-1958), II. Meşrutiyet'in ilanından kısa bir süre sonra İstanbul'a gelmiştir. İsaabel Fry, Osmanlı Devlet adamlarının daveti üzerine Türkiye'de bulunmuştur. İngiliz eğitim sisteminin reform sürecini çok iyi bilen bir uzman olarak İsaabel Fry, Osmanlı maarif sistemi ve kurumları üzerine incelemeler yapmıştır. Ülkemizde eğitimin birikmiş meselelerine yakından tanıklık ettikten sonra bu konu hakkında detaylı bir rapor hazırlamıştır. İngiliz uzmana göre Osmanlılarda kız çocuklarının eğitim düzeyleri, olanakları ve öğretmenlerin donanımları Avrupa'dakilerle kıyaslanmayacak kadar geri durumdaydı.

Okulların müfredatlarını da oldukça yetersiz bulan İsaabel Fry, Osmanlılarda yabancı dil eğitimine çok geç başlanıldığına dikkat çekmiştir. Osmanlı maarif sisteminde köklü bir değişime ihtiyaç duyulduğunu tespit eden İsaabel Fry, Avrupa'dan getirilecek tecrübeli öğretmenlerin Türkiye'de en az beş yıl kalması gerektiğini öne sürmüştür. Ülkemize Avrupa'dan gelen ilk kadın eğitimcilerden birisi olan İsaabel Fry'nın Maarif Nezareti'ne sunduğu rapordan sonra kız okullarında kısmi bir iyileşme yaşanmıştır. Fakat dönemin ağır koşulları İsaabel Fry'nın raporundaki tespitlerin hayata geçirilmesine mani olmuştur. İşlerinin yoğunluğundan dolayı Türkiye'de ancak bir yıl ikamet edebilen İsaabel Fry'nın eğitim hakkındaki görüşleri İttihat ve Terakki üzerinde bir hayli etki bırakmıştır. İsaabel Fry, 31 Mart Vak'asından sonra Halide Edip'i Londra'ya davet etmiştir.

Halide Edip İngiltere'de yakından tanıma fırsatı bulduğu İsaabel Fry'nın özellikle kız çocuklarının eğitimi ile ilgili düşüncelerinin tesirinde kalmıştır. Halide Edip'in zihninde zamanla yerleşen kadın imgesine tesir eden bilim insanlarından birisi de İsaabel Fry Oldu. Halide Edip'in zihin dünyasında bıraktığı etkiler açısından İsaabel Fry dolaylı olarak Türkiye'de kadın haklarının gelişmesine de katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Maarif Sistemi, Kız Çocuklarının Eğitimi, Halide Edip

**GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE AÇILMIŞ HALKEVLERİNİN
SOSYOKÜLTÜREL YAPIYA ETKİLERİ**

Dr. Öğr. Üyesi Fahri ÖZTEKE
Batman Üniversitesi, fozteke26@gmail.com

ÖZET

Tek parti döneminde ulusal ve çağdaş bir eğitim öğretim sistemi meydana getirme ülküsüyle açılmış devrim kurumlarının başında Halkevleri gelmiştir. Halkevleri sıradan bir eğitim öğretim kurumu olmanın ötesinde toplumsal yapıya doğrudan tesir etmiş kültür merkezleri olarak da dikkat çekmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 1934 yılından başlayarak 1949 yılına kadar 152 Halkevi ve Halkodası açılmıştır. Bu kurumlar Cumhuriyet kadrolarının yeni kimlik inşasında bölge insanına karşı sergilediği hümanist karakterli endoktrinasyonel uygulamaların mühim bir göstergesidir. Güneydoğu Anadolu bölgesinin çok parçalı etnik yapısından dolayı Halkevleri ve Halkodalarında Türkçe konuşma, okuma ve yazma kurslarına ayrıca önem verilmiştir. Bu kurslar sayesinde 1950'li yılların başında bölge insanının yarıdan fazlası okuryazar hale gelmiştir. Halkevleri aracılığıyla bölge kadınları kamusal yaşamda görünür olmaya başladığı gibi çağdaş ve çekirdek aile yapısı hakkında da daha fazla bilgi edinmişlerdir.

Aşiretlerden dolayı yüz yıllardır feodal yapının egemen olduğu Güneydoğu Anadolu bölgesinde, Halkevlerinin sosyal etkinlikleri özgür yurttaş tanımına uygun bireylerin sayısının artmasını sağlamıştır. Halkevleri ve Halkodalarının bando kulüpleri yöre halkını çağdaş müzikle tanıştırmıştır. Halkevlerinin Güzel Sanatlar Şubeleri bölgede sosyal dokunun evrilmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Radyo gibi teknolojik araçlar o günün koşullarında ancak Halkevleri vasıtasıyla Güneydoğu Anadolu bölgesinde bilinmeye başlanmıştır. Halkevleri ve Halkodaları şehirlerden kırsala kadar bölgede ulusal bayramların kutlanmasına öncülük etmiştir.

Demokrat Parti iktidarının ilk zamanlarına kadar bölgede çalışmalarını sürdüren Halkevleri, birçok fakir çocuğa sahip çıkarak onların topluma kazandırılmasını sağlamıştır. Halkevleri bünyesinde açılmış poliklinikler Cumhuriyet hükümetlerinin başka bir şekilde de bölgeye sağlık hizmetleri ulaştırmasına yardım etmiştir. Cumhuriyet Halk Partisine bağlı olarak etkinliklerde bulunmuş Halkevleri çeşitli alanlarda sundukları hizmetlerle Güneydoğu Anadolu bölgesinde sosyal devrimlerin hayata geçirilmesini kolaylaştırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Şubesi, Ulusal Bayramlar, Okuma Yazma Kursları

BEHÇET NECATİGİL’İN DÖNME DOLAP ŞİİRİNİ YORUMSAYICI (HERMENEUTİC) AÇIDAN BİR OKUMA DENEMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf AYDOĞDU
Bingöl Üniversitesi, aydogduy0@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Adem GÜRBÜZ
Bingöl Üniversitesi, ademgurbuz@bingol.edu.tr

ÖZET

Modern Türk şiirinin hiçbir akıma veya kuşağına dâhil olmayan bağımsız kutbu Behçet Necatigil (1916-1979), Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin önemli şahsiyetlerinden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şiir anlayışını ve tekniğini sürekli geliştirerek yoluna devam eden Necatigil’in şiiri iki büyük kaynaktan Doğu ve Batı kültüründen beslenmiş, şair bu iki kültürü birleştirerek, şiirlerini geniş bir yelpazeye okura sunmayı amaçlamıştır. “Halk kültüründen gelen unsurları, batı şiiri ile birleştirmiş olan Necatigil, son şiirlerinde Divan şiirinin özelliklerinden de yararlanarak çok kapalı bir şiire ulaşmıştır” (Enginün, 2005, 91). Bu anlamda şair, geleneksel halk edebiyatından tekke edebiyatına, divan edebiyatından Batı kültür ve edebiyatına değin çok geniş bir sahadan beslenerek şiirinin kapılarını evrensel olan her şeye açık tutmaya çabalamıştır.

Şiire 1930’lı yıllarda başlayan şairin ilk eseri *Kapalı Çarşı* (1945) da dâhil olmak üzere *Çevre* (1951), *Evler* (1953), *Eski Toprak* (1956), *Arada* (1958) adlı eserlerinde daha çok anlatma ve hikâye etme unsurunu ön plana çıkaran Necatigil’in *Dar Çağ* ile birlikte şiirinde köklü bir değişikliğin olduğunu söyleyebiliriz. Şiirde anlatı/hikâye unsurunu aza indirgeyen, soyutlamayı ve sembolleştirmeyi sıkça kullanmaya başlayan şair, böylece okurun belli çağrışımlardan yola çıkarak, şiirin arka planını görececek şiirsel birikime sahip olarak metne yaklaşmasını ister. Yani şaire göre şiir; kendini bir çırpıda ele vermemeli, açık olmamalıdır. Şiirde ilmekleri teker teker çözecek olan okurdur. Okur da şiirin anlamsal katmanlarına inebilmeli, şiirin arka planını çözmeye çalışmalıdır. Bu yüzden *Dar Çağ* adlı eseri ile birlikte Necatigil’in şiir anlayışında bu düşüncenin etkileri görülmeye başlanır. Osman Gündüz’ün deyimiyle, *Dar Çağ*, Necatigil’in şiirinde “*bir sıçrama tahtası, bir geçiş dönemi eseridir*”. Şairin şiir anlayışındaki bu değişim 1960’lı yılların başında gerçekleşir. İlk şiirlerindeki açık üslubun yerini kapalı, manası güç anlaşılır şiirler almaya başlar. “Dönme Dolap” şairin tam da yukarıdaki belirttiğimiz anlamda oluşturduğu bir şiirdir. Dönme dolap bir nesnedir, bir eğlence aracıdır. Bu nesne sembolleşip, bir hayat hikâyesinin özetini ve bu özetin içindeki yalnız kalan özneyi karşılamaktadır.

Bu çalışma; Behçet Necatigil’in şiirinde yaşadığı değişimden yola çıkarak “Dönme Dolap” adlı şiirine yorumsayıcı bir bakışla yaklaşma çabasıdır.

Anahtar Kelimeler: Hermeneutic, Yorumsayıcı Yaklaşım, Modern Türk Şiiri, Behçet Necatigil, Dönme Dolap

HALİT ZİYA UŞAKLIGİL'İN ÖYKÜLERİNDE KADIN KİMLİĞİNE DAİR BAZI
DİKKATLER

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf AYDOĞDU
Bingöl Üniversitesi, aydogduy0@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Adem GÜRBÜZ
Bingöl Üniversitesi, ademgurbuz@bingol.edu.tr

ÖZET

Servet-i Fünun edebiyatının nesir alanındaki en önemli yazarı olan Halit Ziya, Türk edebiyatının da Batılı manada ilk büyük roman ve hikâye yazarı olarak kabul edilir. Hatta birçok edebiyat tarihçisine göre; “gerçek Türk romanını başlatan” kişidir. Türk edebiyatına *roman*, *öykü*, *mensur şiir*, *hatıra*, *tiyatro*, *eleştiri* gibi birçok türde katkıda bulunmuş olan Halit Ziya, daha çok romancı kimliğiyle ön plana çıkar. Bu nedenle yazarın roman türündeki eserlerinin diğer türdeki eserlerini gölgede bıraktığını söylemek mümkündür. Yazarın özellikle öykü türünde en az romanları kadar üretken ve başarılı olduğunu ancak bu eserlerle ilgili çalışmaların romanlarına nazaran daha az ele alındığı ve incelendiği görülmektedir.

Yazarın ilk öyküleri, İzmir’de çıkan ve yazarın da yönetiminde olduğu Hizmet Gazetesinde yayımlanır. Daha sonra dönemin edebi dergileri Sabah, İkdâm, Mektep, Servet-i Fünun dergilerinde de öyküleri yayımlanan yazarın yaklaşık yüz doksan öykü kaleme aldığı ve bunları on beş kitapta topladığı görülmektedir. Bu öykülerin bazıları roman kadar hacimliken, bazıları da günümüz öykücülük anlayışına uygun, kısa hacimli ürünlerdir. Halit Ziya, öykülerinde kadınlara ve çocuklara fazlasıyla eğilir. Kadın kimliğini ön plana çıkarmaya yönelik bir tavır, yazarın dünyaya bakışı ve Batılı bir yaşayış tarzına dönük eğilimi ile doğrudan ilişkilidir. Çocuklara duyarlılığı ise, küçük yaşta kaybettiği Sadun ve Güzin adlı çocuklarına duyduğu acıma duygusundan beslenir.

Halit Ziya’nın kadın kimliğini ön plana çıkardığı öyküleri genellikle aile çevresinde oluşturulmuş, karı-koca sorunları, haksızlığa uğramış mağdur kadınlar ve onların ruh halleri, ihanet uğramış kadınlar, kadının kendini çirkin bulması, evin bütün sorumluluğunu taşımak zorunda kalan kadınlar, karşılıksız aşk, kavuşamama gibi temel sorunlar işlenmektedir.

Bu çalışma, Halit Ziya’nın öykülerindeki kadın kimliğine ve onun toplumda yaşadığı sorunlara odaklanan eser merkezli bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Türk Edebiyatı, Öykü, Halit Ziya Uşaklıgil, Kadın

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇEVRE EĞİTİMİNDE MATERYALLERİN ÖNEMİ

Ayşe SONEKİNCİ

Adıyaman Üniversitesi, ayse.sonekinci@gmail.com

Doç. Dr. Abuzer AKGÜN

Adıyaman Üniversitesi, aakgun@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Materyal; yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge, gereç anlamına gelmektedir. Diğer bir deyişle herhangi bir işin meydana gelmesi için gerekli olan şeylerin tümüdür. Eğitimde kullanılan materyallerimiz modeller, numuneler, geziler, sergiler, afiş, broşür, filmler ve seminer gibi etkinliklerdir.

Bu kapsamda Çevre Bilimi dersi kapsamında Adıyaman Üniversitesi Fen Bilgisi Öğretmenliği 3. Sınıf öğretmen adaylarına Kamu spotları, videolar, animasyonlar izletilmiş, bu konuyla ilgili kuruluşların afiş ve broşürleri incelenmiş, bu kurumlarla ortaklaşa seminer düzenlenmiştir. Böylelikle Çevre konusunun ne kadar önemli olduğunu ve hem devlet kurumlarının hem de STK, dernek gibi kuruluşların bu konuyu ne kadar önemsediklerini fark etmeleri sağlanmıştır. Günlük hayatta yapılan faaliyetlerinin neden ve ne şekilde yapıldığı, kuruluşların özellikle okullarda bu bilinci oluşturmak için verdikleri eğitimler ve etkinlikler tartışılmıştır. Ders kapsamında sınıfta gruplar belirlenerek materyal tasarımları istenmiştir. Öğretmen adayları materyal tasarlama sürecinde hem araştırma yapmaya yöneltilmiş hem de çevreyle ilgili konuları derinlemesine araştırma fırsatı bulmuşlardır. Yapılan bu faaliyetler sonucunda öğretmen adayları ile yapılan görüşme sonuçlarının nitel analizleri sonuçlarının olumlu olduğu görülmüştür. Öğretim sürecinin çeşitlenmesinin, öğretimin daha kalıcı ve anlamlı olmasını sağladığını bu sonuçlar ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre Eğitimi, Materyal, Çevre Bilinci

SÜREÇ ODAKLI REHBERLİ SORGULAYICI ÖĞRENME ORTAMINA DAHİL EDİLEN BİLİMİN DOĞASI YÖNTEMİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Öğretmen Hatice GÜLMEZ GÜNGÖRMEZ
Milli Eğitim Bakanlığı, hatice-g@windowslive.com

Doç. Dr. Abuzer AKGÜN
Adıyaman Üniversitesi, aakgun@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 7. Sınıf öğrencilerinin süreç odaklı rehberli sorgulayıcı öğrenme ortamına dahil edilen bilimin doğası yöntemi hakkındaki görüşlerinin ortaya çıkarılmasıdır. Çalışmanın örneklemini 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Adıyaman iline bağlı bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 30 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulama süresince “Kuvvet ve Enerji” ünitesindeki konular süreç odaklı rehberli sorgulayıcı öğrenme ortamına dahil edilen bilimin doğası yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırmanın veri toplama araçlarını her uygulama aşamasından sonra öğrenciler tarafından doldurulan günlükler ve öğrencilerin kullanılan öğrenme ortamına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturmaktadır. Kullanılan bu nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, bir araştırmayı oluşturan metnin ya da söylevin içeriğini oluşturacak kelime/kelime gruplarıyla düzenli olacak şekilde özetlenmesi, kategorilere ayrılması ve önceden belirlenen kurallara göre kodların meydana getirilmesi tekniği olarak ifade edilebilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008).. Yukarıda verilen bilgilere göre içerik analizi dört aşamada gerçekleştirilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2015);

Verilerin kodlanması,

Temaların bulunması,

Kodların ve temaların düzenlenmesi,

Bulguların tanımlanması ve yorumlanması,

Araştırmanın uygulama aşaması tamamlandıktan sonra öğrenci günlükleri ve görüşme formu ayrı ayrı incelenerek kodlar oluşturulmuştur. Elde edilen bu kodlar kategorize edilerek tema ve alt temalar oluşturulmuştur. Araştırmada içerik analizinde güvenilirliğin saptanması amacıyla Uyuşum yüzdesi (Agreement percentage) “Güvenirlilik=Görüş birliği/(Görüş birliği+Görüş ayrılığı)×100 formülü ile hesaplanmıştır (Miles ve Huberman 1994). İki tane Fen Bilimleri öğretmeninden gelen dönütler neticesinde kodlamanın güvenilirliği .86 olarak hesaplanmıştır. Görüşme formu ve günlükleri dolduran öğrenciler yapılan öğrenciler araştırma etiğine uygun bir şekilde Ö₁, Ö₂, Ö₃.....Ö₃₀ şeklinde kodlanıp isimlendirilmişlerdir.

Anahtar Kavramlar: Fen Eğitimi, Öğrenci Görüşleri, Sorgulayıcı Öğrenme Ortamı

SÜREÇ ODAKLI REHBERLİ SORGULAYICI ÖĞRENME ORTAMINA DAHİL EDİLEN BİLİMİN DOĞASI YÖNTEMİNİN 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARINA ETKİSİ**Doç. Dr. Abuzer AKGÜN**

Adıyaman Üniversitesi, aakgun@adiyaman.edu.tr

Öğretmen Hatice GÜLMEZ GÜNGÖRMEZ

Milli Eğitim Bakanlığı, hatice-g@windowslive.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, süreç odaklı rehberli sorgulayıcı öğrenme ortamına dahil edilen bilimin doğası yönteminin 7.sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına etkisini belirlemektir. Bu çalışmanın katılımcılarını 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Adıyaman ilinde bir devlet ortaokulda öğrenim görmekte olan 30'u deney, 30' kontrol grubu olmak üzere 60 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın veri toplama aracı "Kuvvet ve Enerji Ünitesi Akademik Başarı Testi" dir. Çalışmada ön test son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Akademik başarı testinin analizi yapılırken, deney ve kontrol gruplarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi, deney ve kontrol gruplarından her birinin kendi içerisinde ön test ve son test sonuçlarının karşılaştırılmasında ise bağımlı örneklem t testi kullanılmıştır. Bu analizlerin yanı sıra akademik başarı testi deney ve kontrol grubunun son test puan ortalamaları arasında yapılan bağımsız örneklem t testi sonucunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığın etki büyüklüğünü belirlemek amacıyla Cohen d değeri hesaplanmıştır.

Elde edilen Cohen d değeri yorumlanırken Cohen (1988)' in önerileri göz önünde bulundurulmuştur. Bu önerilere göre, d değeri 0.2' den küçük olursa etki büyüklüğü zayıf, 0.5 olursa orta ve 0.8' den büyük olursa kuvvetli olarak tanımlanabileceğini ifade etmiştir. Çalışmadan elde edilen verilere göre süreç odaklı rehberli sorgulayıcı öğrenme ortamına dahil edilen bilimin doğası yönteminin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu yönde etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar Kavramlar: Öğrenci Görüşleri, Sorgulayıcı Öğrenme Ortamı, Bilimin Doğası Yöntemi

TANRI'YA BAĞLANMA SÜRECİNDE ANNE-BABAYLA KURULAN BAĞLANMA BİÇİMİNİN ÖNEMİ

Araş. Gör. Dr. Meryem Berrin BULUT
Ahi Evran Üniversitesi, berrin_teke@yahoo.com

Prof. Dr. Murat YILDIZ
Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Hizmet, yildizm@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Bir bebeğin bakım vereni ile olan ilk bağlanma ilişkilerinin, daha sonraki romantik ilişkilerini, ikili ilişkilerini, Tanrı ile olan ilişkilerini kısacası yakın ilişkilerini etkileyeceğine dair pek çok çalışma sonucu bulunmaktadır. Bu bulgulara dayanarak, bu çalışma ile ana-baba ve Tanrı'ya bağlanma örüntüleri arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma İç Anadolu Bölgesi'nde iki farklı şehirdeki devlet üniversitesi ve özel üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Çalışmaya %68,27'si kadın ve %31,73'ü erkek olmak üzere 398 üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 20,06 ve yaşa bağlı standart sapma değeri 2,26'dır. Yaş aralığı ise 18-48 olarak saptanmıştır. Veri toplama araçları olarak Ana-Babaya Bağlanma Ölçeği, Çok Boyutlu Tanrı'ya Bağlanma Ölçeği ve demografik bilgiler formu kullanılmıştır.

Araştırmanın verileri nicel analiz tekniklerinden ortalama- standart sapma değerleri ve korelasyon analizi yardımıyla yapılmıştır. Veriler SPSS 25 yardımı ile çözümlenmiştir. Çözümleme sonucu elde edilen çalışmanın bulguları, Çok Boyutlu Tanrı'ya Bağlanma ölçeğinde alınan ortalama puanın hem tüm ölçek hem de faktör bazında Ana- Babaya Bağlanma ölçeğinde alınan ortalama puandan daha yüksek olduğunu göstermiştir. Korelasyon analizi sonucunda beklentileri destekler yönde, ana-babaya bağlanma ile Tanrı'ya Bağlanma arasında olumlu ve anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Bulgular ilgili alanyazın temelinde tartışılmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bağlanma, Tanrı, Tanrı'ya Bağlanma, Anneye Bağlanma, Babaya Bağlanma

**BEŞ FAKTÖR MODELİ'NE GÖRE KİŞİLİĞİN ÇOK BOYUTLU ÖLÇÜLMESİ:
TÜRKÇEYE UYARLAMA, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI**

Araş. Gör. Dr. Meryem Berrin BULUT
Ahi Evran Üniversitesi, berrin_teke@yahoo.com

Prof. Dr. Murat YILDIZ
Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Hizmet, yildizm@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Kişilik, bir bireyin kim olduğunu belirten, sosyal ortamlardaki davranışlarını şekillendiren ve diğer bireylere karşı davranışlarını etkileyen bir kavram olarak düşünülebilir. Ülkemizde kişiliği ölçmek amacıyla geliştirilen ya da uyarlanan ölçekler bulunmaktadır. Bu çalışma ile Faceted Inventory of the Five-Factor Model'in Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır. Bu kişilik ölçeğinin ülkemizde mevcut durumda kullanılan ölçeklerden farkı Beş Faktör modelde her bir faktörün kendi içinde alt faktörlerden oluşmasıdır.

Çalışmaya hem devlet üniversitesi hem de özel üniversitenin farklı fakültelerinde ve yüksekokullarında öğrenim gören öğrenciler dahil edilmiştir. Katılımcıların %72,83'ü kadınlardan oluşmakta olup çalışmaya 1099 üniversite öğrencisi gönüllü olarak katılmıştır. Yaş ortalaması 20,76'dır (ss= 1,97). Çalışmada veri toplama araçları olarak Watson, Nus ve Wu (2017) tarafından geliştirilen Faceted Inventory of the Five-Factor Model ve araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Orijinal ölçek ileri seviyede İngilizce bilgisine sahip olan 5 uzman tarafından İngilizceden Türkçeye tercüme edilmiştir. Bu tercüme alan uzmanları ve dil uzmanları tarafından kontrol edildikten sonra ölçeğe son hali verilmiştir. Araştırmada nicel analiz teknikleri kullanılmıştır. Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör analizlerinin yanı sıra ortalama – standart sapma değerleri ve korelasyon analizi uygulanmıştır. Analizler sonucunda bu ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak ülkemizde kullanılabileceğine karar verilmiştir. Bulgular ilgili alan yazın temelinde tartışılmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beş Faktör, Kişilik, Geçerlik, Güvenirlilik, Çok Boyutlu Kişilik

OSMANLI DEVLETİ'NDE KADINLARIN TOPRAK İLE İLGİLİ KARŞILAŞTIĞI HUKUKİ SORUNLAR VE DİVAN-I HÜMAYUN' A BAŞVURULARI

Dr. Çiğdem KAVAK ÇEKEN

Dicle Üniversitesi, cceken2016@gmail.com

ÖZET

Osmanlı kadınları tıpkı erkekler gibi haksızlığa maruz kaldıklarında devletin hukuki temsilcilerine başvurmuşlardır. Davalı ve davacı olarak yer aldıkları mahkemede şahsen ya da vekilleri vasıtasıyla sözlü olarak durumlarını ifade etmişlerdir. Bu süreçte kadınlar haklarını öncelikle şer'iyeye mahkemelerinde aramışlar, istediklerisonucu alamazlarsa şikayet dilekçeleri yazarak Divan-ı Hümayun'a başvurmuşlardır. Divan-ı Hümayun görüşmeleri sonunda alınan kararların müsveddeleri temize çekilerek belirli defterlere tarih sırasına göre özet olarak kaydedilmiştir. Divan-ı Hümayun Sicilleri adı verilen bu defter serilerinin en önemlilerinden biri de bölgelere göre sınıflandırılmış olan şikayetleri içeren Ahkâm Defterleridir.

Bu çalışmadaİstanbul eyaletine ait,19. yüzyılda tutulmuş Ahkâm Defteri içinde yer alan, tarımsal faaliyetlerle ilgilikadınlar tarafından yapılan başvuruları içeren202hüküm kaydı, içerdikleri şikayet konuları açısından değerlendirilerek, kadınların toprak ile ilgili daha çok hangi konularda yaşadıkları sorunlardan dolayı Divan-ı Hümayun' a başvurdukları tespit edilmeye çalışılmıştır.Kadınların başvuruları üzerine alınan kararları içeren bu kayıtlar konu bakımından sınıflandırıldığında,mirasen intikalde yaşanan sorunlardan dolayı yapılan başvuruların yüksekliği dikkat çekmektedir (“miri toprağın, sazlık ve kamışlığın mirasen intikali” ile ilgili 60, “mülk, bağ, bahçe ve tarlanın mirasen intikali” ile ilgili 27 kayıt mevcuttur). Bu kayıtlar içinde kadınların kendilerine mirasen intikal eden topraklarının, sahibi arz tarafından ziyade vergi almak için başkasına verilmek istenmesi nedeniyle yaptıkları başvurulara sık rastlanmaktadır. Yine kendilerine ait olan tımar, mülk çiftlik, tarla ve arazilere, mera, yaylak, kışlak, otlak, çayır,bağ, bahçe ve bostana,hissedarların,akrabaların veya bölge sakinlerinden bir kimsenin haksız müdahalesinin engellenmesi amacıyla yapılan başvurular,tüm kayıtlarda olduğu gibi kadınların başvuru gerekçeleri içinde de yüksek orandadır. Bazı anlaşmazlıklara istinaden birden fazla kayıt tutulduğu da görülmektedir. Mirasen intikal ve müdahale ile ilgili bazı örnek kayıtlar, kadınların Divan-ı Hümayun'a başvurmalarına neden olan anlaşmazlıkları ve bu başvurulara istinaden geliştirilen çözümü gösteren birincil kaynak olması bakımından ayrıca ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Kadın, Ahkâm

TÜRKİYE’DE DIŞ BORÇLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: FOURIER YAKLAŞIMI İLE BİR UYGULAMA**Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DAĞ**

Hakkari Üniversitesi, mehmetdag@hakkari.edu.tr

Öğr. Gör. Fatma KIZILKAYA

Hakkari Üniversitesi, fatmakizilkaya@hakkari.edu.tr

ÖZET

Dış borçların sürdürülebilirliği 1980’li yıllardan itibaren özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından önem kazanmaya başlamıştır. Bu çalışmada Türkiye’de 2004Q1-2017Q4 dönemi üçer aylık Net Dış Borç Stoku/GSYİH (%) verileri kullanılarak ele alınan dönem için dış borçların sürdürülebilirliği araştırılmıştır. Çalışmada Türkiye’de dış borçların sürdürülebilir olup olmadığı Becker, Enders ve Lee (2006) tarafında geliştirilen Fourier Kwiatkowski-Phillips-Schmith-Shin (FKPSS) birim kök testi ile analiz edilmiştir. Becker vd. (2006) kırılmaların zamanının ve yapısının bilinmesine gerek duyulmayan ve doğrusal olmayan bir birim kök testi geliştirmişlerdir. FKPSS birim kök testi sonuçlarına göre elde edilen F testi sonucuna göre temel hipotez reddedilerek doğrusal olmayan trendin varlığı kabul edilmiştir. Elde edilen FKPSS test istatistiği sonuçlarına göre Net Dış Borç Stoku/GSYİH (%) serisinin durağanlığını ifade eden temel hipotez reddedilerek serinin birim köklü olduğu sonucuna karar verilmiştir. Elde edilen bu sonuçlar Türkiye’de ele alınan dönem boyunca dış borçlarının sürdürülemez olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dış Borç Stoku, Sürdürülebilirlik, Durağanlık Testi, Fourier Yaklaşımı

**TÜRKİYE'DE VERGİ GELİRLERİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:
DÖNEMSEL BİR ANALİZ****Öğr. Gör. Fatma KIZILKAYA**

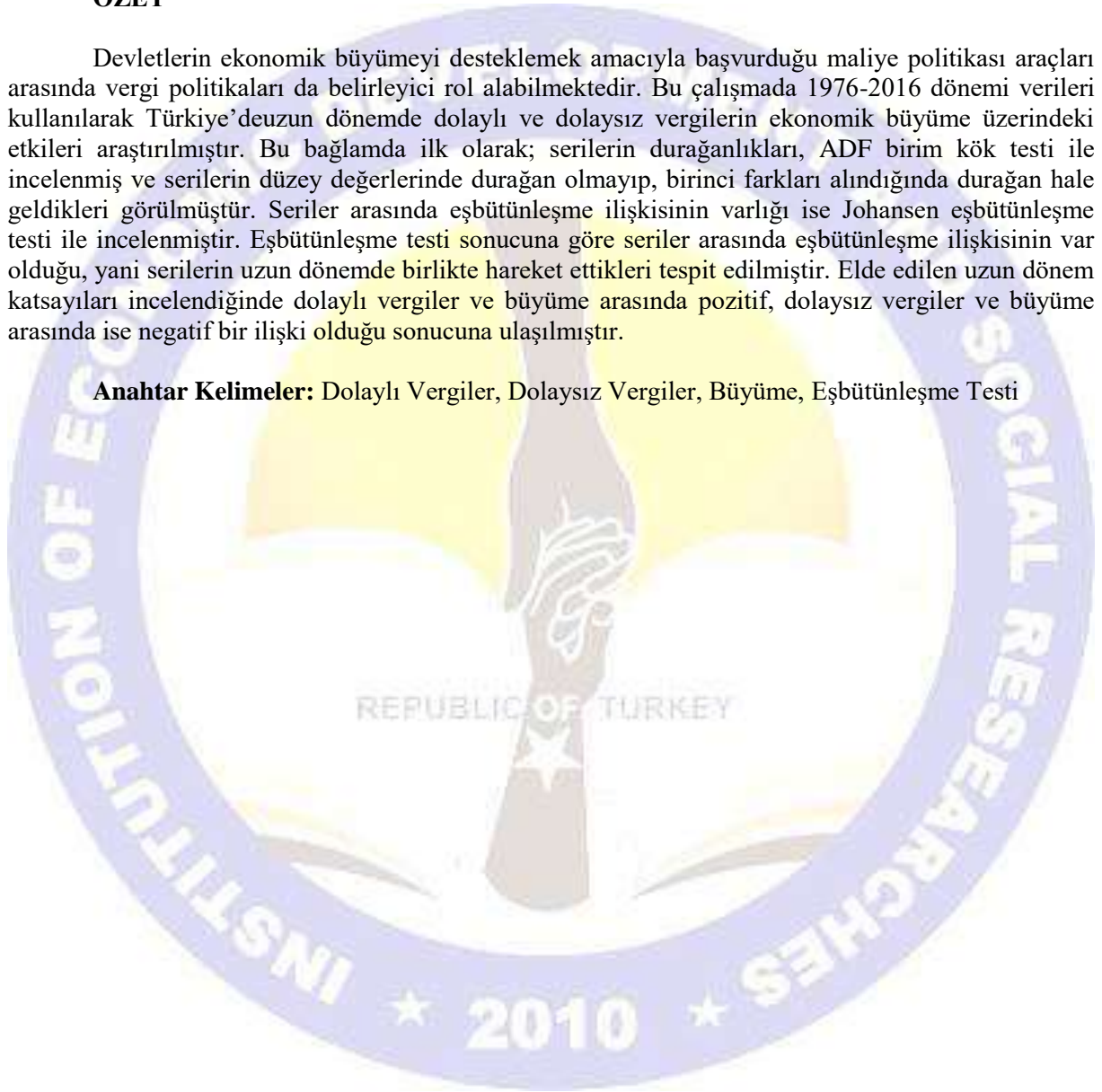
Hakkari Üniversitesi, fatmakizilkaya@hakkari.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet DAĞ

Hakkari Üniversitesi, mehmetdag@hakkari.edu.tr

ÖZET

Devletlerin ekonomik büyümeyi desteklemek amacıyla başvurduğu maliye politikası araçları arasında vergi politikaları da belirleyici rol alabilmektedir. Bu çalışmada 1976-2016 dönemi verileri kullanılarak Türkiye'de uzun dönemde dolaylı ve dolaysız vergilerin ekonomik büyüme üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Bu bağlamda ilk olarak; serilerin durağanlıkları, ADF birim kök testi ile incelenmiş ve serilerin düzey değerlerinde durağan olmayıp, birinci farkları alındığında durağan hale geldikleri görülmüştür. Seriler arasında eşbütünleşme ilişkisinin varlığı ise Johansen eşbütünleşme testi ile incelenmiştir. Eşbütünleşme testi sonucuna göre seriler arasında eşbütünleşme ilişkisinin var olduğu, yani serilerin uzun dönemde birlikte hareket ettikleri tespit edilmiştir. Elde edilen uzun dönem katsayıları incelendiğinde dolaylı vergiler ve büyüme arasında pozitif, dolaysız vergiler ve büyüme arasında ise negatif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dolaylı Vergiler, Dolaysız Vergiler, Büyüme, Eşbütünleşme Testi

DİVAN ŞİİRİNDE KÜÇÜREK ÖYKÜ* FORMLARI VE NEDİM DİVANI'NDA* KÜÇÜREK ÖYKÜ ÖRNEKLERİ**Okt. Şemseddin BAYRAM**

Erciyes Üniversitesi, semseddin.bayram@erciyes.edu.tr

ÖZET

20. Yüzyılın son çeyreğinde dünya edebiyatında geniş yankı uyandıran, edebiyat araştırmacıları ve yazarlar tarafından farklı adlarla anılan “küçürek öykü”; benlik- zaman- çevre çatışmasını dile getirmeye çalışır.

Sanatsal metinlerin tabiatı gereği sanatçılar her çağda, kendinden önce açılan pencerelerden haz alarak birikenin üzerine yeni ufuklar sermek hevesiyle yeniden yaratma, farklı pencereler açma uğraşı içine girerler. Bu çaba, ürünlerin farklı suretlerde karşımıza çıkmamıza sebep olsa da aslında duygular, heyecanlar, düşünceler, hayaller hep benzer. Farklı olan sadece sanat denen aynanın göze aksettirdikleridir. Bu akisler, sanat ürünlerinin yaratıldığı çağın edebî anlayışı; sosyal, siyasî ve kültürel yaşamının izleridir.

Divan şairi de şiirlerinde kendi çağının edebî anlayışını, şahsî duyuş ve düşünüşünün izlerini çeşitli formlarda yansıtmaya çalışır. Bu formlar yaratılmaya çalışılırken kadim geleneğin etkisiyle “söz tesbihine inci dizmek” şuuruyla yoğun ve tesirli anlamı, ruhta ve kulakta tatlı bir esinti bırakan müzikalitesiyle hassas ve uzun bir uğraş verilir.

Bu çalışmada küçürek öykünün şekil özellikleri ve muhtevası hakkında bilgi vermeye; divan edebiyatında küçürek öyküye uygun nazım şekillerini tanıtmaya ve Nedim Divanı'nda yer alan bu türlerin örneklerini vermeye, bu örneklerin anlatmaya dayalı bir metnin incelenme usûlüyle tahlilini sunmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Küçürek Öykü, Divan Edebiyatı, Nedim, Divanı

* Prof. Dr. Ramazan Korkmaz tarafından edebiyat dünyasına kazandırılan “küçürek öykü” terimi (Korkmaz ve Deveci, 2011:11-17), bahse konu edilen edebî türü tam olarak karşıladığına inandığımız için tercih edilmiştir. “Kısa öykü” türünden daha kısa bir tür olması yönünde düşünülerek “küçük” sıfatına Eski Türkçede mukayese amaçlı kullanılan “*daha*” anlamını veren “-*rAk*” ekinin eklenmesiyle (Buran, 2012:25) oluşan “küçürek” teriminin kabullenilmesi ve kullanımının daha basit olması tercih nedenlerimizdendir.

* Bu çalışmada “Nedim Divanı” için Prof. Dr. Abdülbaki Gölpınarlı ve Prof. Dr. Muhsin Macit'in “Nedim Divanı” adlı çalışmaları mukayeseli olarak kaynak alınmıştır.

**HATAY TURİZMİNİN GÜÇLÜ, ZAYIF YÖNLERİ İLE FIRSAT VE TEHDİTLERİNE
İLİŞKİNTURİZM İŞLETME YÖNETİCİLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİ****Prof.Dr. Ahmet BÜYÜKŞALVARCI**

Necmettin Erbakan Üniversitesi, abuyuksalvarci@konya.edu.tr

Öğr. Gör. Mehmet EREN

Mustafa Kemal Üniversitesi, meren@mku.edu.tr

ÖZET

Uluslararası turizm talebinin giderek farklılaştığı bilinmektedir. Bu farklılık deniz-güneş-kum olarak bilinen turizm çeşidinden kültür turizmi, eko turizm, gastronomi turizmi, sağlık turizmi, inanç turizmi, spor turizmi gibi turizm çeşitlerine doğru gerçekleşmektedir. Dünyada turizm pastasından önemli ölçüde pay alan ülkeler de bu değişimin farkında olarak, alternatif turizm çeşitlerine daha fazla önem vermeye başlamıştır. Türkiye, gerek coğrafi konumu, gerekse kadim tarihi ve zengin kültürel birikimi ile, birçok ülkeden daha fazla turizm potansiyeline sahip olduğu söylenebilir. Hatay ili ise özellikle tarih öncesi dönemlerden itibaren yerleşim yeri olarak kullanılmaya başlanması, tarih boyunca bir çok medeniyete ev sahipliği yapması, bu medeniyetlerin bırakmış olduğu kültürel zenginlikler, inanç turizmine yönelik bir çok kutsal din tarafından önemli bir merkez sayılması, ikliminden dolayı deniz turizminin ülkemizde en uzun yapılabilecek destinasyonlarından biri olması, mutfağının haklı olarak bir üne sahip olması ve geçtiğimiz yıl bu ününün UNESCO tarafından tescillenmesi gibi bir çok etkenden dolayı, son dönemlerdeki alternatif turizm taleplerine en iyi şekilde cevap verebilecek potansiyeli barındırmaktadır.

Çalışma ile, Hatay ilinin mevcut turizm potansiyeline etki eden faktörler araştırılmış, bu amaçla SWOT analizi yapılarak ilin turizm güçlü-zayıf yanları ile fırsat-tehditler değerlendirilmiş, hazırlanan ölçek Hatay ilinde faaliyet gösteren turizm işletmelerindeki alt, orta ve üst düzey yöneticilere uygulanmıştır. Toplam 179 adet veri elde edilmiş, eksik olan 14 verinin çıkartılması ile 165 adet veri değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen veriler analiz edilmiş ve ilin turizm açısından en güçlü yönü Hatay'ın tarihi ve kültürel bir geçmişe sahip olması, en zayıf yönü plajlarının yeteri kadar temiz olmaması, en önemli fırsat Hatay'ın UNESCO tarafından gastronomi şehri ilan edilmesi ve en büyük tehdit unsuru ise Hatay'a sınırı olan Suriye'de devam eden iç savaş olarak tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hatay, Turizm, SWOT

MARGUERITE DURAS'NIN *TARQUINIA'NIN KÜÇÜK ATLARI*'NDA İNSANIN ANLAM ARAYIŞI ÜZERİNE BİR ÇÖZÜMLEME

Doç. Dr. Ümran TÜRKYILMAZ
Gazi Üniversitesi, uturkyilmaz@gazi.edu.tr

ÖZET

Çağdaş Fransız yazınına yeni bir bakış açısı kazandıran yirminci yüzyılın önde gelen isimlerinden Marguerite Duras'ın *Tarquinia'nın Küçük Atları* adlı romanı, İkinci Dünya Savaşı'nın yol açtığı kötümser bir dünya görüşü doğrultusunda kaygı, korku, bıkkınlık, tekdüzelik, yalnızlık ve yabancılaşma altında ezilen, her şeyini kaybeden ve tüm değerleri yok edilen çağımız insanının acınası durumunun bir dışavurumudur.

Duras, olanaksız aşkların, çözümsüz ilişkilerin, çelişki ve çatışmaların odağında Güney İtalya'daki bir kıyı kasabasında tam bir uyuşukluk ve can sıkıntısı içinde tatillerini geçiren iki çiftin öyküsünü öznel bir bakış aracılığıyla aktarır. Boğucu bir sıcakta ne tutkuları dışı vuramama ne de savaştan kalan bir mayının patlaması sonucu havaya uçan bir gencin trajik ölümü, roman kişilerinin uyuşukluğunu ve tatil arzusunu giderebilir.

Tarquinia'nın Küçük Atları'nin odağında parçalanmış yaşamların ince ipliklerinden sağlam bir anlam örgüsü dokumayı isteyen roman kişilerinin, varoluşlarına anlam kazandırma arayışları açıklanır. Yaşamda istenen tüm hedefler uçup gitse bile yaşamı sürdürmek, sorumluluğu almak ve çekilen acılardan bir anlam yakalayabilmek son derece önemlidir. Kendi gerçeklerinden geçici olarak da olsa uzaklaşmayı arzulayan kişilerin, yaşam ereğini, özgürlük içinde kendi tavrını belirleme yetisini, öznelarasılığını ve yaşamı sürdürmeye değer bulduklarını irdeleyen Duras, içinde bulunduğu çağı bu düşüncelerle dile getirir. Söz konusu kavramlar eksenindeki insanın anlam arayışı, yazınsal olduğu kadar düşünsel bir değere de sahip olur.

Çalışmamızda anlamdan yoksun ve hiç bir sağlamlılığa dayanmayan bir dünyada gittikçe derinleşen yabancılaşma, yalnızlık, iç sıkıntısı ve bekleyiş içindeki insanoğlunun, kendi varlığını oluşturmada bir çıkış yolu olarak gördüğü bilinçli seçimleri, özgürlüğü ve anlam arayışı tematik bir yaklaşımla ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Marguerite Duras, *Tarquinia'nın Küçük Atları*, Anlam arayışı

MAURICE BLANCHOT'NUN *SONSUZ YİNELEME - SONRADAN* ADLI YAPITINDA İNSANLIK DURUMU

Doç. Dr. Ümran TÜRKYILMAZ
Gazi Üniversitesi, uturkyilmaz@gazi.edu.tr

ÖZET

Roman, anlatı ve deneme türleri arasındaki sınırları ortadan kaldıran, Nietzsche, Heidegger, Rilke, Kafka, Foucault, Derrida ve Sartre ile hem yazınsal hem de politik söylem içerisinde olan Maurice Blanchot, yirminci yüzyıl Fransız yazınının özgün seslerindedir. Çoğunlukla sessiz bir yazı ustası olarak tanımlanan Blanchot, bir türün kalıplarına sığdıramayacak olan ve okuru büyüleyen yazma edimini, farklı ve zengin üslubusayesinde gerçekleştirir. Sözcüklerin içinde barındırdığı anlamları sorgulayan Blanchot, *Sonsuz Yineleme- Sonradan* adlı yapıtında okuru, düşsel belki de fazlasıyla gerçek bir yapbozu çözmeye çağırır.

Yazar, değerleri yıkılmış insanoğlununkaçınılmaz yalnızlığını, yabancılaşmasını, bunalımını, kaygısını, özgür olamayışını, yüzyıllardır süregelen göç ve sürgün izlekleri bağlamında ele alır. Blanchot, roman başkışısı Alexandre Akim'in gizem dolu yaşantısında gerçekleşen bir altüst oluşu serimler. Hiçlik içinde oluştan/varlıktan kaçmanın olanaksızlığıyla karşılaşan kişiler aracılığıyla çağımız insanını betimleyen yazar, "öteki" nietkin bir biçimde yansır.

Blanchot, anlamsızlığın tüm benliğini kapladığı bir evrende derin bir sarsıntıya uğrayan başkışısının, geçmişi ve geleceği arasında yabancı bir varlık haline dönüşmesini, seçmeden benimsemek durumunda kaldığı bir dünyada bırakılmışlık içinde yaşamaya yazgılı oluşunu ve yeni yabancılıklara sürüklenişini imler. Yüreğinin hiç bir destek bulamadığı ve bilinmeyen bir görüntüden başka bir şey olmayan bir uzamda, yabancı olmanın ve yabancı olmaktan kurtulmanın kolay olmadığını öğrenen başkışı, her geçen gün kendi ülkesini özlemek için daha da çok neden bulur. Blanchot, başkışısının kendi ülkesine gönderildiğinde yersiz yurtsuz olacağına işaret ederken aslında yeni bir sürgüne başlayacağını da ortaya koyar.

Çalışmamızda Maurice Blanchot'nun *Sonsuz Yineleme-Sonradan* adlı yapıtında günümüzün girift bir bilmece olan insanlık durumunu metne bağlı inceleme yöntemi ışığında irdelemeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Maurice Blanchot, *Sonsuz Yineleme- Sonradan*, İnsanlık Durumu

ESNEK ÇALIŞMA VE İŞSİZLİK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İSTİHDAM POLİTİKALARINA YANSIMASI

Arş. Gör. Tuğba GÜCENMEZ

Adıyaman Üniversitesi, tgucenmez@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Sanayi Devrimi'nden günümüze kadar değişen dünya, teknoloji ve rekabet koşulları sosyolojik ve ekonomik anlamda insanları korkutmakta ve bu değişen düzene uyum sağlamak zorunda bırakmaktadır. 1980'lerden sonra küreselleşme ile birlikte kalıplaşmış üretim ve rekabet modelleri yerini esnek modellere bırakmaya başlamıştır. Küreselleşme, kapitalizm ile birlikte yarattığı rekabet koşulları ve teknolojik gelişmeler sonucunda, esnek işletme yapılanmaları, esnek üretim ve esnek çalışma gibi yeni kavramları gündeme getirmiştir.

Üretim biçimlerinde geleneksellikten modernizme ya da esnekliğe geçiş, esnek çalışmayı gerektirmiştir. Esnek çalışma, kapitalist sistemin bir koşulu olarak işverenlerin karını artırmak, maliyetleri düşürmek amacıyla işgücünü bu yönde istihdam etmesi ve çalıştırmasıdır. Esnek çalışma, işgücünün hukuki ve sendikal haklarının gerilediği, iş güvencesinin azaltıldığı ve çalışma koşullarının işverenlerin istediği şekilde hazırlandığı bir çalışma sistemidir. Tam zamanlı olmayan (yarı zamanlı) ve belirsiz süreli istihdam esnek istihdam türleridir. Part-time işler, geçici işler, düzensiz işler, öğrenme amaçlı işler, mevsimlik işler gibi atipik çalışma biçimleri bu kategoriye girmektedir ve giderek yaygınlaşmaktadır.

Esnek çalışma türleri, ortaya koyduğu olumsuz koşullar nedeniyle insanları işsizliğe itmektedir. Yarı zamanlı çalışma ve iş sözleşmesi yapılmayan (yapıldığı takdirde süresi belirtilmeyen) çalışma türleri insanları iş güvencesinden uzaklaştırmaktadır. Bu tür işlerde çalışmayı tercih etmeyenler, diğer alternatif işlerde şanslarını denemekte ya da işsiz kalmaktadır. İşverenler açısından işlerin devamının sağlanması ve karın artması gerektiğinden kimin, nasıl çalıştığına bir önemi yoktur.

Bu çalışmada, esnek çalışma türlerinin iş güvencesizliğine ve işsizliğe neden olduğu açıklanacak, istihdam politikalarının bu yönde şekillendiği ancak sosyal refah ve kalkınmanın sağlanması için adil sosyal politikalar üretmek gerekliliği vurgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Esnek Çalışma, İstihdam, İşsizlik, İstihdam Politikaları

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN YÜKSEKÖĞRENİM YAŞAM DOYUMLARININ BELİRLENMESİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ***Doç. Dr. Atınç OLCAY**

Gaziantep Üniversitesi, olcay@gantep.edu.tr

Güray KARACIL

Gaziantep Üniversitesi, guraykaracil@gmail.com

ÖZET

Eğitim, önceden belirlenmiş ilkeler doğrultusunda kişinin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla bilerek belirlenen yönde değişiklikler oluşturma sürecidir. Mesleki eğitim ise, toplumsal alanda ihtiyaç duyulan mesleklerde kalifiye eleman yetiştirmek için verilen eğitimin tümüdür. Bir hizmet sektörü olan turizm sektöründe de çalışan personellerin mesleki eğitimi son derece önemlidir. Çünkü turizm sektörünün gelişimi büyük ölçüde turist memnuniyetinden geçmektedir. Turist memnuniyetinin gerçekleşebilmesi de büyük ölçüde sektörde çalışan personellerin iyi bir mesleki eğitim almasıyla gerçekleşebilmektedir. Sektörde çalışan personellerin ihtiyaçlara cevap veremeyecek olmaları kişilerin hem ekonomik hem de psikolojik olarak yetersiz hissetmelerine ve kişilerin mutsuz olmalarına sebep olacaktır. Mutluluk ve moral gibi değişik yönlerden iyi olma durumunu ve hayatın içinde olumlu duygunun olumsuz duyguya egemen olması halini ifade eden yaşam doyumu, kişinin yaşamının öznel değerlendirmesini ifade etmektedir. Bu bağlamda bütün meslek ve yaş gruplarında olduğu gibi turizm eğitimi alan öğrenciler için de yaşam doyumu önem arz etmektedir.

Bu araştırma ile Türkiye’de eğitim gören lisans düzeyindeki turizm öğrencilerinin yükseköğrenim yaşam doyumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini Türkiye’de 2016-2017 eğitim öğretim yılının bahar döneminde eğitim gören 3. ve 4. sınıf 1820 (966 erkek, 854 kız) turizm öğrencisi oluşturmaktadır. “Yükseköğrenim Yaşam Doyumu Ölçeği” aracılığıyla toplanan verilere göre “Genel Üniversite Doyumu”, “Öğretim Üyelerinden Sağlanan Doyum”, “Üniversite Yönetiminden Sağlanan Doyum”, “Üniversitenin Sosyal Hizmetlerinden Sağlanan Doyum”, “Üniversite İmkânlarından Sağlanan Doyum” alt boyutlarında turizm öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin çok yüksek olmadığı belirlenmiştir. Turizm eğitimi alan öğrencilerin demografik özelliklerine göre yükseköğrenim yaşam doyumu farklılıklarına bakıldığında; üniversite türü, eğitim gördükleri bölüm, yaş, ailelerinin yaşadığı bölge, barınma, aylık gelir ve mezun olunan lise değişkenlerine göre farklılıklara rastlanmıştır. Ancak sınıf ve cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Son olarak sonuçlar yazarlarca tartışılıp; araştırmacılara ve üniversite yönetimine önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Turizm Eğitimi, Üniversite Öğrencisi, Yaşam Doyumu

* Bu çalışma, Doç. Dr. Atınç OLCAY’ın danışmanlığında Güray KARACIL tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİ

Doç. Dr. Neemi GÖKYER

Fırat Üniversitesi, ngokyer@firat.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Didem KARAKAYA CİRİT

Fırat Üniversitesi, ddmkrkyert@gmail.com

ÖZET

İnsanların öğrenme süreci hayat boyu devam etmektedir. İnsanlarda öğrenme merakının doğuştan itibaren doğal olarak var olduğu bilinmektedir. Bireylere bu meraklarını besleyecek olanak ve fırsatların verilmesi de eğitim sistemlerinin fonksiyonlarından biridir. Örgün eğitim sistemi, yetişen yeni nesillerin zihinsel gelişimlerinin yanı sıra onların kişilik, karakter, ahlaki, duygusal, bedensel ve sosyal gelişimlerine de katkı sağlayarak bütün yönleriyle gelişmelerini amaçlamaktadır.

Bu araştırma betimsel yöntem tarama araştırmasıdır. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında, Elazığ merkez ve ilçelerin merkezindeki ilkokullarda görev yapan toplam 1116 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemi ise, basit tesadüfi örnekleme yolu ile belirlenen toplam 291 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenmesi ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır. Araştırmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

İlkokul öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri hangi düzeydedir?

İlkokul öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri; cinsiyet, kıdem, eğitim düzeyleri, yaşları ve çalıştıkları yer değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?3. Ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Diker Coşkun ve Demirel (2009) tarafından geliştirilen “Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri (YBÖEÖ)” adlı ölçek kullanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini belirlemek amacıyla geliştirilen YBÖEÖ, 27 maddeden ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Altılı Likert dereceleme türünde hazırlanan ölçeğin maddeleri, “Çok uyuyor (6), kısmen uyuyor (5), çok az uyuyor (4), çok az uymuyor (3), kısmen uymuyor (2) ve hiç uymuyor (1) aralığında puanlanmaktadır. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve .89 bulunmuştur (Diker-Coşkun ve Demirel, 2009). Bu çalışmada da ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ile hesaplanmış ve .84 bulunmuştur.

Araştırmanın bulgularına göre, sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri; Güdülenme ($\bar{x}$ =5,31), sebat ($\bar{x}$ =4,80), merak yoksunluğu ($\bar{x}$ =4,50) alt boyutlarında ve ölçeğin tamamında ($\bar{x}$ =4,70) kısmen uyuyor düzeyinde iken, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($\bar{x}$ =4,35) alt boyutunda ise, çok az uyuyor düzeyinde olduğu görülmektedir. Kadın öğretmen adaylarının, yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin düzeyi erkeklere göre daha yüksektir. Kadın sınıf öğretmenleri kendilerini geliştirme ve öğrenme konusunda erkek öğretmenlere göre daha isteklidirler.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, Sınıf Öğretmeni, Yaşam Boyu Öğrenme, Eğilim

ORTAOKUL YÖNETİCİLERİNİN DAĞITILMIŞ LİDERLİK DÜZEYLERİ

Doç. Dr. Necmi GÖKYER

Fırat Üniversitesi, ngokyer@firat.edu.tr

Öğretmen Gülden YILMAZ

Kanuni Sultan Süleyman Ortaokulu, guldenyilmaz-23@outlook.com

ÖZET

Hodgetts (1997:318) liderliği bir örgütün amaçlarının başarılması için bireylerin ve grupların faaliyetlerini etkileme süreci olarak tanımlamaktadır (Cemaloğlu, 2013:133). Okul paydaşlarının (öğrenciler, öğretmenler, veliler ve çevre) eğitimden sürekli farklı taleplerde bulunması ve bu taleplerin artarak devam etmesi, okul yöneticilerinin liderlik rollerinde de değişime neden olmaktadır. Bu değişimin sonucunda okul müdürlerinin yeni liderlik davranışlarını öğrenmesi ya da davranışlarını değiştirmesi zorunlu hale gelmiş ve okul yöneticisinin tek adam liderliği de etkisini kaybetme eğilimi göstermiştir. Sonuç olarak okulda öğretmen liderliğini de ön plana çıkaran etkileşimli bir liderlik yaklaşımına ihtiyaç duyulmuştur. Bu yaklaşım genel olarak dağıtımçı liderlik olarak ele alınmaktadır. Bu çalışmada, çalışmanın da amacını oluşturan dağıtımçı ya da paylaşımcı liderlik üzerinde durulacaktır.

Bu araştırmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarından ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerinin görüşlerine göre, yöneticilerin dağıtılmış liderlik düzeylerini belirlemektir. Araştırmada, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Branş öğretmenlerinin görüşlerine göre, ortaokul yöneticilerinin dağıtılmış liderlik düzeylerini nedir?

Branş öğretmenlerinin görüşlerine göre, ortaokul yöneticilerin dağıtılmış liderlik düzeyleri; cinsiyet, kıdem, branş, eğitim düzeyleri, okuldaki görev süresi, öğretmen sayısı, görev yaptıkları okul ve çalıştıkları yerleşim yeri gibi değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu araştırma anlık tarama modelindedir. Anlık tarama araştırmaları, belli bir zamanda mevcut durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amacıyla yürütülen çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2016:179).

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında, Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 55 ortaokulda görev yapan toplam 1602 farklı branştaki öğretmen oluşturmaktadır. Örneklemi ise, basit tesadüfi örnekleme yolu ile belirlenen toplam 318 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Özkan ve Çakır (2017) tarafından geliştirilen "Dağıtılmış liderlik" adlı ölçek kullanılmıştır. Yöneticilerin dağıtılmış liderlik düzeylerini belirlemek amacıyla geliştirilen DLÖ'nün birinci bölümünde olgusal sorular, ikinci bölümde ise, Yöneticilerin dağıtılmış liderlik düzeylerini belirlemek amacıyla 32 madde bulunmaktadır. 32 madde, özdeğeri 1'in üzerinde olan beş faktörlü bir yapı oluşturmuştur. Bu faktörler, dağıtılmış liderliğe ait varyansın %62.465'ini açıklamaktadır. Dağıtılmış Liderlik Ölçeği dördümlü Likert tipinde olup yanıtların puanlanması; 1= Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Katılıyorum ve 4=Kesinlikle Katılıyorum şeklinde yapılmaktadır. Yöneticilerin dağıtılmış liderlik düzeyleri; formal yapı ($\bar{x}=3,24$), amaç birliği ($\bar{x}=3,11$), işbirliği ve güven ($\bar{x}=3,27$), sorumluluk paylaşımı ($\bar{x}=3,17$), teşvik ve girişim ($\bar{x}=3,27$) alt boyutlarında ve ölçeğin tamamında ($\bar{x}=3,22$) yöneticilerin dağıtılmış liderlik düzeyleri katılıyorum derecesindedir.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Dağıtılmış Liderlik, Yönetici, Ortaokul

**DERVİŞ ŞEVKET'İN “HAKİKAT KERVANI GEÇTİ GİDİYOR” NEFESİNDEN
HAREKETLE KAMİL İNSANIN SEYR Ü SÜLÛK DEFTERİ**

Dr. Öğr. Gör. Özlem ŞAHİN
Bozok Üniversitesi, ozlem.sahin@bozok.edu.tr

ÖZET

Tasavvufta seyr ü sülûktangayetalibin kamil bir müşid rehberliğinde kendi varlığından geçmek suretiyle manevî makamları tamamlaması ve Hakk'a vasıl olmasıdır. Bu yolun temel kıstası manevî terbiyedir. Ariflererkankötü huyları tasfiye yoluyla iyi huyları edinme, süfliyetten kurtularak melekler alemine yükselme ve ilahi huzurda kabul görme üzerine kurmuştur. Gönülle gerçekleştirilen bu yolculukta insan gerçek insan olur, İslamın bütün güzelliğini ve inceliğini yaşayarak Allah'ın halifesi olması hikmetinin sırrını ortaya çıkarır. Kulluğun edebini bilmeyenlerin terakki gösteremeyeceği bu yolda talibin tek başına yürümesi elbettekolay değildir. Yolcu hem nefsinin engelleriyle hem de bir çok tehlike ile karşılaşacağı içinbir kamilin refakatine ihtiyaç duyar. Kuran'da tezkiye ve mücahede olarak zikredilen bu yolun takipçilerinin kendi meşreplerince eğitilmeleri gerekir. Bu zorlu manevî eğitim müşid-i kamil eliyle gerçekleşir. Peygamber mesleği olan müşidlikte manevî terbiye Hz.Muhammed'in getirdiği edep üzerine bina edilir. Bu edep çerçevesinde gafletten uyananderviş istikamet üzere yürüyerek kendini ve Rabbini tanır. Sonuç olarakemale erer.

Bildirimizde Bektaşî Derviş Şevket'in "*Hakikat Kervanı Geçti Gidiyor*" nefesinden hareketle talibin seyr ü sülûk yolculuğu anlatılacaktır. Derviş Şevket,"*Cân gözünü açıp görebildin mi?*" "*Amel tarlasını sürebildin mi?*" "*Ahd u ikrârına durabildin mi?*" "*Ahret sarayını kurabildin mi?*" gibi sorular üzerinden talibin halini beyan edip onunkemalatı için alması gereken menzilleri işaret eder. Bildirimizde zikrettiğimiz nefesteki remizler üzerinden derviş defterindeki çeşitli kavramların tarikatlar ve meşreplerce nasıl anlaşılıpanlatıldığıortaya konulmaya çalışılarak dervişlerin tekamül sürecinin aktarımı sağlanacaktır.

Anahtar kelimeler: Derviş Şevket, İnsan-ı Kamil, Nefes, Seyr ü Süluk

AVRUPA POLİTİKASININ BÖLGE POLİTİKASI VE BÖLGESEL ÖZERKLİK ŞARTI
TASLAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TAŞTEKİN
Harran Üniversitesi, atastekin@yahoo.com

ÖZET

Bugün dünyamızın karşı karşıya bulunduğu ekonomik, politik, askeri ve ekolojik sorunların, ancak küresel düzeyde bir işbirliği ile çözülebileceği anlayışı bulunmaktadır. Bunun bir sonucu olarak dünya üzerinde “bütünleşmeler” gerçekleşirken, diğer taraftan bir “yerelleşme” olgusundan söz edilebilir. “Yerelleşme”, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik alanda “mekansal olan”ın öne çıkmasını ifade etmektedir. Küreselleşme sürecinin getirdiği bütünleşmeler, aynı zamanda içinde yerelliğin keşfini taşımaktadır.

Hem küreselleşme sürecinin “yerelleştirme” etkisinin bir sonucu hem de her ülkenin kendi özgün, ekonomik, politik, yönetsel ve kültürel koşullarının bir ürünü olarak ortaya çıkan bölge yönetimleri, bugün Avrupa Birliği’nin gündeminde olan gerçek bir olgudur. II. Dünya Savaşı’ndan sonra bölge olgusundan, devletlerin, kalkınma politikalarının uygulanmasında bir araç olarak yararlanmaları gündeme gelmişti. Almanya’da 1949 Bonn Anayasası ile federal bir yapı öngörülmesinin temel nedenlerinden biri, aşırı merkezîyetçilikten uzaklaşma isteğidir. Diğer bazı Avrupa ülkelerinde bölgeciliğe önem verilmesinin nedenleri, işlevsel zorunluluklar, kamu hizmetlerinin gerekleri ve planlı kalkınma gereksinmesidir. Yakın bir tarihten beri de, bazı Avrupa ülkelerinde farklı dil ve kültür topluluklarına ve bunların yoğun olarak yaşadığı bölgelere bazı ayrıcalıklar tanınmaktadır. Diğer önemli bir gerçek ise, Avrupa devletlerini oluşturan halklardan bir bölümünün, kimlik farklılıklarını öne sürerek yeni arayışlara girmiş olmalarıdır.

“Yurttaş daha yakın bir Avrupa”, “daha demokratik bir Avrupa” gibi düşüncelerle bugün Avrupa Birliği’nde, Birlik’in yapılanma ve karar alma sürecine ulus-altı birimler (doğal olarak pragmatik bir özellik gösteren bölgeler / eyaletler) dahil edilmek istenmektedir. Diğer taraftan bölgelerin de bu yönde yoğun bir baskısı vardır. Böylece Avrupa Birliği, Birlik, ulus devletler ve bölgelerden oluşan üç düzeyli bir yapılanmaya doğru gitmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Konseyi, Bölgeselleşme, Bölgesel Özerklik Şartı Taslağı

SANATTA TEMSİL KRİZİ: GERÇEKLİĞİN KAYBOLUŞU

Dr. Öğr. Üyesi Cem Koray OLGUN
Adıyaman Üniversitesi, colgun@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Sanat eseri ve eserin temsil ettiği gerçeklik üzerine tartışmalar içinde yaşadığımız geç kapitalist dönemde daha da muğlaklaşarak sürmektedir. Bir şeyin sanat eseri olması için sahip olması gereken niteliklerin belirli olmaması gibi, *sanatçı* olmanın ölçütleri de belirsizdir. İçinde yaşadığımız – Fredric Jameson’ın deyimiyle- geç kapitalizm koşulları altında sanat eseri salt metalaşmanın bir görünümü olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanat eserine sahip olmak kadar sanat fuarlarında görünmenin ve anılıyor-muş gibi yapmanın da bir statü göstergesi haline geldiği bu post-modern kültür içerisinde sanat, yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Hattasanat Baudrillardcı bir ifade ile simülasyon halini almıştır. Dolayısıyla gerçeğin yerini alan bir simülasyon sanat ve bunun sanat olduğuna kitleleri inandırmaya çalışan bir sanat komplosuyla karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bu bağlamda bu bildirinin amacı da günümüz post-modern sanat anlayışında gerçekliğin kayboluşunu Fredric Jameson, Arthor Danto ve Jean Baudrillard gibi kuramcıların yaklaşımlarından hareketle tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanat Eseri, Simülasyon, Geç Kapitalizm, Yeniden Üretim, Sanat Komplosu

KÜLTÜREL ÜRETİMİN EMEĞİ: YARATICI EMEK

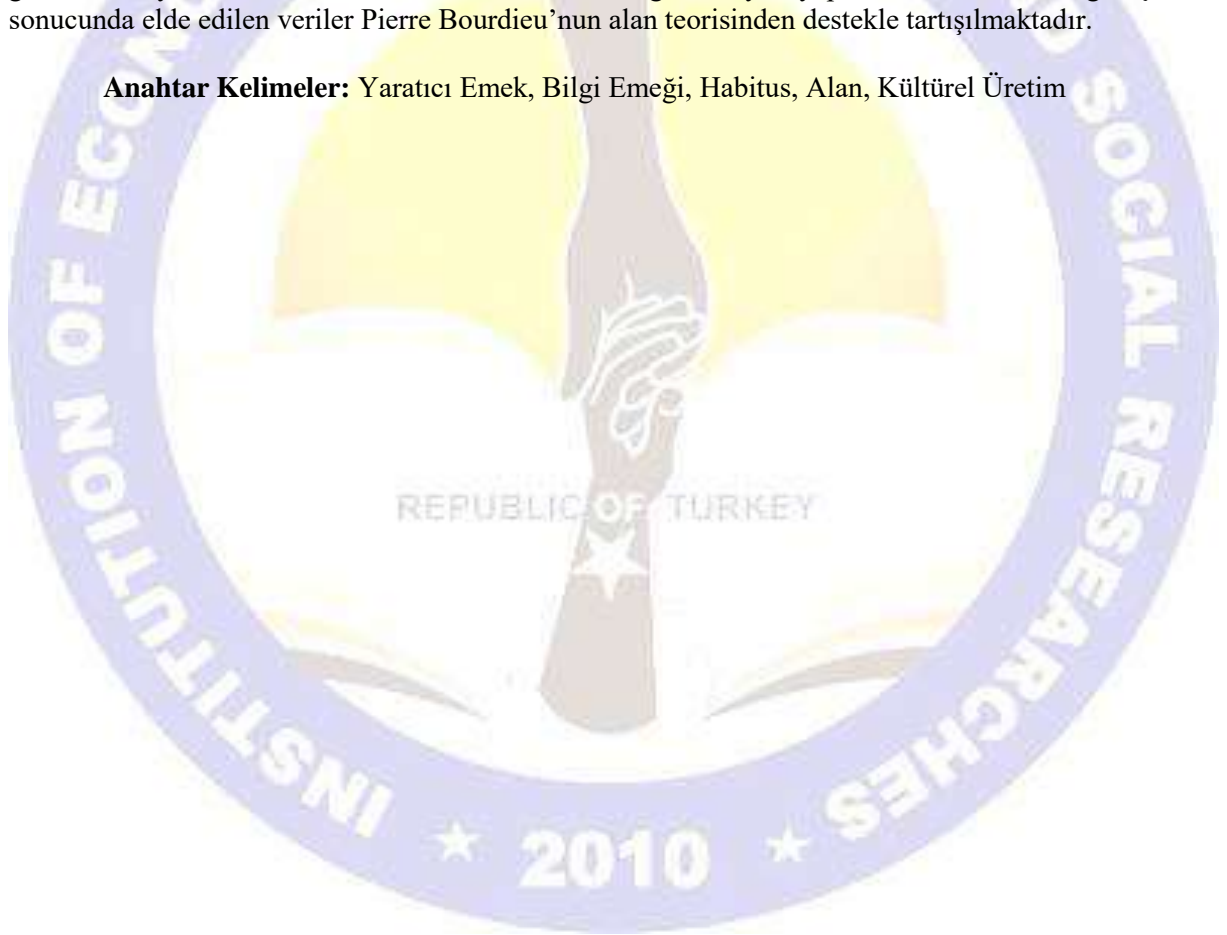
Dr. Öğr. Üyesi Cem Koray OLGUN
Adıyaman Üniversitesi, colgun@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Kültürel üretim alanındaki emeği nasıl tanımlayabiliriz? Sosyal bilimler literatüründe bu soruya verilecek cevap en net haliyle gayri-maddi emek kavramıdır. Ancak son yıllarda bu kavram alanda ortaya çıkan sorunları anlamak açısından eksik kalmaktadır. Özellikle hızla gelişen kitle iletişim araçları ile birlikte içinde yaşadığımız bilgi toplumunda beyin emeğini kol emeğinden hem ayıran hem de bu emeği niteleyen bir kavram ihtiyacı doğmuştur. Bu doğrultuda medya çalışmalarında David Hesmondalgh ve Sarah Baker tarafından ortaya atılan yaratıcı emek kavramı bu ihtiyacı karşılamaya yöneliktir. Medyayı Frankfurt Okulu düşünürlerinin tabiriyle kültür endüstrisi olarak ele alan yazarlar bu sektörde çalışanların emeğini de yaratıcı emek olarak tanımlamaktadır. Yaratıcı emeğin iyi türü ortaya hem nitelikli bir kültürel ürün hem de yüksek kamu yararı çıkarmaktadır.

Bu bildirinin amacı da yaratıcı emek kavramını Türkiye’de özel televizyon gazetecilerinin gündelik hayatları üzerinden analiz etmektir. On gazeteciyle yapılan derinlemesine görüşmeler sonucunda elde edilen veriler Pierre Bourdieu’nun alan teorisinden destekle tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı Emek, Bilgi Emeği, Habitus, Alan, Kültürel Üretim

YENİ SOSYAL HAREKETLER BAĞLAMINDA TERÖR HAREKETİ

Yusuf FIRAT

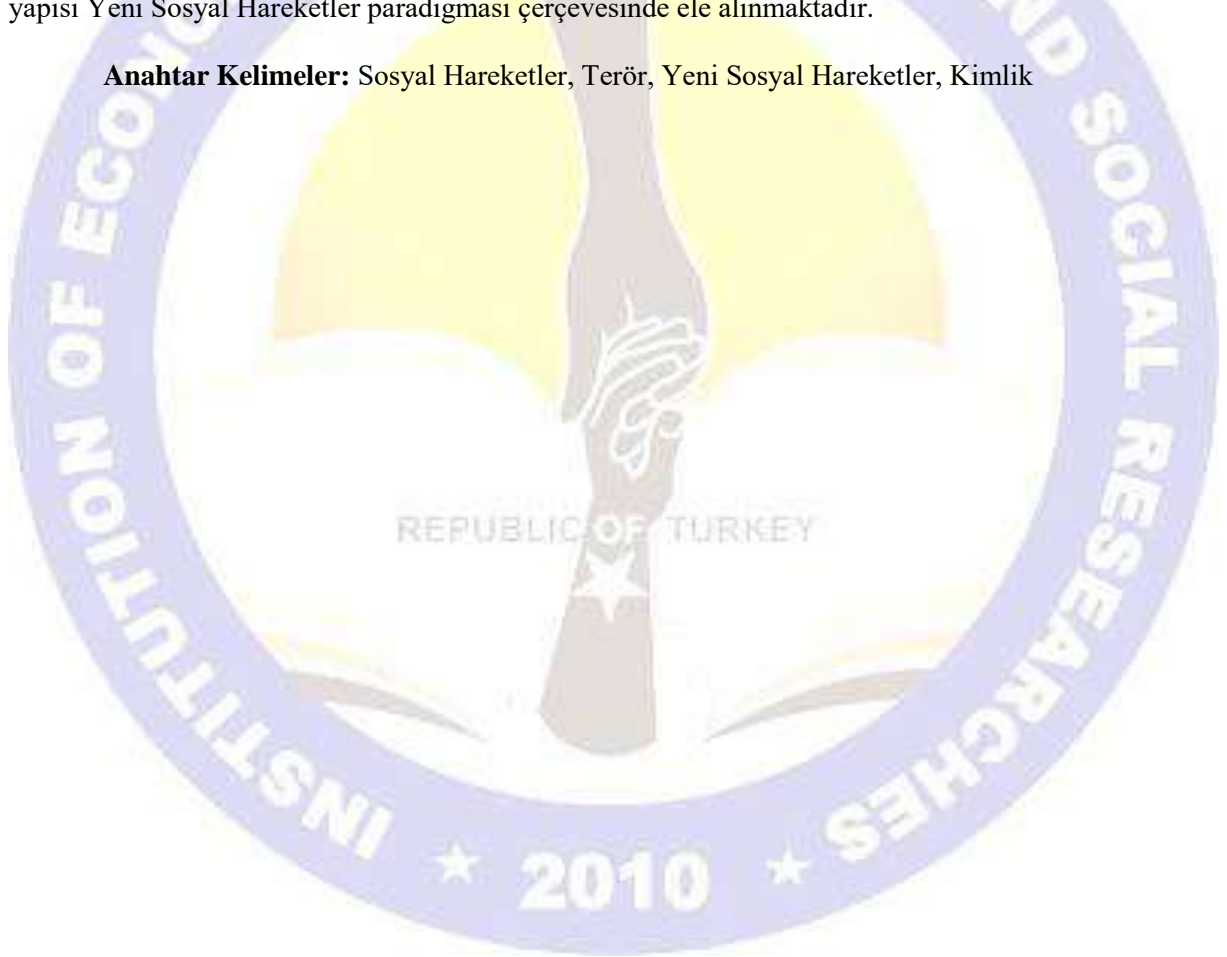
Adıyaman Üniversitesi, yusufirat@yahoo.com

ÖZET

Sosyal hareketler toplumsal hoşnutsuzluğun göstergesi olarak ortaya çıkarlar. Bir değişim veya değişime direnme düşüncesi üzerine geliştiğinden dolayı taleplerini gerçekleştirmek için farklı eylem biçimlerine başvururlar. Eylem türleri bazen şiddet içerikleri olduğu gibi bazen de barışçıl olabilmektedir. Bu bağlamda terör hareketi, şiddeti eylem biçimi olarak benimseyen ve toplumsal taleplerini bu şekilde kabul ettirmeye çalışan ve dünden bugüne geldikçe etkisini arttıran bir harekettir. Dünya ahvalinde yaşanan hızlı değişim ve dönüşümler terör hareketini de dönüştürmüştür. Terör hareketinin amacı, türü, eylem biçimi ve katılımcı profili değişmiştir.

Yeni Sosyal Hareketler paradigması ile terör hareketinin kimlik yönelimin öne çıktığı hareket haline gelmesi bu dönüşümün en açık göstergesidir. Özellikle etnik ve dini terör hareketinin yükselişe geçmesi yeni terör hareketi olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada terör hareketinin değişen yapısı Yeni Sosyal Hareketler paradigması çerçevesinde ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hareketler, Terör, Yeni Sosyal Hareketler, Kimlik

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL AKTİVİTE EĞİLİMLERİ VE BU AKTİVİTELERE KATILIMI ETKİLEYEN UNSURLAR: HARRAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Hakan ÇETİNER
Gazi Üniversitesi, hakan@gazi.edu.tr

Öğr. Gör. Fulya ALGÜL
Harran Üniversitesi, falgul@harran.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında katıldıkları rekreasyonel aktiviteleri belirlemek ve bu aktiviteleri gerçekleştirmelerini etkileyen kısıtların neler olduğunu analiz etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu Harran Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu amaçla farklı fakülte ve yüksekokulda öğrenim gören 320 öğrenciye anket uygulanmıştır. Ankette demografik özellikleri belirlemek amacıyla sorulan soruların dışında aktivite türlerine katılım sıklığının belirlenmesi için “rekreasyon aktivitelerine katılım ölçeği” kullanılmıştır. Rekreasyonel aktivitelere katılımı etkileyen unsurları belirlemek amacıyla da toplam yedi boyuttan oluşan “rekreasyon kısıtlayıcıları ölçeği” uygulanmıştır.

Uygulan anketler SPSS paket programına aktarılarak analiz edilmiştir. Yüzde, frekans değerleri ile rekreasyonel aktivite türleri ile demografik özellikler arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla t ve anova testi yapılmıştır. Ayrıca rekreasyonel aktivite türlerini etkileyen kısıtların neler olduğunu belirlemek amacıyla “çok yönlü doğrusal regresyon analizi” yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu boş zamanlarını kampüs dışında (% 80,9) geçirmektedir. Öğrenciler tarafından en sık gerçekleştirilen rekreasyonel aktivitenin “müzik dinlemek ($\bar{x}$: 5,44)” olan edilgen bir rekreasyon etkinliği olması da dikkat çekmektedir. Rekreasyon aktivite türlerine göre bu aktivitelere katılımı etkileyen kısıtlar ve etkileme dereceleri de farklılık göstermektedir. Aktivite türü olarak “spor yaparım (fitness, futbol, voleybol, basketbol, yüzme vb. gibi)” diyenler rekreasyonel kısıtlayıcı olarak “fizyolojik nedenler (p:0,000)” ve “aktivitenin gerçekleştirileceği alanların durumu (p:0,0025)”na bağlı olduğunu (r^2 :0,20) belirtirken; “arkadaş, eş-dost ziyaretlerine giderim” diyenler için kısıtlayıcı nedenlerin “fizyolojik (p:0,011)”, “negatif içsel (p:0,025)”, “organizasyonel (p:0,009)” ve “ruhsal (p:0,007)” nedenler olması dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Rekreasyonel Aktivite, Katılımı Etkileyen Unsurlar

**URFALI ŞAİR ABDİ’NİN HAKİKİ GAZELLERİ’NİN İNCELENMESİ VE “GECELERDE”
REDİFLİ GAZELİNİN ŞERHİ****Melike ERBÜKÜCÜ**

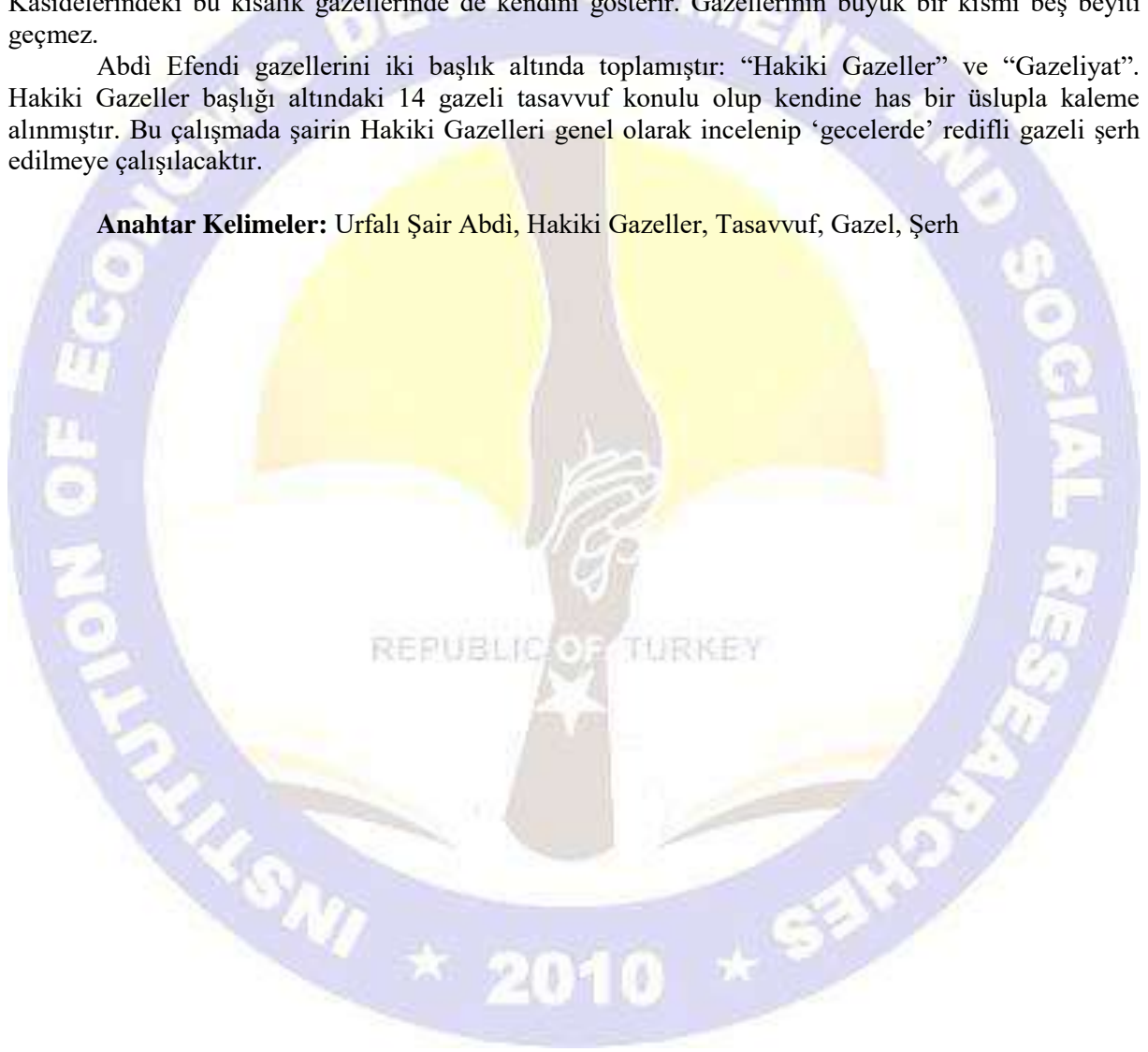
Gaziantep Üniversitesi, melikeerbukucu@gmail.com

ÖZET

19.yüzyıl Klâsik Türk edebiyatı şairlerinden Urfalı şair Abdî'nin divançe niteliğindeki eserinde 193 adet şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 27 tanesi kaside, 4 tanesi murabba', 2 tanesi mesnevi ve 160 tanesi gazeldir. Divançedeki şiirleri kendi şahsına münhasır nitelikte şiirlerdir. Klâsik edebiyatta kasideler 33-99 beyitten meydana gelirken Abdî Efendi'de kaside 11 beyiti geçmez. Kasidelerindeki bu kısalık gazellerinde de kendini gösterir. Gazellerinin büyük bir kısmı beş beyiti geçmez.

Abdî Efendi gazellerini iki başlık altında toplamıştır: “Hakiki Gazeller” ve “Gazeliyat”. Hakiki Gazeller başlığı altındaki 14 gazeli tasavvuf konulu olup kendine has bir üslupla kaleme alınmıştır. Bu çalışmada şairin Hakiki Gazelleri genel olarak incelenip ‘gecelerde’ redifli gazeli şerh edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Urfalı Şair Abdî, Hakiki Gazeller, Tasavvuf, Gazel, Şerh

BİR SAPMA DAVRANIŞ OLARAK ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLER

Dr. Öğr. Üyesi Bekir KOCADAŞ
Adıyaman Üniversitesi, bkocadas@gmail.com

ÖZET

Toplantıda Türk Medeni Kanununun çeşitli maddelerine göre, erkek ve kız çocuğu 18 yaşına girmedikçe evlenemezler, Erkek veya kadın 17 yaşını doldurmadıkça evlenemezler. Ancak, hâkim ve olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple 16 yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verilebilir. Ancak bu durumda verilecek karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir, yasal temsilcilerinin izni olmadıkça evlenemezler.

14-17 yaş arasında yapılan evlilikler *çocuk evliliği* sınıfına girmektedir. Bu tür evlilikler *erken yaş evliliği* olarak nitelendirilmektedir. Bu tür evlilikler hukuki olmayıp sosyolojik anlamda bir evliliklerdir. Ülkemizde bu tür evlilikler genelde *dini nikâha* dayalı evliliklerdir. Bu sorunu bütün boyutlarıyla görünür kılacak (sosyolojik, psikolojik, kültürel, ekonomi, demografik vb) sebepleri, yol açtığı toplumsal etkileri ve çözüm önerilerine dair geniş kapsamlı bir araştırmanın yapılması gereklidir. Bu sebeple Adıyaman merkeze bağlı 20 köy muhtarı ve 10 köy imamı ile görüşmeler yapılarak bu araştırma sonuçlandırılmıştır

Anahtar Kelimeler: Evlilikler, Çocuk Yaşta Evlilikler, Sosyal Sapma

**İNTİHARLARIN SEBEPLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: ADIYAMAN
ÖRNEKLEMİ**

Dr. Öğr. Üyesi Bekir KOCADAŞ
Adıyaman Üniversitesi, bkocadas@gmail.com

ÖZET

İntihar sosyolojik, kültürel, ekonomik ve psikiyatrik-psikolojik boyutu olan ve bu bilim dalları tarafından ele alınan ya da alınması gereken çok yönlü bir sosyal problemdir. Dolayısıyla basitçe tanımlanamayan ve izah edilmesinde güçlükler çekilen bir problemdir. Öyle ki, bir toplumun çeşitli kesimlerinde/tabakalarında farklı sebeplerden dolayı gerçekleşebilmektedir. Bu sebeple sorunun sebeplerinin tespiti zorlaşmakta ve dolayısıyla çözüm üretmek neredeyse olanaksızlaşmaktadır. Örneğin, Adıyaman'da son yıllarda özellikle de gençler arasında sessiz sedasız devam eden bir intihar furyası var.

İntihar girişimleri aslında, gençlerin yardım çığlıklarıdır. İntihar, çağdaş toplumsal problemlerin üstesinden gelememenin bir yansımasıdır, yakarıştır. Kısacası, Adıyaman'daki gençlik intiharlarının sebeplerinin tespit edilmesi alınacak önlemlere yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: İntihar, Gençlik, Gençlik İntiharları

ELEKTRONİK İLETİŞİM DEVRİMİNİN TOPLUMSAL SONUÇLARI

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, mtalas44@gmail.com

ÖZET

“Elektronik iletişim devrimi”nin etkisiyle, dünyada adına küreselleşme, bilgi toplumu, yeni emperyalizm, endüstri sonrası toplum, medeniyetler çatışması ve tarihin sonu gibi isimler verilen bir süreç yaşanmaya başlamıştır.

Dünya toplumlarını, kültürlerini yapısal olarak alt üst eden elektronik iletişim devrimi, toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal sistemleri çok esaslı bir biçimde değişim ve dönüşüme zorlamaktadır. Bu yapısal dönüşümler sayesinde, kültürler arası ilişki ve etkileşimlerde artışlar söz konusu olarak farklı kültür ve toplumların birbirine yakınlaşması ve benzeşmesi söz konusu olmuştur.

“Dünyanın Mcdonaldlaşması” adıyla Ritzer tarafından bir tür Amerikanlaşma eğilimi olarak açıklanan bu sürecin dünyada yaygınlık kazanmaya başlamış olduğu gözlemlenmektedir. Yeme-içme, giyinme, eğlenme gibi alışkanlıklarda benzeşmeler içeren yaşam biçimleri insanları etkisi altına almıştır. Amerikan kültürü, kapitalizmin bütün dünya piyasalarını egemenliği altına alması olgusuna benzer bir biçimde bütün toplumsal yapılarda ağırlık kazanmayı başarmıştır.

Dünyadaki bu etkili süreç insanların haber almak ile ilgili avantaj elde etmelerini temin etmiştir. Öyle ki bu durum ilgili ve ilgisiz herkesin yaşamında değişim yaratmıştır. BBC ve Reuters gibi kuruluşlar, dünyanın her yerinde meydana gelen olaylarla bağlantılı bilgi sahibi olmaktadır. Artık en basit öğrenci olayları bile 4.5 G gibi teknolojilerle olay mahallinden insanla, muhabir gibi kayıt altına alıp haber ajanslarına uydu marifetiyle geçebilmektedir. Herkes parasını anlık ileti marifetiyle bir hesaptan başka bir hesaba, bir borsadan başka bir borsaya aktarabilmektedir. Paranın serbest dolaşımı çok daha kolay, çok daha pratik ve çok daha ucuz hale gelmiştir. E-ticaret yoluyla alışverişler yaygınlık kazanmaya başlamış ve bu daha kolay ve ucuz bir yol olarak ağırlık kazanmaya başlamıştır. Paralar internet bankacılığı yardımıyla paralar ile temas kurmadan ve paranın kendisini taşımanın risklerini yaşamadan hesaptan hesaba aktarılabilir. D

Daha pratik ve karşılaştırmalı bir analizle; otobüs, uçak ve tren biletlerinin alımı ve otel rezervasyonlarının gerçekleştirilmesi online olarak yapılabilmektedir. Böylelikle, alışverişteki zaman sınırlaması da ortadan kaldırılabilir.

Sıralamasını yaptığımız ve daha fazla örnekleri verilebilecek bütün bu yeniliklerle, dünya “Marshall McLuhan’ın deyimiyle küresel bir köye” dönüşmüş ve bir ölçüde küçülmüştür. Coğrafi mesafeler zaman-mekan sıkışmasıyla anlamını yitirmeye başlamıştır.

Elektronik iletişim devriminin buraya kadarki izahlarda bahsettiğimiz olumlu sonuçlarının yanı sıra, olumsuz getirileri de bulunmaktadır. Sanal aleme sıkışıp kalan bireyin varlığı bu etkinin olumsuz sonucu olarak öne çıkmaktadır. Yaşananlar öyle gösteriyor ki, insanların yüzyüze iletişimden daha yaygın bir biçimde sanal alemde kendini ifade etmeyi tercih ettiği bir dünyanın varlığının söz konusudur. İnsanların bu yeni dönemin karakteristik özelliklerinin bir sonucu olarak, uzaktaki insanlarla daha çok bilgi paylaşımı yaptıklarına tanık olunmaktadır.

Uzaktakine bağımlılığın etkisinde kalan insanların, yakınlarındaki insanları ihmal eden hastalıklı bir yapıya kavuştukları söylenebilir. Bu sayede, sanal alemin etkisinde kalan ilişkiler, gerçek dünyada sıkıntılı ilişki haline dönüp toplumsal yapıları tehdit eden bir vaziyet kazanmaktadır. Bunun da sonucunda aile yapısı bozulup boşanmalarda artışlar söz konusu olmaktadır. Bütün bunların yanı sıra, mesajların yanlış algılanması gibi nedenlerle, birbirini daha çok inciten insan profili doğmaktadır. İletişim devriminin imkanlarının olumsuz sonuçlarından biri de özel hayatın daha kolay bir biçimde ihlal edilebilmesi olgusudur. Elde edilen teknolojik imkanlarla sosyal yaşamlarda ilişki depremleri ortaya çıkaracak hadiseler oluşmaktadır. Sahip oldukları çok geniş teknolojik imkan ve fırsatlarla, küresel teknolojinin sahibi olan küresel güç kategorisindeki ülkeler, dünyayı biri bizi gözetliyor (BBG) evlerine benzetmeye başlamıştır. Öyle ki, aynı anda istediği her yeri uydu marifetiyle kontrol eden bu toplum ve devletler, istediği bölgeye hamle yapabilcek seviyede güç sahibi olmuşlardır.

Yüzyüze ilişkinin hala daha doğru etki yaratacağını düşünenlerden biri olarak, insanlarla doğrudan etkileşimin özendirilmesi gerektiğini önererek bu çalışmayı tamamlıyorum.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Elektronik İletişim Devrimi, Sanal Alem İlişkileri

GENÇLİĞİN MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Kamber Tekin LAFCI

Adıyaman Üniversitesi, tknlfc.tl.02@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada günümüzde çocukluktan yetişkinliğe geçiş süreci olan gençlik dönemindeki meslek seçimi hakkında çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada gençlerin yaşamının en önemli kararlarından olan meslek seçiminin nasıl yapıldığını psikolojik ve sosyolojik boyutuyla ele alınmıştır. Çünkü gençlerin meslek seçerken ileriki adımlarda ne yapacakları konusunda fikir üretememektedir. Genellikle ergenlik döneminde meslek seçimi yapıldığı için ve içinde buldukları gelişim dönemlerinin etkisi ile mesleklere yönelim olduğu için bu fikir üretememe, öngörüye sahip olunamama noktasında tıkanıp kalınmaktadır.

Gençlerin meslek seçerken hangi kriterlere dikkat ettiği literatür taraması ile incelenmiştir. Gençlerin özellikle sosyal ve psikolojik etkilerle seçtiği mesleklerde toplum içerisindeki hangi süzgeçlerden geçirecek reelde nasıl meslek seçtikleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Çünkü gençlerin meslek seçerken hayal ettiği meslek ile gerçekte seçmek zorunda olduğu meslekler birbirinden farklılaşmaktadır. Bu konuda sosyolojik etkenlerin etkileri incelenmiştir.

İlerleyen bölümde ise gençlerin meslekleri hangi ölçütlere göre seçmesi gerektiği konular irdelenmiştir. Gençlerin nasıl meslek seçtiğiyle nasıl seçmesi gerektiği arasındaki farklılardan bahsedilmiştir. Bu fark aslında keskin çizgilerle ayrılmış kriterler değildir. Ayrıca baz alınan kriterler ve baz alınması gereken kriterler içerisindeki maddeler de birbirleriyle tamamen net bir şekilde ayrılmamıştır. Mesela gençlerin nasıl meslek seçtiği kriterlerde aile etkisi ile toplum baskısı farklı kriterler olarak ele alınmışsa da birbirinden tamamen bağımsız değildir. Aynı şekilde nasıl seçilmesi gerektiğini anlatan kriterler de ayrıca birbirinden o kadar bağımsız değildir. Bunlar dışında toplumun siyasi karakterlerinin de meslek seçimine yönelik tutumlarından gençlere nasıl hizmetler sunulması gerektiği anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Meslek, Mesleki Eğitim, Benlik Algısı, Kişilik

YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN AÇISINDAN ÇEVRE HAREKETLERİ

Hikmetullah KILIÇ

Adıyaman Üniversitesi, hikmetakilic@gmail.com

ÖZET

İlk dönem sosyoloji çalışmalarında toplumsal hareketler bir kolektif hareket olarak ele alınarak, kitle ve sürü psikolojisi çerçevesinde incelenmiştir. Küreselleşmenin etkisiyle toplumsal hareketler, kendi içerisinde değişimler yaşamış ve bu değişimlere cevap veremeyen eski paradigmlar 20. yüzyılda ortalarında, yerini yeni toplumsal hareketlere bırakmıştır. Yeni toplumsal hareketler aktörler, yapı ve tema alanı, hedefler, örgütsel yapı ve eylem biçimi gibi değerler bakımından eski toplumsal hareketlerden ayrılmaktadır.

Sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan endüstriyel hâkim sınıf anlayışına karşı çıkan çevre hareketleri, diğer sosyal hareketlerden farklı olarak “yeni bir toplum modeli” önermiştir. Kolektif bir kimlik ile bir araya gelen bu toplumsal modelde, kendine yeterli, âdem-i merkezîyetçi, çevre-merkezci, eşitlikçi ve barışçı bir toplum modeli önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Toplumsal Hareketler, Çevre Hareketleri, Yeni Toplum Modeli

SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ BAĞLAMINDAN YENİ DİNİ HAREKETLER

Songül YEŞİLTEPE

Adıyaman Üniversitesi, songul.yesiltepe1@gmail.com

ÖZET

Din tarihin en eski dönemlerinden beri varlığını sürdüren önemli bir toplumsal kurumdur. Dinin, insan davranışları ve toplum yapısı üzerindeki etkisi, önemi ve rolü zaman zaman ve mekana bağlı olarak değişse de din hemen her toplumda önemli bir toplumsal kurum olmaya devam etmiştir. Geleneksel toplumlarda toplumsal yapıyı etkileyen ve şekillendiren en önemli kurumlardan olan dinin, Batı Avrupa’da ortaya çıkan modernleşme süreci ile birlikte toplum üzerindeki etkisi azalmış ve daha çok bireysel bir inanç sistemi haline gelmeye başlamıştır. Ancak modernleşme ve sekülerleşme süreçleriyle oluşan toplumsal yapıda dinin toplumsal hayattaki belirleyiciliğinin azalması ve dinin daha çok bireysel alana çekilmesiyle birlikte oluşan boşluk yeni dini hareketleri ortaya çıkarmıştır. Yeni dini hareketler 19. ve 20. yüzyıllarda kendini göstermiş özellikle 20. yüzyılın ortalarında önem kazanmıştır. Bu hareketlerin ortaya çıkmasında sosyal, siyasal ve kültürel şartlar etkili olmuştur. Dini hareketlere bakıldığında aslında sosyal hareketlerin özel bir türünü oluşturmaktadır. Bunu sonucunda ise yeni birtakım taleplerle ortaya çıkan kolektif davranış biçimine işaret etmektedir. Dini hareketlerin belirleyici özelliklerini kolektif davranış yapısında aranmalı ve bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Sosyal hareketlerin meydana gelişleri, amaçları, biçimleri ve sonuçları çoğu zaman birbirinden farklılık gösterdiği için ortak bir tanımdan bahsetmek zordur. Genel olarak bakılırsa meydana geldikleri toplumsal yapı üzerinde ya değişmeyi gerçekleştirmek ya da değişmeye direnmek amacıyla ortaya çıkarlar. Tarih boyunca her yeni din, genellikle hızlı toplumsal değişimlerde, kriz ortamlarında, karizmatik bir dini liderin önderliğinde, yeni bir hareket olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Yeni dini hareketlerin ortaya çıkışı ve gelişmesini de genel kapsamlı dini gelişim modeli çerçevesine oturtmak mümkündür.

Bu çalışmada yeni dini hareketler konusuna başlamadan önce hazırlık niteliği taşıyan “Sosyal Hareket” kavramı üzerinde kısaca durulmuştur. Daha sonra ise yeni dini hareketleri tanımlama girişimleri, özellikleri, ortaya çıkışı ve gelişim süreçleri ele alınıp değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Hareketler, Dini hareketler, Yeni Dini Hareketler

SOSYAL HAREKETLER SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN FEMİNİZM

Derya ENGİNYURT

Adıyaman Üniversitesi, derya_deniz_99@hotmail.com

ÖZET

18. yüzyıldan itibaren özellikle Aydınlanma dönemi sonrası kadınlar; toplumsal, siyasal, sosyal, hukuki, idari gibi pek çok alanda var olan eşitsizliklere ve toplum içindeki rollerine karşı mücadeleye girişmişlerdir. 19. yüzyılın ortalarından itibaren kadınların erkeklerle eşit statü, eşit haklar ve özgürlükler için verdikleri mücadeleler feminizm kavramını ortaya çıkarmıştır. Feminizm, temelde cinsiyet ayrımcılığına karşı tavır alan, kamu ve özel bütün alanlarda kadınların maruz kaldığı baskıların ve denetimlerin ortadan kaldırılmasının gerekliliğini savunan ve ataerkil yapıların önüne geçerek kadınların meşru haklarına ulaşmada mücadele eden bir yaklaşımdır.

Feminizmin tarihsel süreci, 19. yüzyıldan 21. yüzyıla kadarki dönemi kapsamakta ve üç dalgaya ayrılmaktadır. Bu feminist dalgalarda kadınlar, evrensel ve bireysel olarak meşru haklarını elde etmek için mücadele etmişlerdir. Bu mücadeleler içerisinde kadınlar, eylemsel ve fikri yapılarını çeşitli ideolojilerden, farklı algı ve anlayışlardan faydalanarak şekillendirmişlerdir. Yeni sosyal hareketler bağlamında feminist hareketlerin eski ve yeni hareketler arasında ki farklılıklara ve niteliksel özelliklerine değinilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada, feminizm kavramı, yeni sosyal hareketler, dünyadaki feminist akımları/hareketleri ve Türkiye’de ki feminist hareketler analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeni Toplumsal Hareketler, Feminizm, Feminizmin Tarihsel Süreçleri, Türkiye’de Feminist Hareketler

GELENEKSELLİKTEN MODERNLİĞE GEÇİŞ SÜRECİNDE DEĞİŞEN EĞİTİM ANLAYIŞI

Dr. Öğr. Üyesi E. Meliha KURTDAS
İnönü Üniversitesi, emine.kurtdas@inonu.edu.tr

ÖZET

Yaşadığımız yüzyıl her alanda oldukça köklü değişim ve dönüşümlere tanıklık etmektedir. Toplumsal yapının diğer kurumları ile sıkı bir ilişki içerisinde olan eğitim kurumu ise bu dönüşümün yaşandığı alanların başında gelmektedir. İlkçağlardan itibaren bilginin ve tecrübenin bir aktarım aracı olarak değişen eğitim anlayışındaki en belirgin değişim geleneksel toplumdan modern toplum yapısına geçiş sürecinde meydana gelmiştir. Geleneksel toplumların en önemli eğitim aracı olan aile, bireyin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında ve neslin devamlılığının sağlanmasında önemli bir yer teşkil etmesinin yanı sıra aynı zamanda bir kültürel aktarım aracıdır. Geleneksel toplumlarda en önemli eğitim aracı olan aile, yüz yüze ve sıcak ilişkilerin yaşandığı birincil etkileşim gruplarıdır. Modern toplumlara kıyasla dar bir sosyal ilişki ağının içerisinde bulunan bireylerin bilgiye ulaşma biçimi, daha çok aile ve akraba büyüklerinden nasihat alma ve tecrübe aktarımı şeklinde gerçekleşmektedir. Ancak çeşitli ekonomik, siyasal, bilimsel ve kültürel gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkan yeni toplum biçimi, yeni bir eğitim anlayışını da beraberinde getirmiştir. Geleneksel toplumların en önemli eğitim aracı olan aile, modern toplumlarda giderek etkisini kaybetmeye başlamış ve rolünü diğer kurumlarla paylaşmak zorunda kalmıştır.

Özellikle ulus devletin denetiminde örgütlü bir yapıya sahip yeni bir eğitim kurumu ortaya çıkmıştır. Modernizmin sonucunda ortaya çıkan yeni toplumsal yapı, aynı zamanda kendi ihtiyaçlarını giderecek nitelikte bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle geleneksel toplumdaki ailenin yerini modern toplumlarda okullar almaya başlamıştır. Modernizmin unsurlarının bireylere yerleştirilmeye çalışıldığı yerler olan okullar, yeni toplum yapısının en belirgin niteliklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel toplumların eğitim anlayışının zeminini oluşturan birincil ilişkiler ağının, modern toplumlarda yerini ikincil ve daha geniş sosyal ilişki ağına bıraktığı görülmektedir. Geleneksel ve modern toplumlarda değişen eğitim anlayışından yola çıkan bu çalışmanın amacı, öncelikle bu iki toplum yapısı arasındaki temel farklılıkları belirlemek ve bu farklılıkların eğitim alanındaki yansımalarını ortaya çıkarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Toplumlarda, Modern Toplumlarda, Eğitim, Aile, Okul

ÜNİVERSİTELERİN BİREYSEL VE TOPLUMSAL İŞLEVLERİ

Dr. Öğr. Üyesi E. Meliha KURTDAS
İnönü Üniversitesi, emine.kurtdas@inonu.edu.tr

ÖZET

Toplumsal yapının temel kurumlarından biri olan eğitim, aynı zamanda toplumsallaşmanın da en önemli araçlarından biridir. Gerek toplumun sahip olduğu değer ve normların gelecek nesillere aktarılmasında gerekse toplumun ihtiyaç duyduğu tarzda bireylerin yetiştirilmesinde ve böylelikle toplumsal düzenin devamlılığının sağlanmasında önemli bir etkiye sahiptir. İçerisinde bulunduğu mevcut toplumsal yapının özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre şekillenen üniversiteler ise bu yönde önemli işlevlere sahiptir. Üniversite eğitiminin hammaddesi olan genç birey, toplumun geleceğini temsil etmektedir. Üniversite eğitiminin hedef kitlesi olan genç kesimin içerisinde bulunduğu yaş aralığı, bilgiye ulaşma ve ulaştığı bilgiyi geleceğe taşıma kapasitesi bakımından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Nitekim üniversiteler bilgiyi üreten ve bu yönde kitlesel eğitim gerçekleştiren ve böylece içerisinde bulunduğu topluma hizmet eden eğitim kurumlarıdır. Ancak eğitim kurumları olarak nitelendirilen üniversiteler, yalnızca akademik bir niteliğe sahip değildir. Aldığı eğitim esnasında genç bireyler, öğretim faaliyetlerinin yanısıra farklılıklarla bir arada olmayı ve bu yolla empati kurarak başka hayatlara ve görüşlere saygı duymayı da öğrenmektedirler.

Öte yandan, üniversiteye geldiği andan itibaren kendi parasının hesabını tutmayı öğrenen genç birey, elindeki sınırlı miktardaki para ile yetinmeyi ve ihtiyaçlarını doğru yöne kanalize etmeyi öğrenerek ekonomik olgunluğa erişmektedir. Genç bireyin yaşamında meydana gelen gelişmeler yalnızca bireysel yaşamında gerçekleşmemekte, birey vasıtası ile toplumsal düzlemde de yansımalarını bulmaktadır. Üniversiteler bir yandan genç bireyler vasıtası ile toplumsal yapının bütününde değişmelere olanak sağlarken diğer yandan ise bireyleri toplumsal yapıda meydana gelen değişmelere hazırlamaktadır. Öte yandan üniversiteler, sahip oldukları araştırma imkânları ile bilgi ve teknolojinin gelişimine katkıda bulunarak toplumsal değişime de olanak sağlamaktadır. Bu nedenle üniversiteler için gerekli mali desteğin ve bilimsel özerkliğin sağlanması ve niceliksel değil niteliksel yönde iyileştirmelerin yapılması son derece önemlidir.

Bu çalışma, öncelikle üniversitelerin bireysel ve toplumsal yaşamda meydana getirdiği değişimler vasıtası üniversitelerin işlevlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda üniversitelerin bireysel ve toplumsal yaşamdaki etkilerinden yola çıkarak birtakım önerilerde bulunmak ve bu yolla üniversitelerde niteliksel birtakım iyileştirmelerin yapılmasına yol göstermek çalışmanın amaçları arasındadır.

Anahtar Kelimeler: Üniversiteler, Üniversite Eğitimi, Toplumsal Değişme, Birey, Toplum

DİJİTAL ÜRÜN KULLANMA DURUMU VE KULLANIM ÖZELLİKLERİ: LİSE ÖĞRENCİLERİNİN TERCİHLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Feyza NAZİK
Bingöl Üniversitesi, feyzasevindik@hotmail.com

Arş. Gör. Faruk DİŞLİ
Bingöl Üniversitesi, farukdisli@hotmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap SÖNMEZ
Kahramanmaraş Üniversitesi, mehtapomac@gmail.com

ÖZET

Teknolojide özellikle dijital ürünlerde yaşanan baş döndürücü gelişmeler tüm yaş gruplarının dikkatini çekmektedir. Ancak ergenlerde bu ilgi çekiş daha fazladır. Ergenler yeni dijital ürünleri daha yüksek oranda ilginç bulmakta ve kişisel bilgisayar, tablet, cep telefonu ve diğer ürünlerin kullanım oranı hızla artmaktadır.

Çalışma Bingöl ili Merkez ilçesinde bulunan liselerde okuyan öğrencilerin dijital ürün kullanım durumunu ve kullanım özelliklerini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Kesitsel tipte olan çalışmanın örneklemini 1285 lise öğrencisi oluşturmuştur. Öğrencilere bazısosyo demografik, masaüstü ve dizüstü bilgisayar kullanma durumu, video oyunu oynamave günlük yaşam alışkanlıklarını sorgulayan anket formu sınıflarında gözlem altında uygulanmıştır.

Öğrencilerin yaş ortalaması 15.9 ± 1.0 'dir. %36.4'ü ikinci sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin %33.8'i diz üstü, %16.0'ı masaüstü bilgisayar kullanmaktadır. Kullanım süreleri %12.5 oranında yarım saat ile bir saat arasındadır. Bilgisayarın karşısında bir buçuk saatten fazla hareketsiz oturma oranı %13.1'dir. Bilgisayar kullanımına bağlı boyun ve bel ağrısı yaşama oranı sırası ile %26.5 ve %22.8'dir. Tablet kullanma oranı %62.8, video oyunları oynama ise %39.2'dir. Masaüstü bilgisayar kullanma oranı erkek öğrencilerde anlamlı olarak yüksektir. Dizüstü ve masaüstü bilgisayar kullanma sigara içme davranışını etkilememektedir. Aile ortamını baskıcı olarak değerlendiren öğrencilerde tablet ve masaüstü bilgisayar kullanma oranı yüksektir. Ekonomik durum yükseldikçe bilgisayar kullanma oranı artmaktadır. Video oyunları oynayan öğrencilerin uyku düzenleri kötüdür. Öğrencilerin %77.7'si günlük televizyon izlediğini belirtmiştir.

Lise öğrencilerinde dijital ürün kullanma oranı oldukça yüksektir. Bu ürünlerin doğru kullanımı ve olumsuz etkileri konularında öğrenciler eğitilmelidir. Ailelere ergen psikolojisi konusunda eğitim verilmesi diğer önerilerimizdendir.

Anahtar Kelimeler: Digital Ürün, Ergen, Bilgisayar

KENTLERİN BEDEN VE RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Dr. Öğr. Üys. M. Çağlar KURTDAS
Adıyaman Üniversitesi, ckurtdas@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Kentler binlerce yıldır insanoğlunun yaşadığı mekânlardır. Uzunca bir süre yerleşim mekânı olarak kırsal alanların gerisinde kalsa da özellikle sanayileşme ile birlikte üretimin kentlere kayması, günümüzde kentleri temel yerleşim mekânı haline getirmiştir. Her mekânın bir sosyolojisi olduğu gibi kentler de bir yerleşim yeri olmanın ötesinde kendisine has ilişkileri, kurumları, değerleri, normları, inançları ve özellikleri ile kırsal alandan farklılıklar göstermektedir. Günümüzde kentler her şeyden önce bir üretim mekânıdır. Aynı zamanda idari ve hukuki yapının merkezleridir. Bunların yanında sosyal ilişkilerin farklılığı, yoğunluğu ve barındırdığı farklı gruplarla heterojen bir yapıya sahip yerleşim yerleridir. Bu bakımdan kentler kırsal alanlardan sadece üretim, idari, hukuki, demografik özellikleri bakımından ayrılmazlar, aynı zamanda kalabalık oluşu, yoğunluk ve heterojenlik özellikleri ile de farklılaşmaktadır. Doğal olarak bu özellikler bireylerin yaşayışları üzerinde önemli etkiler yaratır. Bu etkilerin bir kısmı ise bireylerin beden ve ruh sağlığı ile ilgilidir. Özellikle metropoller ve büyük kentler her şeyden önce kalabalık, yoğun ve heterojen mekânlardır. Bu özeliği ile kentlerde ikincil türden ilişkiler ön plana çıkmıştır. Dolayısıyla bireyler arası ilişkiler gayri şahsi, yüzeysel, resmi, kısa süreli ve parçalı olmaktadır.

Modern şehirlerde bireyler fiziksel olarak birbirlerine daha yakın olsa da sosyal mesafeler gittikçe büyümektedir. Bu durum bireylerin beden ve ruh sağlıklarını olumsuz etkiler. Kentlerde ortaya çıkan ikinci ilişkiler ve sivrılme arzusu bireylerde birbirlerine karşı bir çekingenlik ve mücadele duygusu yaratır. Şehirlerde var olan çok sayıda ve farklı sosyal gruplar, bireylerin kentlerde yeterli sayıda birincil ilişkiler kuramamasına neden olmaktadır. Çok sayıda ve farklı sosyal gruplara giren bireylerde oluşan parçalı şahsiyet yapısı birey için çeşitli problemler yaratmaktadır. Örneğin kentlerde suç ve intihar oranlarının yüksek oluşunun bir nedeni de budur. Bunun yanında özellikle metropollerde ve büyük şehirlerde sıklıkla yaşanan trafik sorunları, üst üste yoğun yaşama bağlı mahremiyetin olmayışı, şehrin gürültüsü, kentlerin yapay mekânlar olup doğal çevreden uzak olması bireylerin beden sağlığını olumsuz etkilediği gibi, sinir sistemlerini etkileyerek ruh sağlığını da olumsuz etkilemektedir. Dolayısıyla kentler sahip olduğu pek çok avantaja karşın bireylerin sağlıklarını etkileyen olumsuzluklar da barındırmaktadır. Kentlerin bireylerin beden ve ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri probleminden yola çıkan bu çalışmanın amacı metropollerin ve büyük kentlerin sahip olduğu bazı özelliklerinin bireylerin beden ve ruh sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini göstermektir.

Anahtar Kelimeler: Kent, Sağlık, Metropol, Sosyal İlişki, Yoğunluk

MODERN TIP – ALTERNATİF TIP KARŞITLIĞINA İLİŞKİN SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üys. M. Çağlar KURTDAS
Adıyaman Üniversitesi, ckurtdas@adiyaman.edu.tr

ÖZET

Sağlık, genellikle biyolojik bir durum olarak görülmekte ve ele alınmaktadır. Ancak sağlık, biyolojik bir durum olmanın ötesinde sahip olduğu ilişkiler, kurallar, normlar ve değerlerle her zaman toplumsal yapının önemli kurumlarından biri olmuştur. Çünkü sağlıklı bireyler ve sağlıklı bir toplum, tıp biliminin olduğu kadar sosyolojinin de ilgi alanına girmektedir. Sağlık kurumunun temel amacı hastalığı önlemek ve tedavi etmektir. Binlerce yıldır her toplum hastalıkla mücadele etmekte farklı yöntemler kullanmıştır. Ancak Batı Avrupa’da ortaya çıkan ve modernizm olarak adlandırılan süreçte bilimsel bilginin ön plana çıkması, hastalığı önleme ve tedavi etmede yeni bir bakış açısının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bilimsel bilgiyi esas alan ve modern tıp olarak adlandırılan bu bakış açısı, kendisinden önce binlerce yıldır varlığını devam ettiren tedavi yöntemlerini de dışlamıştır. Çünkü geleneksel ya da alternatif tıp olarak adlandırılan tedavi yöntemleri, tecrübî bilgilere dayanmaktadır ve her zaman toplumun inanç sistemiyle de yakından ilişkili olmuştur. Bu nedenle alternatif tıbbın hastalığa bakış açısı her zaman içinde bulunduğu toplumun kültürü tarafından şekillendirilmiştir. Modern tıp ise hastalığı, neden – sonuç ilişkileri içinde rasyonel ve kesin bilgilere dayalı bir anlayışla ele almaktadır. Bu nedenle modern tıp ile alternatif tıp arasında her zaman sorunlu bir ilişki var olmuştur. Ancak bu sorunlu ilişkinin günümüzde yerini bir işbirliğine bıraktığı da ifade edilebilir.

Modern tıp her ne kadar alternatif tıba kuşku ile yaklaşılsa da günümüzde bazı yöntemleri onaylamakta ve hatta bazı uygulamaları modern tıp eğitimi içinde kendisine yer bile bulmaktadır. Zaten günümüzde alternatif tıp, kendisini daha çok tamamlayıcı bir tıp metodu olarak tanımlamakta ve konumlandırmaktadır. Bu bakımdan günümüzde modern tıp – alternatif tıp karşıtlığının yerini bir işbirliğine bırakmaya başladığı söylenebilir. Çünkü modern tıp uygulamalarının dışındaki her türlü tedavi yöntemlerini içine alan alternatif tıp, etkinliği ve işe yararlığı kanıtlanmış pek çok metodu da içinde barındırmaktadır. Bu nedenle alternatif tıp ile modern tıp arasındaki bu işbirliğinin devam etmesi bireylerin ve toplumun sağlığı için önemli bir gelişme olarak kabul edilebilir. Ancak hangi alternatif tıp metodlarının hastalıkların tedavisinde kullanılacağı, modern tıbbın karar vermesi gereken önemli bir konudur. Çünkü hastalıkların tedavisinde her zaman bilimsel yaklaşım esas olmalı, alternatif tıp ise bilimsel yaklaşıma yardımcı ve tamamlayıcı bir niteliğe sahip olmalıdır. Bu nedenle modern tıbbın onay vermediği alternatif tıp uygulamalarından her zaman uzak durulması gerekmektedir. Modern tıp – alternatif tıp karşıtlığı problemini ele alan bu çalışmanın amacı günümüzde bu karşıtlığın yerini gittikçe bir işbirliğine bıraktığını göstermektir. Bu amaçla çalışmada modern tıp ve alternatif tıp kavramları tanımlandıktan sonra günümüzde nasıl bir işbirliği oluştuğuna dair sosyolojik bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Modern Tıp, Alternatif Tıp, Sağlık, Hastalık, Tedavi Yöntemleri

**ÖĞRENCİLERİN DİNLEME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE AKTİF ÖĞRENME
TEKNİKLERİNİN BAŞARIYA ETKİSİ**

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nuri KARDAŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mnkardas@hotmail.com

Öğretmen İlayda İL
MEB, il.ilyada34@gmail.com

ÖZET

Çalışmanın amacı Aktif Öğrenme tekniklerinin ortaokul öğrencilerinin Türkçe dinleme becerilerinin geliştirilmesine etkisini belirlemektir. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. Seçkisiz atamayla sınıflardan biri (n=27) deney, diğeri (n=30) kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Çalışmanın deneysel çalışmaları 8 hafta sürmüştür. Çalışmada veri toplama aracı olarak MEB tarafından öğrencilerin dinleme becerisi için önerilen dinleme becerisi başarı anketi kullanılmıştır.

Dinleme becerisi başarı anketi, öğrencilerce ön-son test olarak doldurulmuştur. Dinleme becerisi başarı anketi ile toplanan verilerin aritmetik ortalaması alınarak veriler üzerinde analizler yapılmıştır. Verilerin analizinde parametrik testlerden ilişkili / ilişkisiz örneklem t-testi analizi yapılmıştır. Analizlerde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, deney grubunda uygulanan Aktif Öğrenme tekniklerinin öğrencilerin dinleme başarılarının geliştirilmesinde, kontrol grubunda Türkçe müfredatında yer verilen etkinliklere nazaran daha başarılı sonuçlar verdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aktif Öğrenme Teknikleri, Türkçe Dinleme Başarısı

**AKTİF ÖĞRENME TEKNİKLERİNİN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE
KONUŞMA KAYGILARINA ETKİSİ**

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nuri KARDAŞ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, mnkardas@hotmail.com

Öğretmen İlayda İL
MEB, il.ilyayda34@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Aktif öğrenme tekniklerinin ortaokul öğrencilerinin Türkçe konuşma kaygılarının giderilmesinde başarıya etkisini belirlemektir. Araştırmada "Nicel" araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmada ön-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma gruplarını 2017-2018 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Van Merkez İpekyolu İlçesi'nde eğitim-öğretim faaliyetini sürdüren bir ortaokulda öğrenim gören 57 öğrenci oluşturmaktadır (27 öğrenci deney grubu, 30 öğrenci kontrol grubu) .

Araştırmanın ön-son test uygulamalarında Türkçe Etkili Konuşma Becerisi Ölçeği kullanılmıştır. ölçekten elde edilen verilerin analizinde nicel analiz tekniklerinden biri olan parametrik t-testi istatistiği kullanılmıştır.

Uygulamalar sonunda, deney grubunda uygulanan aktif öğrenme etkinlikleri kontrol grubunda uygulanan Türkçe Öğretim Programı etkinliklerine nazaran öğrencilerin Türkçe konuşma kaygılarının giderilmesinde daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aktif Öğrenme Teknikleri, Türkçe, Konuşma Kaygısı

EROL GÜNGÖR'E GÖRE BATI KARŞISINDA İSLAM DÜNYASI VE ORTADOĞU
ÜLKELERİ

Dr. Neşide YILDIRIM

Sakarya Üniversitesi, nyildirim@sakarya.edu.tr

ÖZET

Çağımıza hâkim olan Batı dünyası ve onun temsil ettiği medeniyet karşısında İslam Dünyası ve ağırlıklı olarak Ortadoğu ülkelerigelenekçi topluluklar arasında yer alırken giderek Batı modeli anlayışında gelişme göstermiştir. Bütün gelenekçi toplumlar gibi İslam ülkelerinde de Batı modeline nasıl geçileceği konusu uzun süre tartışılmıştır. Bu tartışma henüz bitmiş değildir, ancak Orta Doğu ülkeleri, ağırlıklı olarak İslam dünyası, modernleşme yolunda değişik bir planda düşünmeye başlamıştır. Güngör'e göre bu bir uyanış hareketidir. İslam uyanışı veya genel anlamda Ortadoğu veya Avrasya uyanışı, ülkelerinde Batı tesiriyle yerleştirilmeye çalışılan siyasi, iktisadi ve sosyal sistemlerin, yani İslam'ın adalet anlayışına alternatif diye gösterilen ideolojilerin iflasla neticelenmesine bağlanabilir. Ona göre İslam'ın temellerine dönme hareketi milli sınırları aşmıştır. Bu hareket çok merkezli olarak gelişmiştir ve öyle devam etmektedir. Hareket devamlılığa sahiptir. Batılıların ve Ortadoğu'daki bazı çevrelerin yanlış teşhislerinden dolayı yeni bir olay gibi görünse de aslında köklerine dönme hareketidir ve öylece gelişme gösterme eğilimindedir. Bu temelde İslami hayat tarzıyla birlikte; adalet, doğruluk, dürüstlük, hak ve hukuka saygı, ahlaklı olma, ilme ve düşünceye önem verme ona dönme hareketidir.

Ortadoğu ülkeleri uzun yıllar başta Amerika, Avrupa ve Rusya karşısında bilim, teknoloji ve yönetim sistemlerinde sıkıntılıydı; sisteminde yenilikler yapabilmek için daha çok taklide yönelen bir anlayışı benimsemiş gibi görünüyordular. Günümüzde ise Batı ile karşılaşma artık onun modelini iktibas veya taklit değil, kültür alışverişi şeklinedönüşmüştür. Ortadoğu ülkeleri Batılı ittifak sistemlerinden veya ikili ittifaklardan daha çok kendi aralarında yeni sistemler, yeni oluşumlar kurma peşindedirler; milletlerarası platformlarda İslam bloğu, Ortadoğu veya Avrasya bloğu şeklinde hareket etme kabiliyetine sahip olmaya çalışıyor. Şimdiye kadar Batılı modellere karşı itiraz edemeyen, gizli veya açık meydana getirdikleri ayrılıkları kendi ideolojik yapısına ve ülke olarak günlük menfaatine uygun olduğunu söyleyerek benliğini, gücünü ve sınırlarını korumaya çalışan Ortadoğu ülkeleri ve özelde Müslüman toplumlar, bugün kendi sistemlerinin Batılı olanlara kıyasla daha üstün olduğunu iddia edebiliyorlar. Güngör "İslam dünyasındaki bu silkinme sadece Müslümanların sübjektif bir durum değerlendirmesinden ibaret değildir. Bu gelişme belki onlardan daha ziyade Batı dünyası tarafından dikkat ve hassasiyetle takip ediliyor" diyor. İslam ülkelerinin Dünya coğrafyası üzerindeki vaziyetleri, yeraltı zenginlikleri, nüfusları önceleri de bilinmesine rağmen Batılılar için siyasi veya sosyal öneme sahip değildi. Nüfus, coğrafi durum ve servet potansiyeli ancak bunlara yön verebilecek kudretli (güçlü) bir ideoloji ile yan yana gittiği zaman bir kıymet ifade edebilirdi. İşte şimdi olan budur. Güngör, Ortadoğu ve İslam ülkelerinin kendi potansiyelini farkına vardığını ve kendilerini değiştirme ihtiyacı duyarak Batı karşısında daha etkili bir duruma geldiğini belirtmektedir. Günümüzdeki olay ve sonuçlarını tanımlar gibi diyor ki: "İslam ülkeleri kendi kaderlerini kendi medeniyetlerinin temelleri üzerinde tayin etmeye kararlı görünmektedirler ve bu kararlılık bütün dünya bakımından çok ciddi neticeler doğurabilecek güçtedir."

Bildiri, Erol Güngör'ün eserlerindeki düşünceleri ışığında Ortadoğu ve İslam dünyasının günümüzdeki durumunun incelenmesi ve yorumlanması şeklinde sürdürülecektir.

Anahtar Kelimeler: Batı, İslam Dünyası, Ortadoğu

SATİR'İN AİLE TERAPİSİ MODELİNDE KULLANDIĞI KAVRAMLAR

Dr. Neşide YILDIRIM

Sakarya Üniversitesi, nyildirim@sakarya.edu.tr

ÖZET

Virginia Satir (1916-1988) ailelerle çalışırken kendi yaklaşımını geliştiren ve aile terapisi konusunda iletişim kalıplarının önemini belirten öncülerdendir. Aile bireyleriyle bütün olarak aynı seansa çalışmalar yapmıştır. Şizofrenleri tedavi ederken anne ve kızını iletişimleri uygun ve etkili hale gelinceye kadar terapiye dâhil etmiş, aile bireylerinin diğer üyelerini de aile dengeye ulaştırmaya kadar terapi seanslarına devam etmiştir. Uygulamayla aile bireyleri arasındaki iletişimin ve dayanışmanın önemini anlamaya çalışmış, sonra da bu durumu güncellemiştir.

Kişisel gelişim ile bireylerin isteklerine saygı gösterme arasında denge kurulması gerektiğini vurgulamış ve çalışmalarını yürütürken bazı kavramların şekillenmesi ve terapi modeliyle özleştirilmesi sonucunu doğurmuştur. Ona göre problemlili kişiler aile içerisinde gerçek kimliğinden uzaklaşıp; “suçlayan”, “yatıştırıcı” (yatıştırıcı), “ilgiyi dağıtan” (ilgisiz) ve “hesap eden” (hesaplayıcı) olmak üzere farklı iletişim kalıplarından birisine bürünerek bir kişilik tipi oluşturur. “Aile pozu” veya “aile heykeli” (aile resmi)’ni çıkararak öncelikle ailenin problemini günceller sonra da değişime odaklanır. Kadın ve erkeği (anne ve baba) yaşadığı manzarayla karşı karşıya getirip, güncel manzarayı (heykel, resim veya poz) aile bireylerine gösterir. Böylece aile içerisinde yaşanan problem ve dengesizlikler tespit edilmiş, problemin resmi, heykeli veya pozu yapılmış ve bireylerin önüne konmuştur. Hastalık teşhis edilmiş ve aile, problemleriyle yüzleştirilmiştir. Sonra da değişimin yapıp yapılmayacağı hususu aileye bırakılarak, sadece dengenin sağlanmasına yardımcı olunmuştur. Değişim aile bireyleri tarafından gerçekleştirilecektir.

Satir çalışmasını yaparken “Güncelleme, Konuşma ve bakış, Dokunma, Aile heykeli/pozu/resmi, Tıbbi model, Gelişim modeli vb.” bazı kavramlar kullanmış ve bu kavramlar onunla özdeş hale gelmiştir. Bildiride kullandığı kavramların analizleri ve Türkçe anlamları üzerinde durulacaktır. Çalışmada Satir’in orijinal adı “Conjoint Family Therapy” olan kitabının, “Temel Aile Terapisi” adıyla Türkçeye çevirisi esas alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Satir, Kavramlar, İletişim Kalıpları

PROF. DR. NİHAT KEKLİK VE TÜRK İSLAM FELSEFESİNİN KURULUŞU

Dr. Kazım YILDIRIM

Sakarya Üniversitesi, kyildirim@sakarya.edu.tr

ÖZET

Prof. Dr. Nihat Keklik (Balıkesir-Ayvalık, Mayıs 1926 – İstanbul, 01 Mart 2017) girişimi ve uzun uğraşmaları sonucu kurumsal kimlik kazanan Türk İslam Düşüncesi Tarihi Anabilim Dalı (Türk İslam Felsefesi) bu alandaki çalışmaların önemini arttırmıştır. Kitaplarındakı kısa öz geçmişler çoğunlukla kendi isteğiyle yazılmış değildir. Şahit olduğum gibi kitapları yayımlayan yayınevlerinin isteğiyle kısa sürede yazılmış/yazdırılmış küçük dipnotlar şeklindedir. Keklik'in çalışmaları ağırlıklı olarak Türk İslam düşüncesine yöneliktir. Bu alandaki her bir çalışması Türk kültürüne katkı açısından önemlidir. Basılmış eserlerinin yanında “basıma hazır” veya “hazırlanıyor” diye yazarak tasarladığı ve tasarılarının bir kısmını sonradan gerçekleştirdiğini, bir kısmını ise dosya şeklinde hazırladığını belirtmek gerekir. Basılmış eserlerini dört gruba, basıma hazır veya hazırlanıyor türü çalışmalarını da dikkate alırsak bütün eserlerini beş gruba ayırmak mümkündür. Eserleri analiz edilirken Hocanın görüş ve düşünceleri de ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla eserleriyle birlikte yeri geldiğinde görüşlerine de yer verilecektir. Prof. Dr. Nihat Keklik, Türk Felsefe ve Türk kültürü için çok önemli eserler bıraktı; lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri yetiştirdi ve tartışılacak teoriler ortaya koydu. Fakat Hocayı 20 ve 21. yüzyılda esas önemli kılan; uzun uğraşmalar ve mücadeleler sonucunda, Türk İslam Felsefesine kimlik kazandırmış olması ve bunu anabilim dalına (kürsü) dönüştürerek kalıcı hale getirmesidir. Türk Felsefesine kazandırdığı pek çok başarılarının yanında en önemli ve kalıcı başarısı budur. Bu kuruluşla birlikte Türk İslam alanındaki akademik gelişmeler ve akademik çalışmalar artarak devam etmiş ve Türk İslam Düşüncesi (Felsefesi) kurumsal kimlik kazanmıştır.

Bilindiği gibi Türk İslam dünyası, yedinci-sekizinci asırdan başlayarak on üç- on dört yüzyıla kadar devam eden düşünce hareketlerinde özne olarak rol oynamıştır. Nihat Keklik çalışmalarıyla İstanbul Üniversitesi edebiyat fakültesi bünyesinde Türk İslam Felsefesinin kuruluşunu gerçekleştirirken düşünce tarihinde diğer bazı toplumlar gibi, genelde İslam dünyasının, özel de ise Türklerin önemli katkılar yaptığını açıkça ortaya koymuştur. Eserlerindeki örneklerle Türk İslam düşünürlerin yaptıkları çalışmaların önemini ortaya koymuştur. Türk İslam Felsefesinin akademik kimlik kazanması; bir yandan Türk İslam Felsefesinin varlığı ve Türk İslam düşünürlerinin görüş ve düşüncelerinin yer aldığı klasik kaynakların tanıtımı, diğer yandan bu düşünürlerin eserlerinin Türkçeye aktarılması ve tanıtılması ve ayrıca düşünürlerin, felsefe tarihindeki yeri ve öneminin ortaya çıkarılması için yapılan akademik çalışmalar hız kazanmıştır.

Bildiri ile yakın dönem Türk düşüncesi veya Türk İslam felsefesi üzerinde çalışma yapanlara katkı sağlanacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nihat Keklik, Türk İslam Felsefesi, Türk İslam Düşüncesi

FARABİ’NİN FELSEFESİNDE BİLGİ ANLAYIŞI VE ETKİLERİ

Dr. Kazım YILDIRIM

Sakarya Üniversitesi, kyildirim@sakarya.edu.tr

ÖZET

Farabi’ye göre bilgi insan zihninde gerçekleşen bir olgudur; psikoloji ve mantıkla ilişkilidir. Nefs ve akıl kavramları çerçevesinde temellendirir. Bilgi düşünce ile varlık arasındaki form(suret) bağlantısı üzerinden gerçekleşir. Dil, mantık ve bilgi arasında yakın benzerlik ve sıkı ilişki bulunduğunu belirtir. Varlıkları sınıflandırırken en üstte bulunan, en salt ve en mükemmel olan “İlk Sebep”ten (Tanrı) başlayarak basitlik ve mükemmelliğin en alt düzeyinde yer alan ilk maddeye (heyûlâ) kadar iner. Buna göre varlık mertebelerinin ilki, insan aklının ulaşabildiği en kutsal varlık olan Tanrı’dır (Descartes’i hatırlatmaktadır). Varlık kavramı dikkate alındığında bu konuda üç ifadeye bulunur: Zorunlu (vâcib), mümkün (zorunsuz) ve imkânsız (muhal).

“Sudur Teorisi” adı verilen bir doktrinle, mümkün varlıkların zorunlu varlıktan nasıl çıktığını ve kozmik düzenin nasıl işlediğini yorumlayarak insan bilgisi ile kozmik akıl ilişkisini ortaya koymuş ve böylece bilgi akıl ilişkisi ve bilginin somut olarak nasıl ortaya çıktığını açıklamıştır. Bilgi teorisinin çekirdeği konumundaki akıl, Sudur’la ilişkili olup nübüvvet (peygamberlik) teorisinin de temelini oluşturur. Farabi’ye göre “Faal Akıl” bir yönüyle yer yüzündeki “nefslerin (canlıların), bir yönüyle de –göklerin aracılığıyla- dört unsurun (toprak, hava, ateş, su) var oluşlarının sebebidir.” O’na göre İnsan bilgilerinin ve ilahi varlığın inkişaf ettiği veya yükseldiği en yüksek gök tabakası olarak düşünülen bu varlık sahası (Faal Akıl) peygamber ile filozofun bulunduğu bir sahadır. Buradan bilgi teorisi (epistemoloji)’ne giriş yapıyor. Farabi’ye göre Peygamber buradan İlahi varlıktan (Allah’tan) “Faal Akıl” (Cebail) vasıtasıyla aldığı Küllileri (vahiyleri) yer yüzüne indirirken, filozof da yeryüzünde topladığı cüzilerden (küçük küçük bilgilerden) Faal Akılda bulunan külliler sahasına yükseliyor (Peygamberlik nazariyesi buradan çıkıyor). İnsan bilgisi, soyut akıllardan gelen bir aydınlanmaya dayanır; güneşin gözümüzle ilişkisi ne ise Faal Akıl da insanla aynı ilişki içindedir. Görmek için gözümüz güneş ışığına muhtaçtır, düşünmek ve dolayısıyla bilgi için ise, bireysel insan aklının Faal Akıl tarafından aydınlatılmasına ihtiyacı vardır. “Faal Akıl” hem bu dünyanın yaratıcısı hem de insan aklının aydınlatıcısıdır. “Formlar Faal Akıl’ın zihnindedir” (Kant’ın bilgi teorisini teşkil eden on iki akıl formu buradan gelir) ve maddi varlık kazanarak dünyayı oluştururlar.

Fârâbî bilginin kaynağının duyular olduğunu savunarak Eflâtun’un “doğuştan bilgi” teorisini reddeder (Jhon Locke’ on Tabularasa anlayışı buradan gelir). Ona göre yeni doğmuş bir çocuğun zihni bomboştur; fakat düşünme melekelerine ve algı aracı durumundaki duyu organlarına sahiptir. Zaman içinde bölük pörçük ve gelişigüzel oluşan bu bilgi birikimi şuurun teşekkülü ile ifadesini bulunca bazıları çocuğun bunları doğuştan getirdiğini zannederler. Halbuki akıl duyu deneylerinden başka bir şey değildir. Bu deneyler ne kadar çok olursa insan zihni o kadar mükemmel akla sahip sayılır. Şu var ki duyular nesnelere buldukları şekliyle algıladığı için duyu bilgileri tikeldir (a posteriori); akıl ise bunların analiz ve sentezini gerçekleştirip tümelin bilgisine ulaşır ve mukayeseler yaparak yeni bilgiler üretir (a priori). Aklî bilginin temelini duyu bilgileri oluşturduğu için Farabi sonradan Kant’ın da tekrarlayacağı şu cümleyi ısrarla vurgular: “Duyu verileri dışında aklın kendisine özgü bir işi yoktur” dolayısıyla Farabi Kantı da etkilemiştir.

Anahtar Kelimeler: Farabi, Bilgi Anlayışı, Etkileri

**MECMÛ'A TASNİFİNE KATKI: ŞEHİR MECMÛ'ALARI VEYA TEZKİRE BENZERİ
MECMÛ'ALAR VE BU KALEMDEN OLMAK ÜZERE KAYSERİLİ BAŞKÂTİB-ZÂDE
RÂĞİB GÜVEN BEY MECMÛ'ALARI**

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

Erciyes Üniversitesi, atabey@erciyes.edu.tr

ÖZET

Türk kültürü, edebiyatı ve tarihi açısından son derece önemli eserler sınıfında bulunan mecmû'alar ile ilgili bir tasnif denemesini 3 Mayıs 2011 tarihinde Mimarşinan Üniversitesince düzenlenen Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları'nda bilim âleminin takdirlerine sunmuştuk. 2012 yılında Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı başlığı altında yayımlanan sempozyum bildirilerinin ardından, özellikle Eski Türk Edebiyatı sahası başta olmak üzere, mecmûalarla ilgili önemli sayıda çalışma yapılmıştır. Yeni yayınlar ve ele geçen eserlerden hareketle bu tasnif denemesine yeni ilâvelerin yapılması da kaçınılmaz olmuştur. Biz bu tebliğ çerçevesinde, Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nce 2009 yılında ilk cildi, 2017'de de 5. cildi yayımlanan Kayseri Ansiklopedisi'nde yer alan "Kayseri'de Mecmualar" maddesinde kısaca tanıttığımız 15 kadar mecmû'a arasından, 1889'da Kayseri'de doğup yine aynı şehirde 1950 yılında vefât eden Başkâtib-zâde Râğib Bey tarafından derlenen üç ayrı mecmûa hakkında ek bilgiler vermeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Mecmûa, Kayseri Mecmûaları, Mecmûa Tasnifi

KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA ŞERH GELENEĞİNE DÂİR NOTLAR

Prof. Dr. Atabey KILIÇ

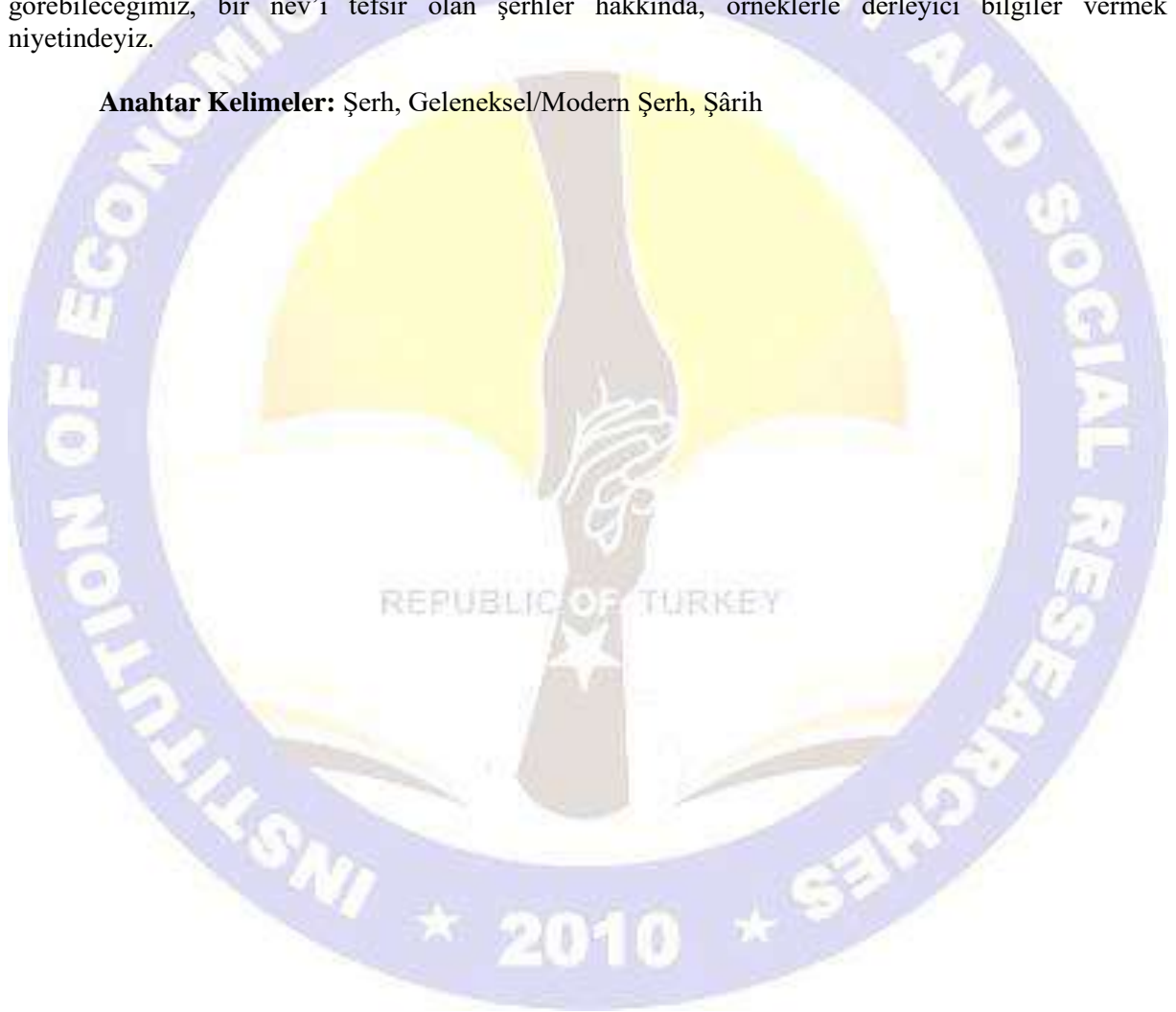
Erciyes Üniversitesi, atabey@erciyes.edu.tr

ÖZET

Daha yirmi yıl kadar öncesine kadar hakkında şöyle böyle bilgilere sâhip olduğumuz “şerh” kavramı ve onun etrâfında gelişen gelenek hakkında son yıllarda bir hayli mâlumât edinmiş vaziyetteyiz. 12-13 Nisan 2007’de İstanbul Üniversitesi’nde düzenlenen Prof. Dr. Abdülkadir Karahan Anısına I. Uluslararası Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu’nda “*Dağılmış İncileri Toplamak: Şerh Tasnifi Denemesi*” başlığı altında sunduğumuz tebliğ ardından sahada yeni yeni yayımlar, yüksek lisans, doktora ve doçentlik takdim tezi tarzında akademik çalışmalar yapıldı veya yaptırıldı.

Biz bu tebliğ çerçevesinde, esâsında “bir metni daha iyi anlama gayreti” olarak görebileceğimiz, bir nev’i tefsir olan şerhler hakkında, örneklerle derleyici bilgiler vermek niyetindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Şerh, Geleneksel/Modern Şerh, Şârih

18. YÜZYIL RUSYASINDA KÜLTÜREL YAPI

Prof. Dr. Ayla KAŞOĞLU
Gazi Üniversitesi, akasoglu@gazi.edu.tr

ÖZET

Dil ve kültür bir milletin oluşumu ve gelişimi aşamasında en önemli ortak özelliklerdendir; bir başka deyişle geçmiş ve gelecek arasındaki köprülerdir. İnsanın düşünmesi ancak dille olanaklı olabildiğinden, dilde gelişme ve üstünlük yaratamayan milletlerin düşünceleri kapalı, dar ve sınırlı kalacak ve mevcut durum kültür üzerinde de etkisini gösterecektir. Bu bağlamda her ülke gibi Rusya da tarih boyunca ilerleyebilmek, aydınlanabilmek için birtakım çabalar içine girmiştir. Bu bağlamda gelişime engel teşkil eden skolastik düşünce yapısından kurtulup yeni bir döneme geçme çabaları ilk olarak 15. yüzyılın sonlarında III. İvan (1462-1505) döneminde görülür. Ancak gerçek anlamda ilerleme I. Petro'nun (1682-1725) reformlarıyla mümkün olacaktır. 18. yüzyıla gelene kadar Rusya'da hakim olan Ortaçağ Hıristiyan kültürü, I. Petro döneminde soylu (dvoryan) ve geleneksel kültür olmak üzere ikiye ayrılır. Her alanda reforma ihtiyaç duyulan Rusya'da I. Petro'yla başlayan ve öncelikle askeri ve teknik alanlardaki hızlı ve etkili değişim, siyasi ve sosyo-kültürel alanlarda da kendini gösterir. Petro dönemi, Rus halkının kilise dogmatizminden ve arkaik kilise-Slav dilinden kurtulduğu, halk dilinin edebiyata egemen olmaya başladığı, yani bugünkü anlamda ulusal bir dil ve edebiyat geleneğinin oluşturulmaya çalışıldığı bir dönemdir. Diğer bir taraftan ise o dönemde etkili olmaya başlayan Avrupa kültürünün Rusya'da kabul edilmesi ve uygulanması, ülkenin değerler sisteminde ve sosyo-politik düzeninde birtakım değişikliklerin yapılmasını gerekli kılmaktaydı. Bu noktada dönemin mevcut düzenini akla aykırı ilan eden ve köleliğin kötülüğünü vurgulayan Rus aydınlanmacılarına göre toplumun her kesiminin bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktaydı. Nitekim her alandaki hızlı ve etkili değişim özellikle edebiyat ve kültür alanında verimli bir çağ olan 19. yüzyıl Rusya'sına ve Rus milli kültürünün şekillenmesine zemin hazırlamaktaydı.

Bu bildiriye 18.yüzyıl Rusya'sında halkı bilinçlendirme, aydınlatma ve ülkeyi ilerletme yolunda atılan adımların, çabaların yanı sıra edebi dilin oluşum aşamaları dinin etkisi altındaki kültürün yeni dönem kültürünü nasıl etkilediği ve 19. yüzyılın başına kadar süregelen bu etkileşimin nasıl bir yol izlediği gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusya, 18.yüzyıl, Kültür, I.Petro

CENGİZ AYTMATOV'UN *GÜN OLUR ASRA BEDEL* ROMANINDA
KÜLTÜREL BELLEK

Prof. Dr. Ayla KAŞOĞLU
Gazi Üniversitesi, akasoglu@gazi.edu.tr

ÖZET

Yaşananları, öğrenilenleri ve bunların geçmişle ilgili ilişkisini zihinde saklama gücü olan bellek, aslında yalnızca geçmişin kurgulamakla kalmayıp şimdinin ve geleceğin deneyimlerini de organize eder. Bu durumda geleceğin “umut” ve geçmişin “hatırlama” ilkeleri birbirinden etkilenir ve biri olmadan diğerini düşünmek imkânsız bir hale gelir. Dolayısıyla geleceğin yaratılması, kültürel belleğin, yani bellek olarak kültürün evrensel işlevlerinden biridir. Toplumsal çerçeve koşullarıyla belirlenen kültürel bellek, bireysel bellekten öte toplumla beraber yaşamaya devam eder ve geçmişte yaşanan olayların sözlü ve yazılı aktarımıyla ritüel, efsane, masal, hikaye şarkı, türkü ve atasözleri gibi ortak belleğin ve toplumsal kimliğin birleştirici ve kaynaştırıcı bir unsuru olarak her daim canlı tutulmaya çalışılır. Bu bağlamda Sovyet döneminde yaşanan sosyo-kültürel baskı ve uygulamalara eleştirinin yanı sıra tüm bunları kabullenen kendi halkına karşı da bir özleştirici içeren Cengiz Aytmatov'un *Gün Olur Asra Bedel (Gün Uzar Yüzyıl Olur-1980)* romanında kültürel değerlerini muhafaza eden/edemeyen insanların hikâyeleri anlatılır. Eserde kültürel kimliğin başlıca etkenlerinden biri olan dinin Sovyet rejiminde kesintiye uğraması ve İslamiyet'e ait temel prensiplerin kişilerin hafızalarında hatırlamadan öteye geçememesi söz konusudur. Nitekim kültürel değerlere sahip çıkmaya çalışan eski neslin temsilcisi Yedigey'in, dostu Kazangap'ın cenazesinde ancak hafızasını zorlayarak bazı dini vecibeleri hatırlayabildiği görülür.

Eser, aslında yüzyıllık bir süreye yayılan olayların hatırlandığı bir günün hikâyesidir. Geçmiş ile hal, gerçeğe destanın iç içe işlendiği romandaki Nayman Ana Efsanesi'nde bireyin, rejim güçleri tarafından geçmişine dair bellek kaybı yaşaması ve bir *Mankurta* dönüşmesi, kim olduğunu, nereden geldiğini, kısacası geçmişine ait hiçbir şey hatırlayamaması neticesinde düşünme, sorgulama ve muhakeme yetilerini kaybetmesi açıkça gözler önüne serilir. İşte bu noktada bilinçli bir aydını temsil eden Abutalip karakteriyle milletin hafızasının güçlü olması gerektiği bilincinden hareket edilir ve Kazak türkülerinin, hikayelerinin derlenip sonraki nesillere kültürel bir miras olarak aktarılma çabası ve düşüncesi ortaya konur.

Bu bildiride ünlü Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un *Gün Olur Asra Bedel* adlı eseri, kültürel belleğin önemi ve toplumsal hayata yansımaları çerçevesinde Jan Assman'ın kültürel bellek anlayışından yola çıkılarak ele alınıp irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Aytmatov, *Gün Olur Asra Bedel*, Bellek, Kültür, Mankurtizm

MANZUM SÖZLÜKLERDE ÇOCUKLARA VERİLEN NASİHATLER VE İDEAL ÇOCUK TİPİ

Öğr. Gör. Mustafa ALKAN
Afyon Kocatepe Üniversitesi, alkan@aku.edu.tr

ÖZET

Manzum metinlerin ezberlenmesi daha kolay olduğundan, eski edebiyatımızda her konuyu manzum olarak anlatma geleneği vardı. Bu nedenle ki şairler, dil ve aruz öğretiminde de bu geleneğe uyarak manzum sözlükler hazırlamışlardır.

Manzum sözlükler, sıbyân mekteplerine giden çocukların hem aruz üzerine bilgi sahibi olmaları hem de Arapça ve Farsça kelimelerin Türkçe karşılıklarını ezberlemeleri amacıyla hazırlanan küçük hacimli ancak faydası çok ve ezberi kolay eserlerdir. Bu eserler Arapça veya Farsça kelimelerin Türkçe karşılıklarını barındırmakla beraber edebiyat, aruz ve şiire dair bilgileri, ahlak ve kültüre dair değerleri de ihtiva ederler.

Manzum sözlüklerin bahsedilen yönleri itibarıyla çocukların eğitimlerinde ne derece önemli oldukları âşikârdır. O nedenle ki bu eserler yaklaşık olarak 14. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar klâsik tarz dil öğretiminde ders kitabı olarak okutulmuşlardır.

Manzum sözlüklerin içerisinde kıt'a sonlarında yer alan humâyûn beyitlerde çocuklara birtakım nasihatler verilmektedir. Ahlâkî ve kültürel değerlerin yoğun olarak aktarıldığı ve değerler eğitimi açısından önemli olan bu beyitler çalışmamızın esasını teşkil etmektedir. Çalışmamızda metinleri neşredilmiş olan manzum sözlükler incelenecek olup ilgili beyitlerde çocuklara yapılan tavsiyeler ortaya konacak ve bu beyitlerden hareketle eski eğitim sistemimizin ve kültürümüzün idealize ettiği çocuk tipi belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Manzum Sözlük, Değerler Eğitimi, Nasihat, İdeal Çocuk Tipi

DÎVÂNINDAN HAREKETLE YUNUS EMRE'DE MELÂMİLİK DÜŞÜNCESİ

Öğr. Gör. Mustafa ALKAN

Afyon Kocatepe Üniversitesi, alkan@aku.edu.tr

ÖZET

Anadolu'da tasavvûfî düşüncenin teşekkülünde etkili olan isimler genel olarak "Horasan erleri" olarak adlandırılan Anadolu'daki ilk mutasavvıflardır. Horasan erleri, Anadolu'nun İslamlaşmasında da çok önemli vazifeler görmüş insanlardır.

Horasan bölgesinde yetişmiş mutasavvıflar bir yaşam düşüncesi olarak "melâmîlik"i benimsemişlerdir. Bu nedendir ki çoğu mutasavvıf Horasan bölgesinde yaşamadığı halde melâmî-meşrep olduğu için "Horasan eri" olarak anılmıştır. Melâmîlik bir tasavvuf ekolü ya da tarikatı değil bir yaşam biçimidir. Her tasavvuf ekolünde bu yaşam biçimini benimseyenler vardır.

Ku'an-ı Kerim'in Mâide Suresi 54. âyetindeki "Kınayanın kınamasından korkmazlar." ifadesi Melâmîlik'in hareket noktası olmuştur. İnsanları Allah'ın dinine davet edenler her dönemde başkaları tarafından eleştirilmişlerdir ancak gerçek tebliğciler bu eleştirilerden etkilenmeden Hakk'ı anlatmaya devam etmişlerdir. Melâmîler de böyle bir durumda kınanmaktan çekinmezler, bunun da ötesinde, kendilerinin övülecek özelliklerini gizledikleri halde yerilebilecek özelliklerini halktan saklama gereği duymazlar.

Horasan bölgesinde doğup yaşamadığı halde "Horasan eri" olarak nitelenebilen ve melâmîlik düşüncesinde olduğunu söyleyebileceğimiz mutasavvıflardan biri de Yunus Emre'dir. O gerek yaşantısı gerek eserleri ile Anadolu'daki tasavvûfî düşüncenin öncülerindendir ve dîvânında "melâmîlik" düşüncesinin ifâdesi olabilecek birçok beyte rastlamak mümkündür.

Bu çalışma'da Yunus Emre Dîvânı melâmîlik düşüncesi ekseninde taranacak ve bu düşünceyle ilgili beyitler derlenip izâh edilecektir. Bu vesileyle Yunus Emre'nin melâmîliği ve onun bu felsefeye katkıları belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Melâmîlik, Horasan Erleri, Yunus Emre Dîvânı

TEKLİFİN ŞARTLARI VE “FETRET EHLİ”

Doç. Dr. Mustafa ÜNVERDİ

Gaziantep Üniversitesi, mustafaunverdi@yahoo.com

ÖZET

İslam’da bu dünya hayatının temeli insanın denenmesidir. İnsan belirli şartları taşıdığı anda birtakım sıkıntılı ve zorluk derecesi çeşitli düzeylerde emir yasaklarla imtihana tabi tutulur. Şüphesiz insana mükellefiyet verilmesinin hikmetleri vardır. Ancak burada üzerinde durmak istediğimiz şey, insanın hangi şartlarda ilahi teklife muhatap olduğudur. Söz konusu şartları incelediğimizde bunları iki ana kısma ayırabiliriz. Birincisi insanın kendisinden kaynaklanan “hazır bulunmuşluk” durumu, diğeri teklife konusunu ilgilendiren, anlaşılma, uygulanma ve tatbika uygun olma durumudur.

Genel olarak insanlar, nerede yaşadıklarına bakılmaksızın, dinin mükellef kıldığı yükümlülüklerle uymakla sorumlu kabul edilmiştir. Fakat kendisine “fetret ehli” denilen bir grup, bu sorumluluktan muaf kabul edilmiştir. Bunların kimler olduğu hususu klasik kelam ilminde farklı şekillerde yorumlanmıştır. Söz konusu yorumların temerküz ettiği nokta ise, dini emirlerin bilgi konusu olduğudur. İlahi hitabın uygulanabilmesi için bilinmesi gereklidir. Bilinmeyen şey, anlaşılmamış ve öğrenilmemiştir. Dolayısıyla insan ilahi hitaba tabi olmadığı duruma ancak kendi aklı ve vicdanıyla yolunu bulabilir. Şüphesiz buna tecrübe, toplum, coğrafya gibi tarihsel ve çevresel faktörler eklemek mümkündür.

Çalışmamız, Kur’an’da teklife esas şartların tespiti ve Kelam ilminde söz konusu esasların yorumlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirmesi şeklinde olacaktır. Böylece klasik kelam ilminin kavramsalları arasında yer alan “fetret ehli” kategorisinin günümüzde bir anlam taşıyıp taşımadığı sorgulanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Fetret, Teklif, Sorumluluk, İmtihan

“İMAN VE İNANÇ AYIRIMININ İMKANI”

Doç. Dr. Mustafa ÜNVERDİ

Gaziantep Üniversitesi, mustafaunverdi@yahoo.com

Doç. Dr. Veysi ÜNVERDİ

Artuklu Üniversitesi, veysinnet@hotmail.com

ÖZET

İman ve inanç Türkçede birbirine yakın anlamda kullanılır. Hatta inanmak manasına gelmeleri bakımından ikisi de benzer anlam içeriğine sahip görünmektedir. Ne ki Kelam ilminde iman kavramı sıradan bir inanma biçimini ifade etmez. Zira kelimenin etimolojisi ona teslimiyet, güven, bağlılık gibi anlamlar da yükler. İnanç ise yüzeysel ve salt bilgiye dayalı olan inanma biçimi olarak öne çıkar ve kişinin hayatının bütününe hükmetmez. İman Arapça asıllı olup, İngilizcede “faith” sözcüğüne karşılık gelir. İnanç ise, Arapça “itikât”, İngilizcede “believe” kelimeleri ile ifade edilir. İki kelime arasında inanmanın derinliği ve mahiyeti bakımından farklar olsa gerektir. Bunun tespiti, öncelikle her iki kelimenin etimolojik ve semantik yönden incelemeye tabi tutulması ile mümkündür. Ayrıca iman kelimesinin Kur’an’daki kullanımları da tahlil edildiğinde, söz konusu ayırımın imkanı ve mahiyeti tespit edilebilir.

Tebliğimizde, iman ve inancın anlamlarını inceleyerek her ikisi arasındaki farkları ortaya koyacak ve bunun kelam ilmindeki karşılığını değerlendirmeye çalışacağız. Bu ayırım, imanın derinlikli ve ahlak üreten bir teslimiyet olduğunu temellendirme açısından önemlidir. Aksi takdirde sadece söze dayalı ve insanın davranışlarına yansımayan her türlü inanma biçimi “iman” olarak adlandırılabilir ki, bu, dinin öngördüğü ahlakın tesisinde yeterli olmayacaktır.

Anahtar Kelimeler: İman, İnanç, Ahlak

**İLKOKUL ÖĞRENCİLERİ ARASINDA NARSİSİZM DAVRANIŞLARININ
CİNSİYET VE KARDEŞ SAYISI DEĞİŞKENİNE BAĞLI OLARAK İNCELENMESİ**

Dr. Adem DAĞ

dagadem@hotmail.com, Sakarya Milli Eğitim Müdürlüğü**ÖZET**

İlkokul öğrencileri arasında narsisizm davranışı okul ortamında sıklıkla görülebilmektedir. İlkokul döneminde bazı çocuklar sürekli göz önünde olmak, öğretmenin takdir ve beğenisini kazanmak istemektedir. Aynı zamanda diğer arkadaşlarından daha çok övülmek ve beğenilmeyi arzulamakta ve kendisinin diğer öğrencilerden farklı olduğunu diğer kişilere hissettirmek istemektedir. Narsistik davranışı ilkokul çağında, cinsiyet ve kardeş sayısına bağlı olarak değişebilmektedir. Bu dönemde kız ve erkek öğrencilerin sınıf arkadaşlarıyla ilişkileri farklılaşabilmektedir. Aynı zamanda birden fazla kardeşe sahip olmak ya da yeni kardeşi dünyaya gelmek bu dönem çocuğunun davranışlarında bazı farklılıklara neden olmaktadır. Araştırmada “Çocukluk Çağı Narsisizm Ölçeği” kullanılmıştır. Çocukluk Çağı Narsisizm Ölçeği 4’lü ((0) hiç doğru değil, (1) Çok da doğru değil, (2) Oldukça doğru ve (3) Kesinlikle doğru) likert bir ölçektir. Araştırma ölçeği çocukluk çağı narsisizmini ölçen 10 maddeden meydana gelmektedir. Ölçek, Thomaes, Stegge, Bushman, Olthof ve Denissen, (2008) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Ahmet Akın, Meryem Şahin ve Mahir Gülşen tarafından 2015 yılında yapılmıştır. Ölçek kullanma izni ve puanlaması mail yoluyla istenmiştir. Araştırma 99 kız ve 90 erkek olmak üzere 3. ve 4. Sınıfa devam eden toplam 189 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırma sürecinden elde edilen verilerin cinsiyet değişkeni t testine, kardeş sayısı değişkeni ise Anova analizine tabi tutulmuştur. Bu çalışmanın amacı ilkokul 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin “Çocukluk Çağı Narsisizm Ölçeği” puanlarının cinsiyet ve kardeş sayısı değişkenine bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya çıkartmaktır. Araştırma sürecinde elde edilen bulgulara göre cinsiyet ve kardeş sayısı değişkenine bağlı olarak 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri arasında çocukluk çağı narsisizm ölçeği puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Literatür tarandığında narsisizm ile ilgili yapılmış çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. Okul ortamında öğrencilerin sosyalleşme süreçlerinin başarılı bir şekilde tamamlanabilmesi için çocukluk dönemi narsisizm davranışları önemlidir.

Anahtar Sözcükler: Çocukluk çağı, Narsisizm, Sosyal ilişkiler